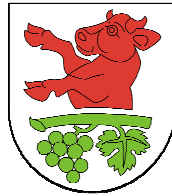

ZAŁĄCZNIK NR 2.1
DO UCHWAŁY NR .../.../.....
RADY GMINY GŁUSK
Z DNIA .....

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY GŁUSK

CZEŚĆ I UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

SPORZĄDZIŁ:
WÓJT GMINY GŁUSK

ZESPÓŁ AUTORSKI:
mgr inż. Paweł Pizło – kierownik zespołu
mgr inż. Daniel Jakubiak
mgr inż. Łukasz Stęplewski
mgr Michał Pyra
mgr inż. Beata Zalewska
mgr inż. arch. Adam Pałkus

**PRACOWNIA
PROJEKTOWANIA
URBANISTYCZNEGO**

37-450 Stalowa Wola, ul. Narutowicza 2/6A - REGON 361536927 - NIP 8652158642
pracownia: 00-055 Warszawa, ul. Pl. Jana H. Dąbrowskiego 5/3
tel.: 22 299-33-43
e-mail: projektowanieurbanistyczne@wp.pl

Dominów, 2019 r.

SPIS TREŚCI:

ROZDZIAŁ 1

DOTYCHCZASOWE PRZEZNACZENIE, ZAGOSPODAROWANIE I UZBROJENIE TERENU 6

ROZDZIAŁ 2

STAN PRAWNY GRUNTÓW..... 13

ROZDZIAŁ 3

STAN ŁADU PRZESTRZENNEGO I WYMOGI JEGO OCHRONY 14

ROZDZIAŁ 4

STAN ŚRODOWISKA W TYM STAN ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ, WIELKOŚCI I JAKOŚCI ZASOBÓW WODNYCH ORAZ WYMOGÓW OCHRONY ŚRODOWISKA, PRZYRODY I KRAJOBRAZU W TYM KRAJOBRAZU KULTUROWEGO 19

ROZDZIAŁ 5

STAN DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTEKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ..... 35

ROZDZIAŁ 6

REKOMENDACJE I WNIOSKI ZAWARTE W AUDYCIE KRAJOBRAZOWYM LUB OKREŚLENIE PRZEZ AUDYT KRAJOBRAZOWY GRANIC KRAJOBRAZÓW PRIORYTETOWYCH 43

ROZDZIAŁ 7

DEMOGRAFIA..... 44

ROZDZIAŁ 8

WARUNKI I JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW W TYM OCHRONY ICH ZDROWIA..... 48

ROZDZIAŁ 9

ZAGROŻENIA BEZPIECZEŃSTWA LUDNOŚCI I JEJ MIENIA..... 55

ROZDZIAŁ 10

WYSTĘPOWANIE OBSZARÓW NATURALNYCH ZAGROŻEŃ GEOLOGICZNYCH..... 57

ROZDZIAŁ 11

WYSTĘPOWANIE OBIEKTÓW I TERENÓW CHRONIONYCH ORAZ OGRANICZENIA W ZAGOSPODAROWNIU TERENÓW WYNIKAJĄCE Z PRZEPISÓW ODRĘBNYCH 58

ROZDZIAŁ 12

WYSTĘPOWANIE UDOKUMENTOWANYCH ZŁOŻ KOPALIN, ZASOBÓW WÓD PODZIEMNYCH ORAZ UDOKUMENTOWANYCH KOMPLEKSÓW PODZIEMNEGO SKŁADOWANIA DWUTLENKU WĘGLA 61

ROZDZIAŁ 13

WYSTĘPOWANIE TERENÓW GÓRNICZYCH WYZNACZONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH..... 65

ROZDZIAŁ 14

STAN SYSTEMÓW KOMUNIKACJI I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ, W TYM STAN STOPNIA UPORZĄDKOWANIA GOSPODARKI WODNO-ŚCIEKOWEJ, ENERGETYCZNEJ ORAZ GOSPODARKI ODPADAMI 66

ROZDZIAŁ 15

ZADANIA SŁUŻĄCE REALIZACJI PONADLOKALNYCH CELÓW PUBLICZNYCH..... 73

ROZDZIAŁ 16

WYMAGANIA DOTYCZĄCE OCHRONY PRZECIWPOWODZIOWEJ 78

ROZDZIAŁ 17

POTRZEBY I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU GMINY 82

Zmianę Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Głusk przyjętą uchwałą Nr .../.../..... Rady Gminy Głusk z dnia ..... wykonał zespół w składzie:

mgr inż. Paweł Pizło - kierownik zespołu

mgr inż. Daniel Jakubiak

mgr inż. Beata Zalewska

mgr Michał Pyra

Objaśnienia użytych znaczników w tekście:

aabbccdd - wyraz bądź ciąg wyrazów dodany w związku z podjętą uchwałą o zmianie Studium

aabbccdd - wyraz bądź ciąg wyrazów skreślony w związku z podjętą uchwałą o zmianie Studium

Dominów, ... 2019 r.

POŁOŻENIE GMINY

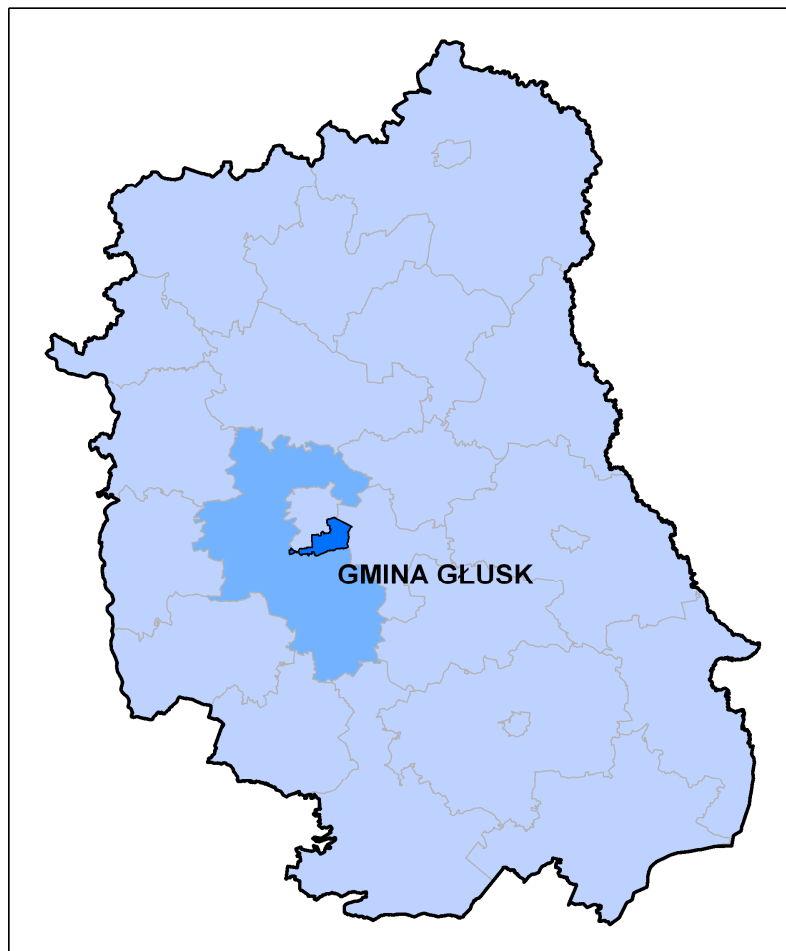
Gmina Głusk to gmina wiejska położona w centralnej części województwa lubelskiego, w powiecie lubelskim. Od północnego-zachodu graniczy ona z Lublinem, zaś od północnego-wschodu - ze Świdnikiem. Gmina położona jest przy dwóch drogach wylotowych z Lublina - drodze ekspresowej S12/S17 w kierunku Chełma i wschodniej granicy kraju oraz przy drodze wojewódzkiej nr 835 w kierunku Biłgoraja. Gmina Głusk położona jest w odległości ok. 38 km na północny-wschód od Kraśnika, ok. 18 km na północny-zachód od Piask oraz ok. 70 km na północ od Biłgoraja.

Zgodnie z podziałem fizyczno-geograficznym Polski obszar gminy Głusk leży w podprovincji Wyżyna Lubelsko-Lwowska (343), w makroregionie Wyżyna Lubelska (343.1) w mezoregionie Wyniosłość Gielczewska (343.17).

Gmina Głusk, poza miastem Lublin, graniczy z następującymi gminami: Jabłonna, Strzyżewice, Niedrzwica Duża (z powiatu lubelskiego), Mełgiew, Piaski i Świdnik (z powiatu świdnickiego).

Rysunek 1. Położenie gminy Głusk i powiatu lubelskiego na tle województwa lubelskiego (opracowanie własne na podstawie danych Centralnego Ośrodka Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej)

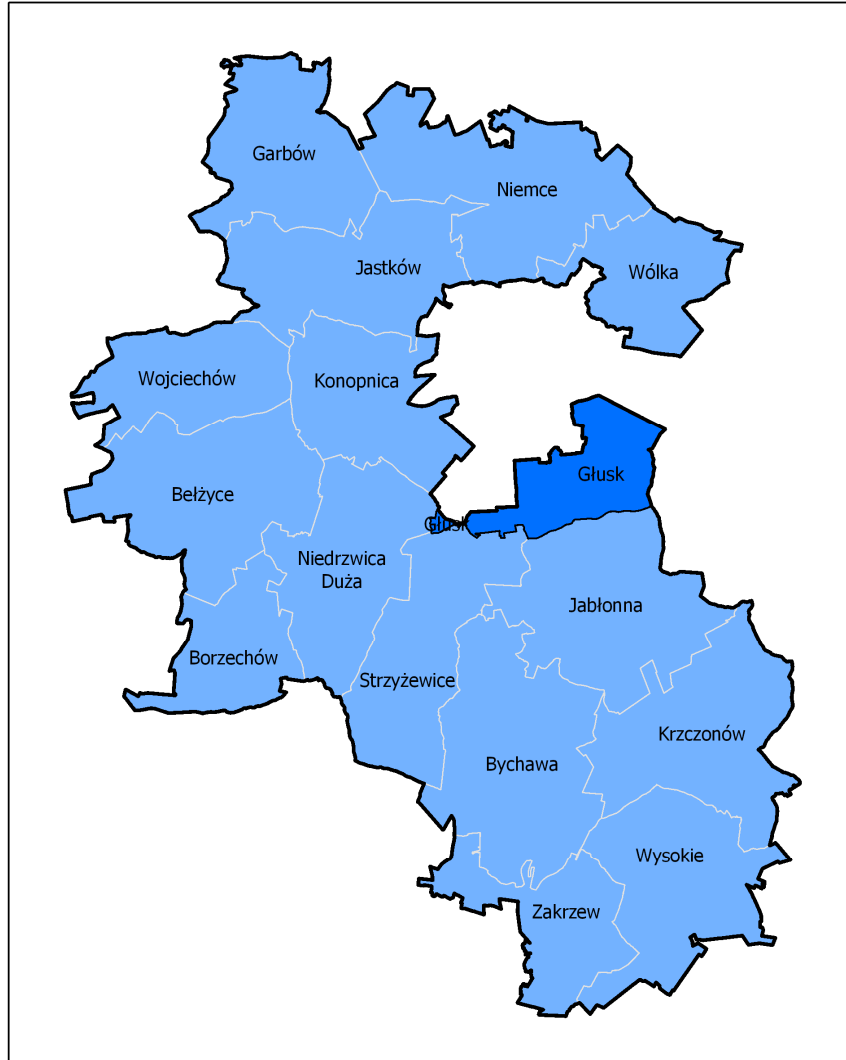

Gmina Głusk zajmuje obszar 64,3 km². W jej skład wchodzi 16 sołectw: Abramowice Prywatne, Ćmiłów, Dominów, Głuszczyzna, Kalinówka, Kazimierzówka, Kliny, Majdan Mętowski, Mętów, Nowiny, Prawiedniki, Prawiedniki-Kolonia, Wilczopole-Kolonia, Wilczopole, Wólka Abramowicka i Żabia Wola. Po zmianach administracyjnych w 1988 roku rozszerzono granice miasta Lublin, a tym samym teren wsi Głusk stał się dzielnicą Lublina.

Najważniejsze ośrodki na terenie gminy to: Dominów, Ćmiłów, Mętów i Kalinówka. W tych miejscowościach następuje szybki rozwój zabudowy mieszkaniowej (w tym wielorodzinnej) dla osób pracujących na terenie Lublina. Inne ośrodki mają przeważnie charakter rolniczy.

Rysunek 2. Położenie gminy Głusk w obrębie powiatu lubelskiego (*opracowanie własne na podstawie danych Centralnego Ośrodka Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej*)

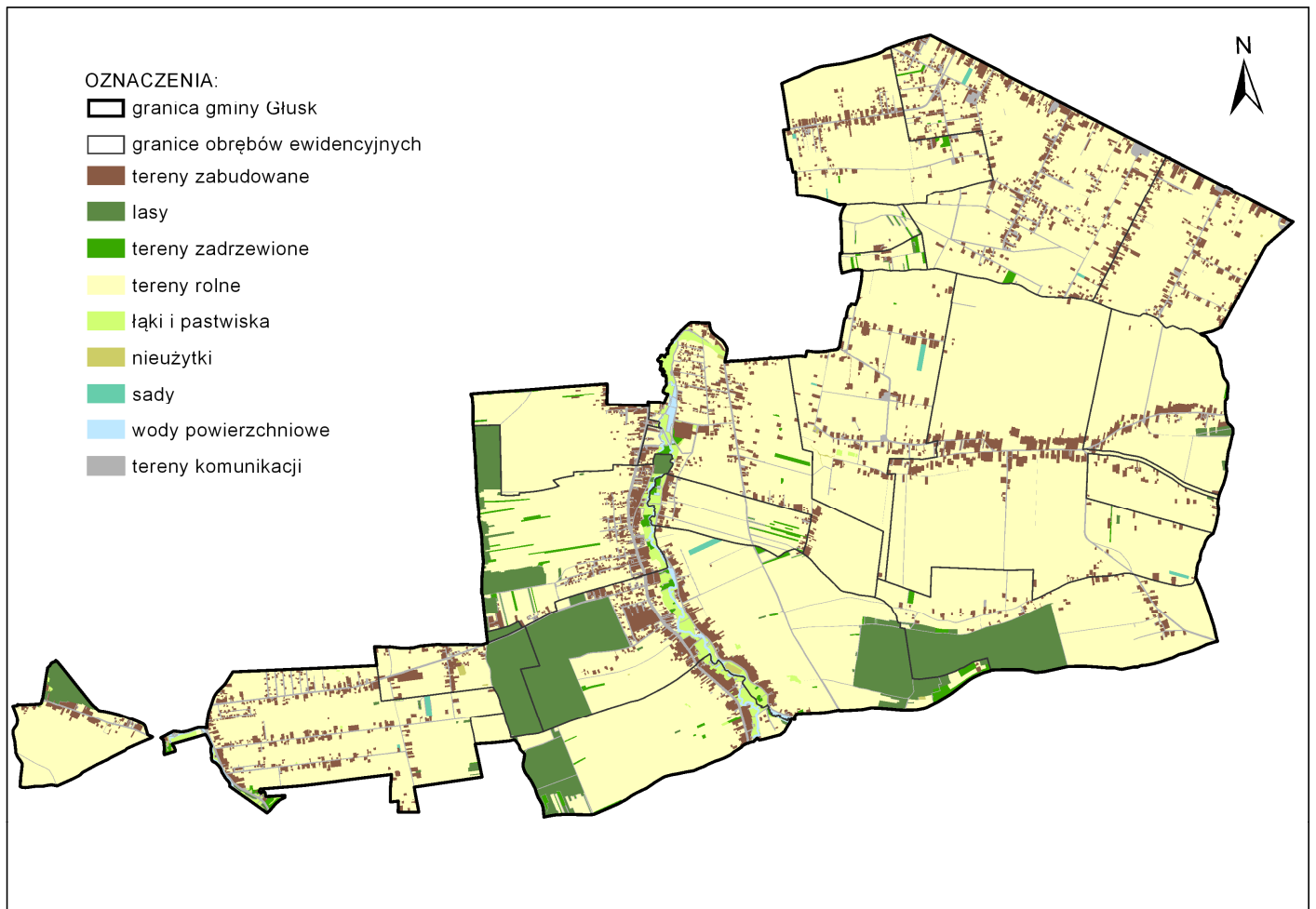
ROZDZIAŁ 1

DOTYCHCZASOWE PRZEZNACZENIE, ZAGOSPODAROWANIE I UZBROJENIE TERENU

Powierzchnia gminy Głusk wynosi 64,3 km². W jej strukturze funkcjonalno–przestrzennej dominują użytki rolne (grunty orne, łąki, pastwiska i sady), które stanowią ok. 80,3% jej powierzchni (ok. 5158 ha). Lesistość gminy jest niewielka i wynosi ok. 7,8%. Jest to wartość niższa od średniej dla powiatu lubelskiego (10,4%) i województwa lubelskiego (23,2%) według danych za 2015 r. Największe kompleksy leśne występują w południowej (Majdan Mętowski, Głuszczyzna) i wschodniej (Kolonia-Prawiedniki, Ćmiłów, Wólka Abramowiecka) części gminy. Łąki, pastwiska, nieużytki i zadrzewienia skupiają się w dużej mierze w pobliżu doliny Czerniejówki.

Dominującym typem zabudowy jest zabudowa zagrodowa oraz mieszkaniowa jednorodzinna. Ma ona dość zwarty charakter i koncentruje się w centralnych częściach poszczególnych miejscowości. Najintensywniej zabudowana jest centralna część gminy, w rejonie doliny Czerniejówki i drogi wojewódzkiej nr 835.

Rysunek 3. Struktura użytkowania terenu w gminie Głusk (opracowanie własne na podstawie mapy ewidencyjnej)

Tabela 1. Struktura użytkowania terenu w gminie Głusk w podziale na obręby ewidencyjne (opracowanie własne na podstawie mapy ewidencyjnej)

Nazwa obrębu geodezyjnego	Powierzchnia [ha]														
	tereny zabudowy mieszkaniowej	tereny zabudowy przemysłowej	tereny zabudowy usługowej	tereny zabudowy zagrodowej	Tereny rekreacyjno-wypoczynkowe	tereny dróg	tereny infrastruktury technicznej	tereny lasów	tereny zadrzewień	tereny łąk	tereny pastwisk	tereny rolne	tereny sadów	tereny wód powierzchniowych	tereny ogródków działkowych
Abramowice Kościelne	-	-	0,29	1,06	-	0,34	-	0,32	1,54	-	-	45,76	-	-	-
Abramowice Prywatne	12,88	0,02	1,12	11,96	-	8,10	-	-	1,72	--	-	281,09	0,27	-	-
Ćmiłów	16,55	0,04	1,79	15,99	-	11,47	-	62,97	15,15	6,61	0,79	227,91	-	1,97	-
Dominów	19,95	0,04	6,06	18,22	2,14	16,86	0,11	0,19	3,54	18,40	1,90	307,93	-	6,21	1,75
Głusk	0,55	0,02	-	0,81	-	0,32	-	0,69	3,12	-	-	23,66	-	-	-
Głuszczyzna	2,47	-	0,40	14,56	-	6,05	-	42,90	7,90	11,82	0,52	257,55	-	2,06	-
Kalinówka	47,97	0,17	9,18	28,67	0,26	29,82	0,49	-	3,88	-	-	501,48	1,41	0,04	12,13
Kazimierzówka	12,03	0,01	5,59	16,58	-	11,08	-	-	-	-	-	255,03	-	-	-
Kliny	2,85	0,43	0,30	13,11	-	6,22	-	5,27	0,50	-	-	262,43	-	0,10	-
Kolonia Prawiedniki	5,06	3,84	1,00	3,56	-	4,94	-	56,74	-	-	-	66,19	-	-	-
Kolonia Wilczopole	2,41	-	2,34	39,25	1,13	10,64	0,11	0,61	0,81	-	-	839,29	0,97	-	-
Majdan Mętowski	2,44	-	0,13	10,71	-	5,74	-	112,17	1,83	-	-	290,31	-	-	-
Mętów	18,55	0,73	3,60	29,44	0,83	22,51	0,06	195,77	11,38	26,06	1,03	472,97	3,25	-	-
Nowiny	2,64	-	0,01	7,53	-	2,69	-	16,98	1,41	-	-	109,95	-	-	-
Prawiedniki	20,95	0,31	1,58	27,51	-	17,10	-	4,02	5,10	2,11	5,10	368,66	2,01	2,42	-
Wilczopole	7,41	0,13	0,14	30,76	-	11,70	0,25	0,24	0,07	-	-	467,90	2,32	-	-
Wólka Abramowicka	7,18	0,01	1,18	3,95	-	4,43	-	0,16	2,07	0,33	-	188,68	-	-	-
Żabia Wola	2,14	-	0,16	4,91	-	3,37	0,06	-	3,42	1,93	2,69	97,06	-	0,47	-

Infrastruktura techniczna na terenie gminy jest stosunkowo dobrze rozwinięta. Według danych z Banku Danych Lokalnych GUS w ~~2015~~ 2017 r. ze zbiorowego zaopatrzenia w wodę korzystało ok. ~~96,4%~~ 96,7% mieszkańców gminy. Znacznie słabiej rozwinięta jest sieć kanalizacji sanitarnej, której do 2014 r. na terenie gminy nie było w ogóle. Obecnie korzysta z niej nieco ponad ~~21%~~ 22,3% mieszkańców gminy. Długość sieci kanalizacji sanitarnej w ~~2016~~ 2017 r. (według danych GUS) wynosiła 37,5 km. Wody opadowe na terenie gminy odprowadzane są powierzchniowo do gruntu i pobliskich cieków.

Mieszkańcy gminy Głusk posiadają również dostęp do sieci gazowej (~~73,6%~~ 76,1% mieszkańców w ~~2015 r.~~ 2017 r.). Jej długość w ~~2015 r.~~ 2017 r. wynosiła niemal ~~156~~ 166 km. Gospodarka ciepła z kolei oparta jest na lokalnych kotłowniach lub indywidualnych urządzeniach grzewczych opalanych przeważnie paliwem stałym lub gazem ziemnym. Zastosowanie gazu dla celów grzewczych sukcesywnie wzrasta, szczególnie w nowej zabudowie mieszkaniowej.

Przez teren gminy przebiegają 2 linie elektroenergetyczne najwyższych napięć 220 kV, a także 4 linie wysokiego napięcia 110 kV. Bezpośrednie zaopatrzenie gospodarstw domowych w energię elektryczną odbywa się poprzez sieci średniego i niskiego napięcia 15kV i 0,4kV.

Do dnia uchwalenia niniejszego Studium na terenie gminy obowiązywała zmiana Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Głusk przyjęta uchwałą Nr XXXVII/256/13 Rady Gminy Głusk z dnia 8 października 2013 roku. W obowiązującym dokumencie wskazano tereny rozwoju zabudowy mieszkaniowej i zagrodowej, tereny usług publicznych i komercyjnych oraz tereny rozwoju zabudowy produkcyjnej. W ramach terenów otwartych w obowiązującym dotychczas Studium wskazano tereny wyłączone spod zabudowy, m.in. zalewowe. Generalnie rzecz biorąc, dotychczasowe Studium zakładało rozwój zabudowy w oparciu o istniejącą strukturę osadniczą gminy.

Na terenie gminy Głusk obowiązuje aktualnie 12 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, które obejmują swym zasięgiem obszar całej gminy w jej granicach administracyjnych. Są to:

sporządzone na podstawie nieobowiązującej ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. o zagospodarowaniu przestrzennym:

- I część zmian miejscowych planów w zagospodarowania przestrzennego obowiązujących na obszarze gminy Głusk (przyjęta uchwałą Nr XXIII/169/2000 Rady Gminy w Głusku z dnia 6 kwietnia 1999 r.) - częściowo zmieniony uchwałą Nr XXV/184/2000 Rady Gminy w Głusku z dnia 18 maja 2000 r.,

sporządzone na podstawie ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym:

- II część zmian miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego obowiązujących na obszarze gminy Głusk, Obszar Nr IV na terenie wsi Kalinówka (przyjęta uchwałą Nr XXI/155/2004 Rady Gminy Głusk z dnia 13 lipca 2004 r.),
- Zmiany I części miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego obowiązujących na obszarze gminy Głusk dla obszarów wsi: Nowiny, Prawiedniki, Kolonia Prawiedniki, Głuszczyzna, Dominów, Majdan Mętowski, Wilczopole, Kolonia Wilczopole, Kliny, Głusk, Abramowice Kościelne (przyjęte uchwałą Nr XLII/338/06 Rady Gminy Głusk z dnia 1 sierpnia 2006 r.),
- Zmiany I części miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego obowiązujących na obszarze gminy Głusk dla obszarów wsi: Abramowice Prywatne, Kalinówka, Kazimierzówka,

- Wólka Abramowicka, Żabia Wola, Ćmiłów, Mętów (przyjęte uchwałą Nr III/18/06 Rady Gminy Głusk z dnia 18 grudnia 2006 r.),
- Zmiany miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego obowiązujących na obszarze gminy Głusk (przyjęte uchwałą Nr XVIII/111/07 Rady Gminy Głusk z dnia 11 grudnia 2007 r.),
  - Zmiany miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego obowiązujących na obszarze gminy Głusk (przyjęte uchwałą Nr XXVII/171/08 Rady Gminy Głusk z dnia 30 września 2008 r.),
  - Zmiany miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego gminy Głusk (przyjęte uchwałą Nr XLIX/340/10 Rady Gminy Głusk z dnia 15 lipca 2010 r.),
  - Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Głusk w obszarze położonym we wsi Kliny (przyjęta uchwałą Nr XXX/193/13 Rady Gminy Głusk z dnia 28 lutego 2013 r.),
  - Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Głusk dla obszaru we wsi: Mętów działka nr 21/3 (przyjęta uchwałą Nr XXXIX/278/13 Rady Gminy Głusk z dnia 28 listopada 2013 r.),
  - Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Głusk we wsi Mętów etap II (przyjęta uchwałą Nr XLIX/346/14 Rady Gminy Głusk z dnia 18 września 2014 r.),
  - Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Głusk (przyjęta uchwałą Nr VIII/62/15 Rady Gminy Głusk z dnia 21 maja 2015 r.),
  - Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Głusk (przyjęta uchwałą Nr VIII/61/15 Rady Gminy Głusk z dnia 21 maja 2015 r.) - zmiana części tekstowej w zakresie ustaleń szczegółowych,
  - Zmiana miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego obowiązujących na obszarze gminy Głusk dla obszarów wsi: Abramowice Prywatne, Kalinówka, Kazimierzówka, Prawiedniki, Prawiedniki Kolonia, Nowiny, Głuszczyzna, Wilczopole, Wilczopole Kolonia, Mętów (przyjęta uchwałą Nr XII/95/15 Rady Gminy Głusk z dnia 17 września 2015 r.),
  - Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Głusk (przyjęta uchwałą Nr XXXV/328/17 Rady Gminy Głusk z dnia 25 kwietnia 2017 r.) - zmiana części tekstowej,
  - [Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Głusk \(przyjęta uchwałą Nr XLI/385/17 Rady Gminy Głusk z dnia 3 października 2017 r.,](#)
  - [Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Głusk w miejscowości Dominów \(przyjęta uchwałą Nr XLI/386/17 Rady Gminy Głusk z dnia 3 października 2017 r.,](#)
  - [Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy Głusk \(przyjęty uchwałą Nr XLI/387/17 Rady Gminy Głusk z dnia 3 października 2017 r.](#)

Na podstawie analizy złożonych wniosków w sprawie zmiany dotychczas obowiązującego Studium oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego stwierdzono, że wymagana jest aktualizacja obowiązujących na terenie gminy Głusk dokumentów planistycznych.

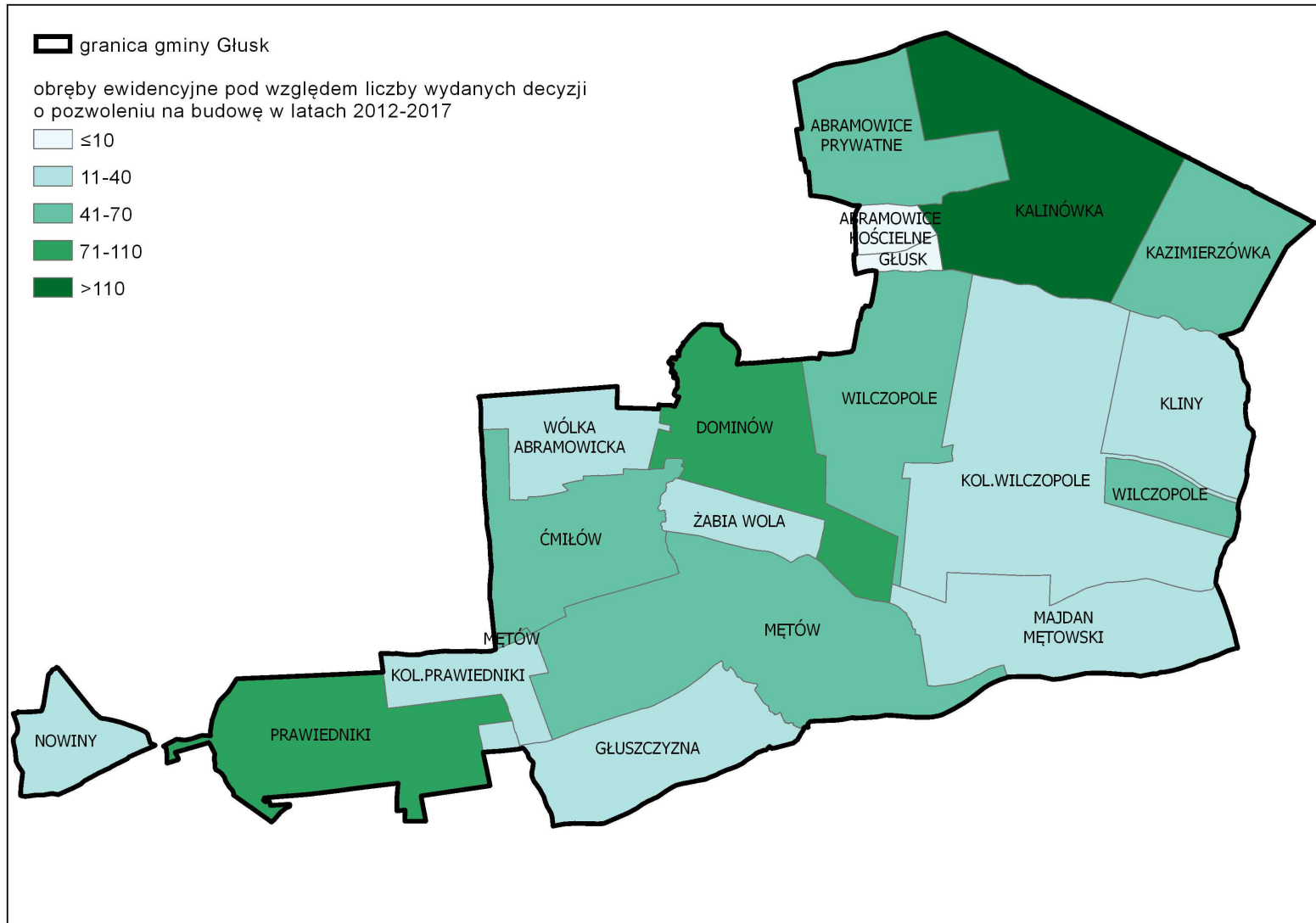
Ruch inwestycyjny na terenie gminy jest umiarkowany. Jako że plany miejscowe obowiązują na terenie całej gminy Głusk, decyzje o warunkach zabudowy oraz decyzje o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego nie są wydawane.

Na terenie gminy Głusk od 2012 r. wydano łącznie 861 decyzji o pozwoleniu na budowę dotyczących realizacji, przebudowy lub rozbudowy budynków o funkcji mieszkaniowej jednorodzinnej (696 decyzji), mieszkaniowej jednorodzinnej i gospodarczej (26 decyzji), mieszkaniowej jednorodzinnej i garażowej (19 decyzji), garażowo-gospodarczej (58 decyzji), mieszkaniowo-usługowej (9 decyzji), usługowej (22 decyzje), mieszkaniowej i usługowej (1 decyzja), obiektów sportowych (2 decyzje), produkcyjnej i magazynowej (7 decyzji). Najwięcej takich decyzji wydano w Kalinówce (242),

Dominowie (105) oraz w Prawiednikach (91). Najmniejszy ruch budowlany w gminie zaobserwowano w obrębach ewidencyjnych: Głusk, Abramowice Kościelne, Głuszczyzna, Wólka Abramowicka, Żabia Wola i Kliny. Przestrzenne rozmieszczenie ww. decyzji w podziale na obręby ewidencyjne zostało przedstawione na rysunku 4.

Ponadto w latach 2012-2017 na terenie gminy Głusk wydano decyzje o pozwoleniu na budowę dotyczące infrastruktury drogowej (35), infrastruktury gazowej (315), infrastruktury wodno-kanalizacyjnej (47), infrastruktury elektroenergetycznej (71) i urządzeń telekomunikacyjnych (1).

Rysunek 4. Obręby ewidencyjne pod względem liczby wydanych decyzji o pozwoleniu na budowę w latach 2012-2017 (do 31.07.2017) w gminie Głusk (opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Głusk)

Wnioski w zakresie dotychczasowego zagospodarowania i uzbrojenia terenu:

- Struktura funkcjonalno–przestrzenna gminy jest uporządkowana, z dość wyraźnym podziałem na funkcje wiodące w poszczególnych strefach.
- Na terenach położonych poza obszarami zabudowanymi wiodącą rolę odgrywają grunty orne oraz lasy.
- Najwięcej terenów zabudowanych zlokalizowanych jest w centralnej części gminy, w rejonie drogi wojewódzkiej nr 835 na terenie miejscowości: Dominów, Ćmiłów i Mętów oraz w północnej części gminy, w rejonie drogi ekspresowej S12/S17 na terenie miejscowości Kalinówka i Kazimierzówka.
- Wyjątkowo cenna pod względem przyrodniczym i krajobrazowym jest dolina Czerniejówki, wraz z występującymi tam zadrzewieniami i trwałymi użytkami zielonymi. Należy je chronić przed fragmentaryzacją i przekształcaniem na inne sposoby zagospodarowania.
- Cały obszar gminy Głusk pokryty jest obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego. Dzięki temu wszelkie procesy inwestycyjne na terenie gminy są znacznie lepiej kontrolowane niż w przypadku gmin, w których planowanie przestrzenne jest oparte na wydawaniu decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu.
- Ruch budowlany na terenie gminy koncentruje się w Kalinówce, Dominowie i Prawiednikach. Najmniej decyzji o pozwoleniu na budowę wydaje się w południowo-wschodniej części gminy.

ROZDZIAŁ 2

STAN PRAWNY GRUNTÓW

W podstawowej strukturze własności gruntów w gminie Głusk przeważają grunty osób fizycznych oraz grunty należące do Skarbu Państwa (zdecydowaną większość stanowią lasy SP - 254 ha). Wśród pozostałych jednostek będących właścicielami zauważalnej części gruntów można wymienić także: Gminę Głusk, powiat lubelski i województwo lubelskie.

Tabela 2. Zestawienie struktury własności gruntów na terenie gminy Głusk – stan na 14.11.2017 r. (opracowanie własne na podstawie danych Starostwa Powiatowego w Lublinie)

podział gruntów pod względem struktury własności	powierzchnia [ha]	% powierzchni gminy Głusk
grunty Skarbu Państwa	295	4,59%
grunty komunalne	156	2,43%
grunty powiatu lubelskiego	20	0,31%
grunty województwa lubelskiego	11	0,17%
grunty osób fizycznych	5912	92,06%
grunty kościołów i związków wyznaniowych	2	0,03%
pozostałe grunty	26	0,40%
SUMA	6422	100,00%

Zgodnie z danymi z Urzędu Gminy Głusk najwięcej gruntów komunalnych zlokalizowanych jest w Ćmiłowie, Dominowie, Kalinówce i Kazimierzówce.

ROZDZIAŁ 3

STAN ŁADU PRZESTRZENNEGO I WYMOGI JEGO OCHRONY

Struktura funkcjonalno-przestrzenna gminy Głusk:

Gmina Głusk jest gminą wiejską, jednak bezpośrednio sąsiedztwo z dwoma dużymi ośrodkami miejskimi: Świdnikiem, a przede wszystkim z Lublinem, stanowiącym centrum Lubelskiego Ośrodka Metropolitalnego (do którego należy również gmina Głusk), wywiera skutki niemal we wszystkich dziedzinach życia gminy, w tym w jej zagospodarowaniu przestrzennym oraz w tendencjach rozwojowych. Widać to m.in. w strukturze osadniczej gminy. Najintensywniej zabudowane tereny znajdują się w sąsiedztwie dróg wylotowych z Lublina, tam też występuje największy ruch inwestycyjny.

Poza drogą S12/S17 oraz drogą wojewódzką nr 835, najważniejszym czynnikiem krystalizującym przestrzeń gminy jest dolina rzeki Czerniejówki. Przepływa ona przez centralną część gminy w kierunku północ-południe, dzieląc ją na 2 części. Generalnie rzecz biorąc, krajobraz gminy jest dość ubogi. Poza wspomnianą doliną rzeczną, jego urozmaicenie stanowią nieliczne tereny leśne oraz pozostałe doliny rzeczne.

Na terenie gminy Głusk występują 2 rodzaje systemów osiedleńczych. Pierwszym z nich jest tradycyjna zabudowa wiejska, mająca swoje tradycje historyczne. Dominującym układem przestrzennym jest w tym przypadku ulicówka dwustronnie zabudowana (układ spotykany m.in. miejscowościach: Wilczopole, Kliny i Majdan Mętowski).

Ponadto w wielu miejscowościach gminy powstają nowe układy parcelacyjne, wzorowane na miejskich osiedlach zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej. Na terenach tych zabudowa realizowana jest wrywkowo, w oparciu o zaprojektowany układ komunikacyjny. W przypadku miejscowości Wólka Abramowicka, Ćmiłów i Mętów stary, ulicowy układ parcelacyjny, niemal całkowicie został „wtopiony” w nowe osiedla zabudowy mieszkaniowej.

W przypadku miejscowości: Dominów, Prawiedniki, Kalinówka i Kazimierówka występują obydwie ww. systemy osiedleńcze. Skutkuje to zaburzeniem czytelności historycznych układów wsi jedno- i dwurzędowych, wpływając dysharmonizująco na krajobraz i stan ładu przestrzennego tych miejscowości.

Na stan zagospodarowania przestrzennego gminy Głusk wpływ miało również włączenie miejscowości Głusk do granic administracyjnych miasta Lublin. W związku z tym przez wiele lat (1987-2013) ośrodek gminny był usytuowany poza obszarem samej gminy. W 2013 r. siedziba Gminy została przeniesiona do Dominowa. Do tej pory była to niewielka miejscowość, w której dominowały tereny rolne oraz zabudowa mieszkaniowa i zagrodowa. Podjęto wówczas decyzję o stworzeniu całkowicie od podstaw nowego centrum Gminy, w którym będą mieściły się najważniejsze instytucje administracyjne, a także będzie się rozwijać mieszkalnictwo, infrastruktura społeczna i usługowa. Prace inwestycyjne na tym terenie wciąż trwają, ale dotychczas powstały tam: Urząd Gminy, przedszkole, dom kultury, poczta, sklepy oraz budynki mieszkaniowe wielorodzinne. Obiekty te są skupione wokół prostokątnego placu z fontanną.

Fot. 1. Nowe układ parcelacyjny osiedla mieszkaniowego w Mętowie

źródło: <https://www.google.pl/maps>

Fot. 2. Tradycyjna zabudowa wsi w Majdanie Mętowskim

Zabudowa na terenie poszczególnych miejscowości gminy Głusk ma z reguły zwarty charakter. Nowe budynki powstają głównie jako uzupełnienie luk w istniejących strukturach przestrzennych, z rzadka w oddaleniu od głównych ciągów komunikacyjnych.

Na terenie gminy dominuje zabudowa zagrodowa i mieszkaniowa jednorodzinna, najczęściej parterowa. Dominują budynki nowe, o nowoczesnej architekturze. Zabudowa historyczna wiejskich gospodarstw zachowała się w niewielkim stopniu, głównie w Mętowie, Ćmiłowie, Wólce Abramowickiej, Klinach i w Żabiej Woli. Należy zwrócić uwagę, że licznie powstająca na terenie gminy nowa zabudowa mieszkaniowa jest dość jednolita pod względem formy architektonicznej, kolorystyki czy geometrii dachu, co pozytywnie wpływa na stan ładu przestrzennego. We wszystkich miejscowościach zdecydowanie przeważają budynki o układzie kalenicowym. Zabudowa o funkcji mieszkaniowej wielorodzinnej występuje w Dominowie. Jest to zabudowa niska, o wysokości do czterech kondygnacji.

Dominantami w krajobrazie architektonicznym gminy są kościoły w Ćmiłowie, Wilczopolu i w Kazimierzówce. Zostały one wzniesione współcześnie i pod względem architektonicznym prezentują styl nowoczesny. Do dominant przestrzennych należy zaliczyć również obiekty użyteczności publicznej, zwłaszcza szkoły - w Mętowie, Prawiednikach, Wilczopolu-Kolonii i Kalinówce.

Zabudowa o funkcji usługowej skupia się przede wszystkim w centralnych częściach poszczególnych miejscowości, wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych. Znajdują się tu usługi z zakresu administracji (Urząd Gminy, poczta), zdrowia (w Mętowie), kultury (Gminny Ośrodek Kultury w Dominowie, Gminna Biblioteka Publiczna w Dominowie z filią w Wilczopolu), bezpieczeństwa (jednostki OSP) i handlu (sklepy spożywcze, stacje paliw) .

Zabudowa produkcyjna występuje głównie w północnej części gminy, w sąsiedztwie drogi ekspresowej S12/S17. Jej rozwojowi na tym terenie sprzyja bliskość dwóch węzłów na tej drodze: „Lublin Felin” i „Świdnik”. Są to głównie hurtownie i zakłady przetwórstwa spożywczego. Skupienie obiektów produkcyjnych w jednej strefie również pozytywnie wpływa na strukturę funkcjonalno-przestrzenną gminy.

Zabudowa letniskowa oraz zagospodarowanie rekreacyjne nie stanowią znaczącego elementu w krajobrazie gminy. Jedynie na terenie miejscowości Nowiny, Prawiedniki i Mętów istnieją pojedyncze domy letniskowe.

Fot. 3. Zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna w Dominowie

Fot. 4. Zabudowa mieszkaniowo-usługowa w Dominowie

Fot. 5. Budynek Urzędu Gminy Głusk

Fot. 6. Zespół Szkół im. Jana Pawła II w Mętowie

Fot. 7. Budynek stacji kontroli pojazdów w Ćmiłowie

Fot. 8. Zabudowa produkcyjna w Kol. Prawiednikach

Fot. 9. Zespół boisk sportowych w Dominowie

Fot.10. Kościół pw. MB Częstochowskiej w Kazimierzówce

Wnioski w zakresie struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Głusk:

- Gmina nie posiada jeszcze w pełni wykształconego ośrodka gminnego. Realizując nowe inwestycje na terenie wytypowanym do pełnienia tej funkcji (w Dominowie) należy stworzyć odpowiedni program usług, w tym usług społecznych dla mieszkańców.
- Układ przestrzenny gminy jest czytelny i uporządkowany. Nie stwierdzono występowania obiektów dysharmonizujących w przestrzeni gminy. Jedynie w kilku miejscowościach stwierdzono zaburzenie historycznych układów wsi przez nowe osiedla mieszkaniowe.
- W północnej części gminy wykształca się strefa aktywności gospodarczej, której generatorem jest droga ekspresowa S12/S17.
- Nowe inwestycje powinno się realizować w pierwszej kolejności jako uzupełnienie istniejących struktur zurbanizowanych, w celu ograniczenia rozpraszania zabudowy, szczególnie w obrębie zwartej zabudowy poszczególnych wsi.
- Korzystne dla ładu przestrzennego jest stosowanie tradycyjnych form architektonicznych, materiałów i kolorystyki zharmonizowanej z otaczającą zabudową i krajobrazem, jednak nie jest wykluczona lokalizacja obiektów o nowoczesnych kształtach i detalu architektonicznym, ale wyłącznie w wybranych, szczególnych rejonach gminy, w sposób niekolidujący z istniejącą zabudową.
- Należy dążyć do wykształcenia przestrzeni publicznych służących kształtowaniu ładu przestrzennego i integracji mieszkańców.

Tereny otwarte:

Tereny otwarte na obszarze gminy Głusk tworzą głównie pola uprawne, trwałe użytki zielone oraz lasy i zadrzewienia, jak również niewielkie tereny zieleni urządzonej. Największe zwarte kompleksy leśne znajdują się w południowej i centralnej części gminy, w miejscowościach: Wólka Abramowicka, Ćmiłów, Głuszczyzna i Majdan Mętowski. Pola uprawne i trwałe użytki zielone występują przede wszystkim we wschodniej i południowo-wschodniej części gminy, która jest w niewielkim stopniu zabudowana.

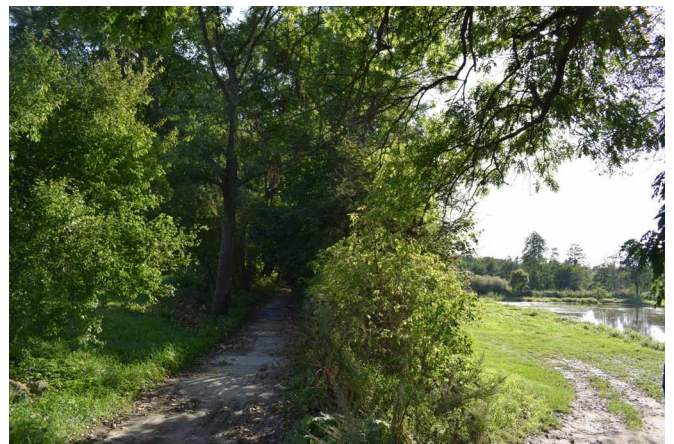
Fot. 11. Tereny rolne w Majdanie Mętowskim

Fot. 12. Tereny rolne w Żabiej Woli

Fot. 13. Tereny leśne w Majdanie Mętowskim

Fot. 14. Park dworski w Dominowie

Na terenie gminy Głusk tereny zieleni urządzonej (parki, skwery, zieleńce) zajmują stosunkowo niewielką powierzchnię. Do najważniejszych z nich należy zaliczyć:

- park w zespole dworsko-parkowym w Dominowie (w złym stanie zachowania),
- park w Wilczopolu,
- ogródki działkowe w Kalinówce,
- tereny zieleni na cmentarzach.

Wnioski w zakresie terenów otwartych oraz zieleni urządzonej:

- Z uwagi na pełnione funkcje krajobrazowo-przyrodnicze oraz wartości gospodarcze (grunty wysokiej i średniej przydatności rolniczej) wskazuje się pozostawienie jak największej części terenów otwartych w dotychczasowej formie użytkowania bez zabudowy.
- Z uwagi na wartość przyrodniczo-krajobrazową jaką pełnią trwałe użytki zielone oraz zadrzewienia śródpolne należy je pozostawić w dotychczasowym użytkowaniu oraz umożliwić proces naturalnego tworzenia się zadrzewień śródpolnych.
- Większe kompleksy leśne nie powinny podlegać przekształceniom i zabudowie.
- Należy dążyć do wyrównania granicy polno-leśnej poprzez dolesienia pomiędzy mniejszymi kompleksami leśnymi, z wyłączeniem zwartych użytków zielonych.

ROZDZIAŁ 4

STAN ŚRODOWISKA W TYM STAN ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ, WIELKOŚCI I JAKOŚCI ZASOBÓW WODNYCH ORAZ WYMOGÓW OCHRONY ŚRODOWISKA, PRZYRODY I KRAJOBRAZU W TYM KRAJOBRAZU KULTUROWEGO

Klasyfikacja fizyczno–geograficzna i ukształtowanie terenu:

Zgodnie z podziałem fizyczno-geograficznym Polski obszar gminy Głusk leży w podprovincji Wyżyna Lubelsko-Lwowska (343), w makroregionie Wyżyna Lubelska (343.1) w obrębie mezorejonu Wyniosłość Giełczewska (343.17).

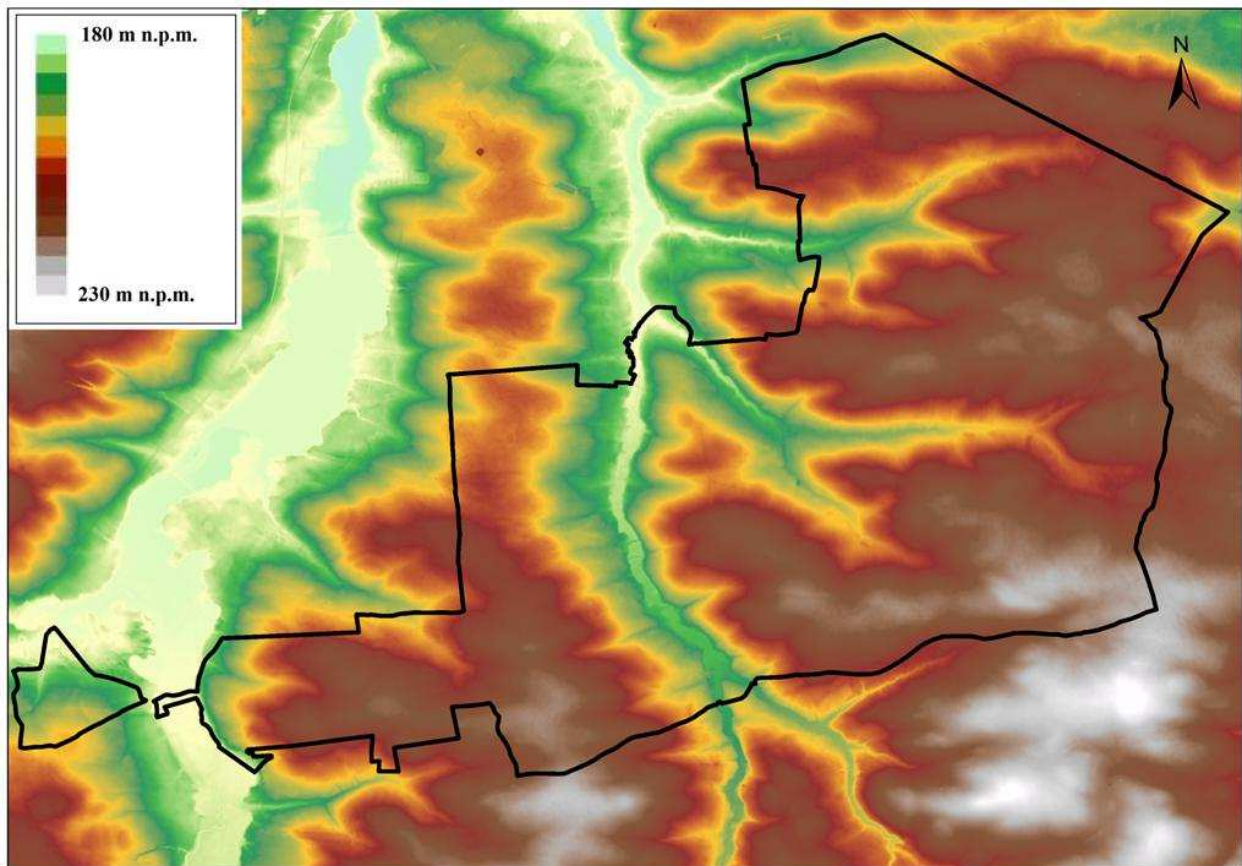
W ukształtowaniu powierzchni terenu gminy Głusk charakterystyczne jest występowanie rozległych płaszczyn wierzchniowych. Silnie zaznaczona denudacja nadaje rzeźbie terenu krajobraz płaskiej dojrzałości, których zewnętrznym wyrazem jest monotony krajobraz płaskiej wierzchowiny o niewielkich deniwelacjach, urozmaicony przez nieliczne, płytko wcięte, suche dolinki. Poza dobrze wykształconymi dolinami rzecznyymi Czerniejówki i Bystrzycy, zaznaczają się słabiej zarysowane ciągi obniżzeń o charakterze dolin bocznych, odprowadzających okresowo nadmiar wód opadowych do dolin głównych. Nieliczne przykłady drobnych form bezodpływowych występują w północnych rejonach gminy.

Zasadniczym elementem morfologicznym jest dolina Czerniejówki o przebiegu południkowym. Dolina jest wcięta w podłoże na głębokość około 20 m. Jej lewe zbocze jest łagodnie nachylone o spadkach w granicach około 5° i wznosi się łagodnie aż do płaskiej wierzchowiny. Natomiast zbocze prawe jest strome, o nachyleniu w granicach 10° i tylko lokalnie przekracza tę wartość. Dno doliny Czerniejówki ma szerokość około 200 m i nie zmienia się w obszarze gminy.

Przez zachodnią część gminy (w kierunku północ-południe) przepływa Bystrzyca. Dno doliny jest znacznie szersze niż w przypadku Czerniejówki i osiąga około 800 m. Z uwagi na fakt, iż przebiega przez obszar gminy na odcinku 1 km, nie wyróżnia się w krajobrazie.

Deniwelacje terenu w gminie sięgają 51 m. Najniżej położonym fragmentem gminy jest dno doliny Czerniejówki na granicy z Lublinem (178 m n.p.m.), zaś najwyższy punkt znajduje się w Majdanie Mętowskim na wysokości 229 m n.p.m. Na obszarze gminy, z uwagi na południkowy przebieg dolin rzecznych, dominuje ekspozycja terenu wschodnia i zachodnia.

Rysunek 5. Ukształtowanie powierzchni terenu gminy Głusk (opracowanie własne na podstawie <http://mapy.geoportal.gov.pl>)

Budowa geologiczna i surowce mineralne:

Budowa geologiczna obszaru gminy Głusk jest dość mocno zróżnicowana. Występują tu wszystkie formacje geologiczne od paleozoiku do kenozoiku.

W podłożu paleozoicznym dominują osady dewonu i karbonu lubelskiego basenu węglowego. Osady karbonu zawierają tzw. karbon produktywny w postaci przewarstwień węgla kamiennych. Zasadniczą serię węglonośną Lubelskiego Zagłębia Węglowego stanowią osady westfalu. Z dotychczasowego rozpoznania geologicznego wynika, iż północna część gminy Głusk leży w strefie węglonośnej od 2 do 5 m. Generalnie rzecz biorąc, utwory starych formacji geologicznych nie wywierają żadnych skutków dla zagospodarowania przestrzennego na obszarze gminy.

Wśród utworów mezozoiku zasadnicze znaczenie mają skały jury i kredy, a zwłaszcza skały górnej kredy, stanowiące warstwę stropową mezozoiku. Miąższość tych utworów szacuje się na ok. 900 m. Wykształcone są jako margle, wapienie i rzadziej jako opoki. Wschodnie skał kredowych rozcięte są dolinami rzecznyymi Czerniejówki i Bystrzycy i ciągną się wyspowo strefą o szerokości około 1 km, głównie po wschodnich stronach obu rzek. Skały kredowe wychodzące na powierzchnię są silnie zwiertzałe, zaś zalegające w warstwach stropowych - silnie spękane. Spękania i szczeliny umożliwiają gromadzenie i ruch wód podziemnych. Warto podkreślić, iż wschodnie margle, jako mniej odporne na niszczenie, zaznaczają się w krajobrazie obniżeniami terenu, a opoki tworzą wzgórza.

Kenozoik reprezentowany jest przez utwory trzecio- i czwartorzędowe. W obrębie Wyżyny Lubelskiej utwory trzeciorzędowe są silnie zerodowane i występują jedynie w postaci odizolowanych płatów.

Reprezentowane są przez oligoceńskie piaski i margle glaukonitowe oraz mioceńskie piaski kwarcowe i krzemionkowe. Osady paleocenu o miąższości kilkudziesięciu metrów, położone są wyspowo wzdłuż dolin rzecznych. Udokumentowano je na wschód od Mętowa oraz pomiędzy Głuszczyzną a Biedaczowem.

Skąły kredowe i trzeciorzędowe są przykryte utworami plejstocеныskimi i holocеныskimi. Doliny wyerodowane w trzeciorzędzie zostały wypełnione osadami żwirowo-piaszczystymi i mułkami. Natomiast wierzchowiny przykryte zostały cienką warstwą utworów piaszczysto – pylastych pochodzących z rozmycia materiałów polodowcowych. Największy obszar, na wschód od doliny Czerniejówki, zajmują pyły piaszczyste i piaski pyłowe lessopodobne na gezach, opokach i marglach górnej kredy oraz gezach paleocenu. Zawierają one często materiał polodowcowy oraz gruz skał podłoża kredowo-paleoceńskiego. Ich miąższość waha się w granicach kilku metrów.

Suche doliny uchodzące prostopadle do dolin rzecznych Czerniejówki i Bystrzycy wypełnione są piaskami i pyłami deluwialnymi o miąższości od 1 do 3 m (na wschód od Głuska, koło Prawiednik i Kol. Dominów). Utwory najmłodsze, holocеныskie, występują jako aluwia rzeczne i deluwia zboczowe. Związane są one ze współczesnymi dolinami rzek, dolinami bocznymi i zagłębieniami terenu. Reprezentowane są przez torfy, namuły, mułki rzeczne i piaski oraz mułki i piaski deluwialne.

Gmina Głusk nie jest zasobna w surowce mineralne. Zgodnie z rejestrem udokumentowanych złóż kopalin Państwowego Instytutu Geologicznego, na terenie gminy występują następujące złoża kruszyw naturalnych:

- **Dominów I** - złożo rozpoznane szczególowo,
- **Mętów I** - eksploatacja złoża zaniechana,
- **Wilczopole I** - eksploatacja złoża zaniechana,
- **Zemborz.-Prawiedniki** - złożo rozpoznane szczególowo.

Rysunek 6. Udokumentowane złoża kruszyw naturalnych na terenie gminy Głusk (opracowanie własne na podstawie <http://geoportal.pgi.gov.pl/midas-web> oraz <http://mapy.geoportal.gov.pl>)

Warunki klimatyczne:

Obszar gminy Głusk zaliczany jest do lubelskiego regionu klimatycznego. Decydującą rolę w kształtowaniu pogody w tym obszarze odgrywają przeważające masy powietrza polarnomorskiego i kontynentalnego. W ogólnej cyrkulacji stanowią one aż 90% wszystkich mas powietrza napływających nad teren gminy. Obszar Lubelszczyzny leży w strefie ścierania się wpływów klimatu morskiego i kontynentalnego, z dominacją cyrkulacji polarno-morskiej. Konsekwencją takiego położenia jest duża zmienność stanów pogody.

Średnia roczna temperatura powietrza wynosi tu 8,1°C. W przebiegu rocznym najcieplejszym miesiącem jest lipiec ze średnią temperaturą ok. 18,7°C, zaś najchłodniejszym - styczeń ze średnią temperaturą -3°C. Roczna suma opadów atmosferycznych kształtuje się na poziomie 550 mm, przy czym największe nasilenie opadów przypada na miesiące letnie. Okres wegetacyjny jest stosunkowo długi i wynosi 210 –220 dni. Na obszarze gminy przeważają wiatry z kierunków zachodnich o średniej prędkości 2,5 m/s.

Zgodnie z „Oceną jakości powietrza w województwie lubelskim za 2016 r.”, opracowaną w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska na zlecenie Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Lublinie, w obrębie strefy lubelskiej (do której należy gmina Głusk), zanieczyszczenia gazowe objęte programem badań w roku 2016, tj. dwutlenek siarki, dwutlenek azotu, tlenek węgla, benzen, pył PM_{2,5} i ozon, a także metale, tj. ołów, kadm, arsen i nikiel (w kryterium ochrony zdrowia) oraz dwutlenek siarki, tlenki azotu i ozon (w kryterium ochrony roślin) osiągały na terenie województwa stężenia nieprzekraczające obowiązujących dla tych substancji wartości kryterialnych.

Pozwoliło to na zakwalifikowanie strefy lubelskiej pod względem zanieczyszczenia powietrza tymi substancjami, dla obu kryteriów, do klasy A.

Ponadto strefę lubelską zaliczono do klasy czystości „C” w kryterium ochrony zdrowia dla pyłu PM10, a także benzo(a)piranu zawieszonego w pyłe PM10. Oznacza to, że stężenia tych substancji przekroczyły poziomy dopuszczalne. Stwierdzono również przekroczenie stężenia ozonu dla celu długoterminowego według kryterium ochrony zdrowia (klasa D2), a także dopuszczalnego stężenia pyłu PM2,5 dla fazy II (do 2020 r.).

Wody powierzchniowe:

Gmina Głusk położona jest niemal w całości w dorzeczu Bystrzycy i jej prawobrzeżnego dopływu Czerniejówki. Jedynie niewielki wschodni fragment jest odwodniony do rzeki Stawek, będącym lewobrzeżnym dopływem Wieprza.

Oś hydrograficzną gminy stanowi Czerniejówka, która przepływa przez jej centralną część w kierunku północ-południe. Rzeka ta jest uboga w wodę, na co wpływ ma ujęcie wody podziemnej w Wilczopolu. Przy ujściu do Bystrzycy średni przepływ wynosi 0,6 m³/s. Płyne dobrze wykształconą doliną z płaskim dnem i silnie nachylonymi zboczami. Średni spadek rzeki wynosi 2,8‰. Bystrzyca przepływa z kolei przez zachodnią część gminy na odcinku ok. 1 km. Jej średni przepływ wynosi 4,9 m³/s.

Ponadto na terenie gminy znajdują się sztuczne zbiorniki wodne: w Dominowie, Mętowie, Żabiej Woli i w Prawiednikach.

Fot. 15. Stawy w Dominowie

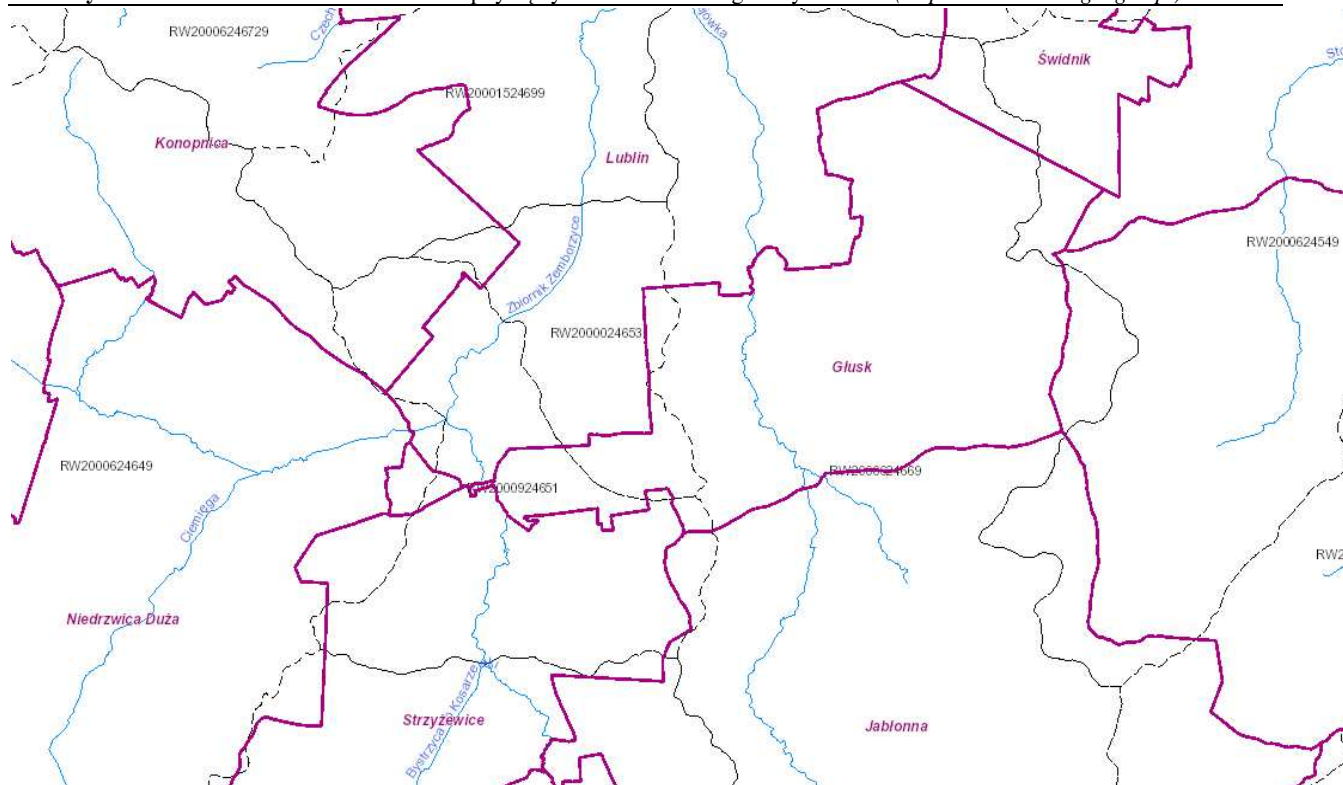

Fot. 16. Dolina Czerniejówki w Mętowie

Na terenie gminy Głusk występują następujące Jednolite Części Wód Powierzchniowych (rysunek 7.):

- Ciemięga (kod RW2000624649),
- Bystrzyca od Kosarzewki do zb. Zemborzyckiego (kod RW2000924651),
- Zbiornik Zemborzyce (kod RW2000024653),
- Czerniejówka (kod RW2000624669),
- Stoki (kod RW2000624549).

Rysunek 7. Rozmieszczenie JCWP płynących na terenie gminy Głusk (<http://www.rdw.kzgw.gov.pl>)

W 2016 r. WIOŚ w Lublinie opublikował opracowanie pt. "Stan jednolitych części wód powierzchniowych badanych w latach 2010-2015". Dokonano oceny JCWP w zakresie elementów biologicznych, fizykochemicznych, a także w zakresie stanu chemicznego i potencjału ekologicznego. Oceną objęto wszystkie JCWP występujące na terenie gminy Głusk.

Tabela 3. Klasyfikacja stanu ekologicznego i chemicznego rzek w punktach pomiarowo-kontrolnych monitoringu obszarów chronionych („Stan jednolitych części wód powierzchniowych badanych w latach 2010-2015” WIOŚ Lublin)

Nazwa ocenianej JCWP	Ciemiega	Bystrzyca od Koszarzewki do zb. Zembrzyckiego	Zbiornik Zembrzyce	Czerniejówka	Stoki
Kod ocenianej JCWP	RW2000624649	RW2000924651	RW2000024653	RW2000624669	RW2000624549
Kod punktu pomiarowo-kontrolnego	PL01S1101_1620	PL01S1101_1617	PL01S1102_0677	PL01S1101_1622	PL01S1101_1626
Nazwa punktu pomiarowo - kontrolnego	Krężniczanka - Krężnica Jara	Bystrzyca-Zembrzyce	Zbiornik Zembrzyce-Dąbrowa las	Czerniejówka-Głuszczyzna	Stoki-Zakrzów
Klasa elementów biologicznych	potencjał słaby	potencjał umiarkowany	potencjał umiarkowany	potencjał umiarkowany	potencjał umiarkowany
Klasa elementów fizykochemicznych (grupa 3.1 - 3.5)	poniżej potencjału dobrego	potencjał dobry	potencjał dobry	potencjał dobry	potencjał dobry
Klasa elementów fizykochemicznych - specyficzne zanieczyszczenia syntetyczne i niesyntetyczne (3.6)	-	-	-	-	-
Stan / potencjał ekologiczny w ppk monitoringu obszarów chronionych	potencjał umiarkowany	potencjał umiarkowany	potencjał umiarkowany	potencjał umiarkowany	potencjał umiarkowany

Stan chemiczny w ppk monitoringu obszarów chronionych	-	-	-	-	-
Stan w ppk monitoringu obszarów chronionych	zły	zły	zły	zły	zły

Stan czystości wód powierzchniowych w gminie Głusk należy uznać za niezadowalający, zaś ich stan ogólny jako zły. Należy jednak zauważyć, że w porównaniu z analogicznym badaniem przeprowadzonym w latach 2012-2014 stan JCWP na terenie gminy uległ nieznacznej poprawie w zakresie elementów biologicznych i potencjału ekologicznego (JCWP Stoki i Czerniejówka).

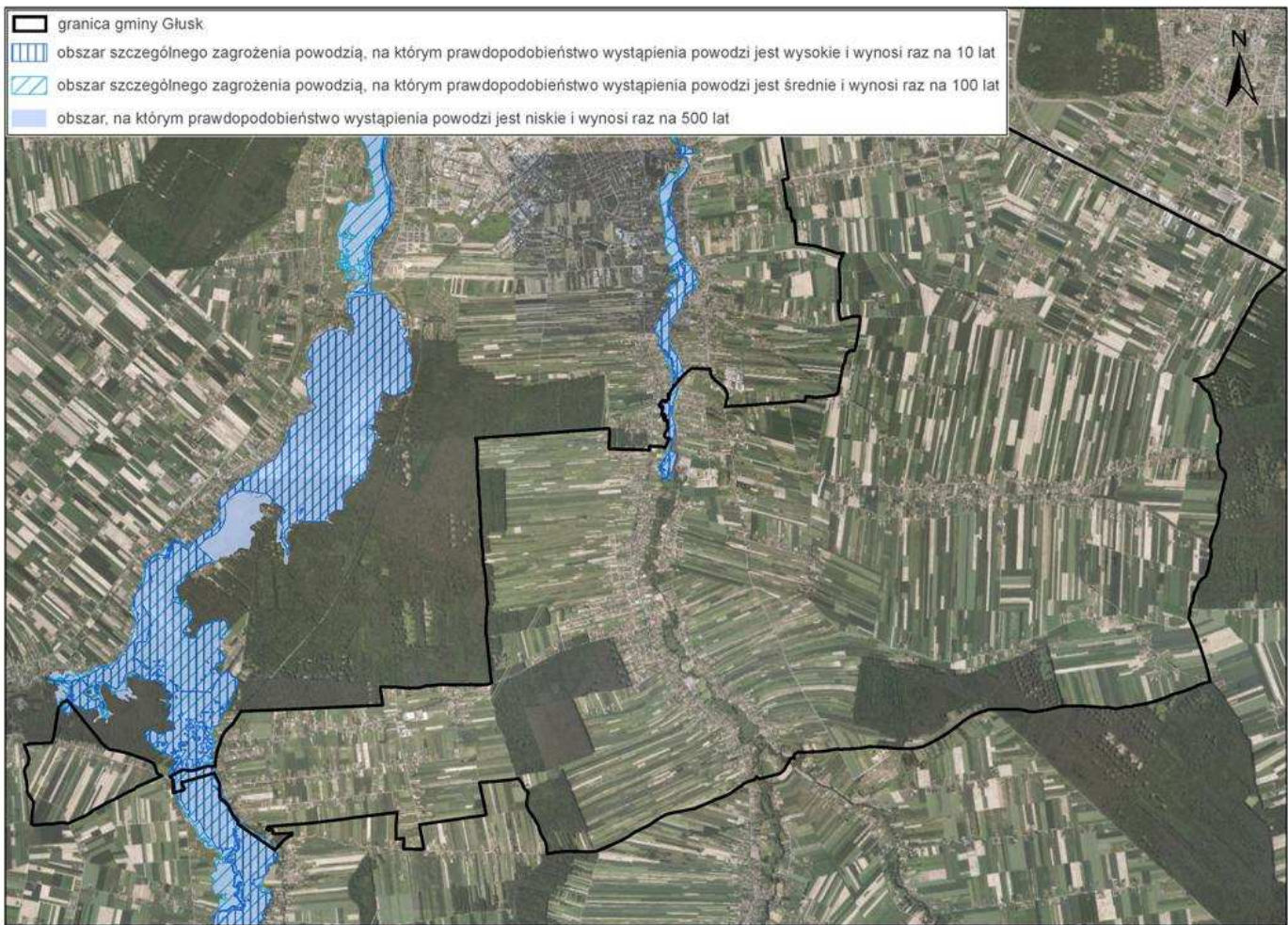
Zgodnie z Rozporządzeniem 6/20132 Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Warszawie z dnia 12 października 2012 r. w sprawie określenia wód powierzchniowych wrażliwych na zanieczyszczenie związkami azotu ze źródeł rolniczych oraz obszarów szczególnie narażonych, z których odpływ azotu ze źródeł rolniczych do tych wód należy ograniczyć na terenie województwa lubelskiego, obszar JCWP Czerniejówka został zaliczony do obszarów wrażliwych na zanieczyszczenia związkami azotu ze źródeł rolniczych. „OSN Czerniejówka” zostały objęte obręby ewidencyjne: Abramoewice Prywatne, Kalinówka, Kliny, Majdan Mętowski, Kolonia Wilczopole i Wilczopole. Wyniki badań przeprowadzonych w latach 2007-2009 w punkcie pomiarowo-kontrolnym na Czerniejówce wykazały przekroczenia średniej wartości stężenia azotanów, powyżej której wody wykazują tendencję do eutrofizacji. Na terenach tych, zgodnie z Rozporządzeniem Nr 1/2013 Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Warszawie z dnia 10 stycznia 2013 r. w sprawie wprowadzenia programu działań mających na celu ograniczenie odpływu azotu ze źródeł rolniczych dla obszarów szczególnie narażonych Czerniejówka, Kanał Żmudzki, Kuraszew, Przegaliny Duże i Uherka, określono obowiązki osób prowadzących działalność rolniczą m.in. w zakresie okresów nawożenia, dawek i sposobu nawożenia czy warunków przechowywania nawozów naturalnych.

Na terenie gminy Głusk istnieje ryzyko wystąpienia powodzi, w przypadku zaistnienia niekorzystnych zjawisk hydrogeologicznych – powodzi opadowych i roztopowych czy powstania zatorów. Zgodnie z mapami zagrożenia powodziowego opracowanymi w ramach projektu „ Informatyczny System Osłony Kraju” (ISOK) na terenie gminy występuje:

- obszar szczególnego zagrożenia powodzią, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi raz na 100 lat ($p=1\%$),
- obszar szczególnego zagrożenia powodzią, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi raz na 10 lat ($p=10\%$),
- obszar, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi raz na 500 lat ($p=0,2\%$).

Wyżej wymienione obszary zostały przedstawione na rysunku 8. Tereny te nie są chronione wałami przeciwpowodziowymi. Obejmują ona niezabudowane tereny w zachodniej i północnej części gminy, zajęte przez trwałe użytki zielone i w mniejszym stopniu przez pola uprawne.

Rysunek 8. Strefy zagrożenia powodziowego na terenie gminy Głusk (opracowanie własne na podstawie danych KZGW w Krakowie oraz na podstawie <http://mapy.geoportal.gov.pl>)

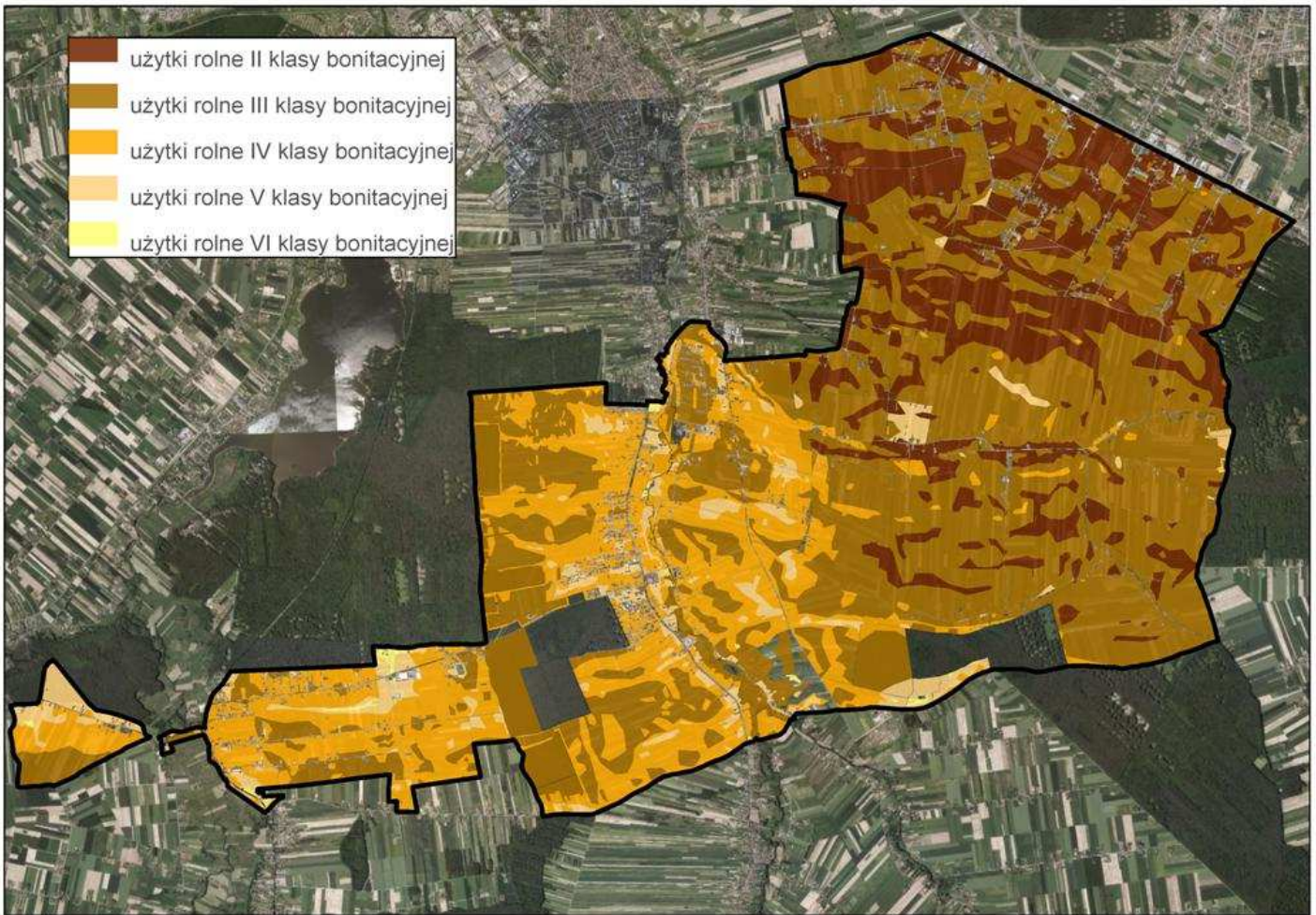
Uwarunkowania glebowe:

Na terenie gminy Głusk przeważają gleby brunatne wytworzone z utworów lessowatych, piasków gliniastych i glin lekkich, a także gleby płowe (pseudobielicowe) wytworzone z utworów lessowatych i gleby bielicowe, wytworzone z piasków luźnych i piasków gliniastych lekkich. W dolinach rzecznych Czerniejówki i Bystrzycy występują: mady rzeczne oraz gleby mułowo-torfowe, deluwia i rzadziej gleby torfowo-murszowe.

Pod względem bonitacyjnym przeważają gleby klasy III, które zajmują łączną powierzchnię 3451 ha (54,3%). Powierzchnia gleb klasy II wynosi 1226 ha (19,2%), a gleb klasy III 1419 ha (22,3%). Pozostałe gleby (klasa V i VI) stanowią zaledwie 4,2 % powierzchni gruntów ornych. Gleby I klasy nie występują. Gleby najwyższych klas bonitacyjnych (II i III) występują głównie w północnej oraz północno-wschodniej części gminy.

Przydatność rolnicza gleb na terenie gminy Głusk jest wysoka. Gleby zaliczone do 1. kompleksu przydatności rolniczej (pszennego bardzo dobrego) i 2. (pszennego dobrego) stanowią ok. 56% ogólnej powierzchni gruntów ornych w gminie. Z kolei gleby o najniższej przydatności rolniczej (kompleks żytni bardzo słaby) stanowią zaledwie 0,5% ogólnej powierzchni gruntów ornych. W przypadku trwałych użytków zielonych przeważa kompleks 2z - ok. 76% ich ogólnej powierzchni.

Rysunek 9. Klasy bonitacyjne użytków rolnych na terenie gminy Głusk (opracowanie własne na podstawie mapy ewidencyjnej gminy Głusk)

Zewnętrzne powiązania przyrodnicze:

Przez teren gminy Głusk południkowo przepływa rzeka Bystrzyca. Jej dolina wraz z pobliskimi terenami leśnymi tworzy korytarz ekologiczny o znaczeniu regionalnym. W Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego został on wskazany jako obszar wymagający kształtowania ciągłości ekologicznej. Ponadto przez centralną część gminy (również południkowo) przepływa rzeka Czarniejówka, której dolina tworzy korytarz ekologiczny o znaczeniu lokalnym. Ww. doliny rzeczne przebiegają przez teren gminy południkowo, w związku z czym ważną rolę w utrzymaniu ciągłości ekologicznej na tym obszarze pełnią tereny leśne zlokalizowane w centralnej i południowej części gminy, jak również zwarte kompleksy leśne położone poza jej granicami (Las Krępiecki, Las Skrzynicki, Las Dąbrowa).

Należy również dodać, że teren gminy Głusk znajduje się w zasięgu zielonego pierścienia Lubelskiego Obszaru Metropolitalnego (LOM). W związku z tym ww. korytarze ekologiczne stanowią ważne powiązania przyrodnicze Lublina z regionalną siecią ekologiczną i terenami otwartymi. Główną funkcją zielonego pierścienia w gminie Głusk jest ochrona (m.in. poprzez Czarniejowski Obszar Chronionego Krajobrazu) i zwiększanie bazy terenów rekreacyjnych LOM. Należy zatem dążyć do ograniczenia niekontrolowanego rozlewania się zabudowy na terenach podmiejskich.

Obszary i obiekty prawnie chronione:

W granicach gminy Głusk znajdują się następujące obszary i obiekty chronione na podstawie przepisów odrębnych z zakresu ochrony przyrody. Są to:

- Czerniejowski Obszar Chronionego Krajobrazu,
- drzewa uznane za pomniki przyrody (2 drzewa).

Czerniejowski Obszar Chronionego Krajobrazu

Został on ustanowiony uchwałą Nr XI/56/90 WNR w Lublinie z dnia 26.02.1990 r. w sprawie utworzenia systemu parków krajobrazowych i obszarów chronionego krajobrazu na terenie województwa lubelskiego (Dz.U.Woj. Lubelskiego Nr 13 poz. 14), zmienionej Rozporządzeniem Nr 40 Wojewody Lubelskiego z dnia 17 lutego 2006 r. (Dz.U.Woj. Lubelskiego z dnia 31.03.2006 r. Nr 65, poz. 1225).

Czerniejowski OCHK leży w południowo-wschodniej części województwa lubelskiego i łączy się z Krzczonowskim Parkiem Krajobrazowym. Jego powierzchnia wynosi 19 510 ha. Charakteryzuje go krajobraz rolniczy, ale z dość dużymi kompleksami leśnymi i urozmaiconym krajobrazem (liczne źródła i doliny rzeczne). Na terenie gminy Głusk obejmuje obszar w jej centralnej, południowej i południowo-zachodniej części (Ćmiłów, Żabia Wola, Mętów, Dominów, Kolonia Prawiedniki, Prawiedniki, Głuszczyzna i Majdan Mętowski).

Czerniejowski OChK obejmuje tereny o dużych walorach botanicznych. Bogata flora roślin naczyniowych reprezentowana jest przez około 1000 gatunków. Rośnie tu ponad 100 gatunków roślin rzadkich, w tym wiele chronionych, jak: wisienka karłowata, orlik pospolity, zawilec wielkokwiatowy, wężymord stepowy, aster gawędka.

Pomniki przyrody

Pomniki przyrody na terenie gminy Głusk zostały ustanowione na podstawie następujących aktów prawnych:

- Zarządzenia Nr 42 Wojewody Lubelskiego z dnia 22 października 1987 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody (Dz. U. Woj. Lubelskiego Nr 12, poz. 211 z dnia 6.11.1987 r.),
- Rozporządzenia Nr 2 Wojewody Lubelskiego z dnia 5 stycznia 1999 r. w sprawie uznania za pomnik przyrody (Dz. U. Woj. Lubelskiego Nr 1, poz. 3 z dnia 5.01.1999 r.).

Tabela 4. Pomniki przyrody na terenie gminy Głusk (opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Głusk)

lp.	gatunek	lokalizacja	obwód
1	jałowiec pospolity	Wilczopole	85 cm
2	lipa drobnolistna	Kolonia Prawiedniki	315 cm

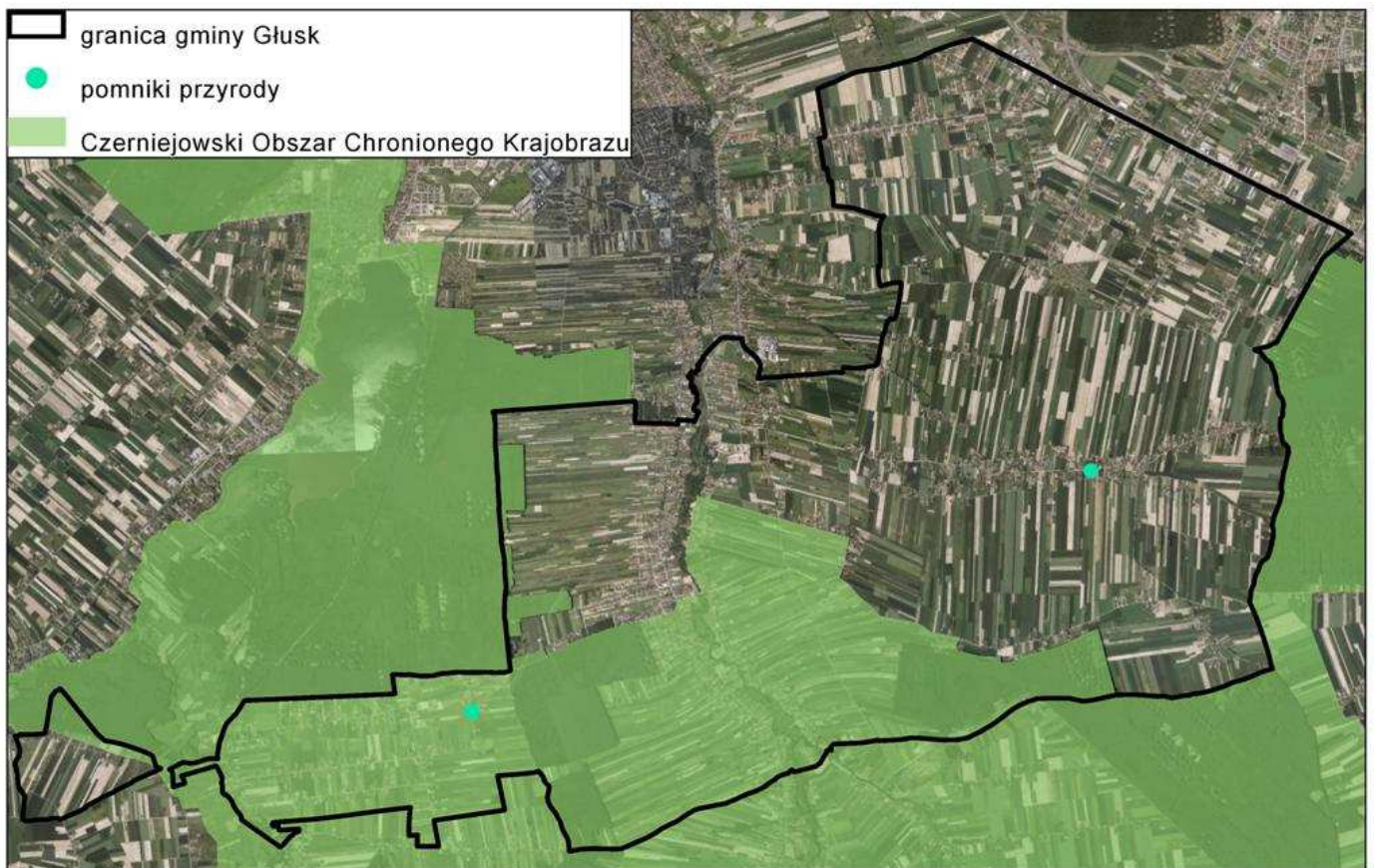

Fot. 17. Jałowiec pospolity w Wilczopolu
źródło: <http://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy>

Fot. 18. Lipa drobnolistna w Kolonii Prawiednikach

Rysunek 10. Obszary i obiekty przyrodnicze objęte ochroną na terenie gminy Głusk (opracowanie własne na podstawie <http://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/> oraz na podstawie <http://mapy.geoportal.gov.pl>)

Charakterystyka poszczególnych ekosystemów oraz ocena ich odporności na degradację i zdolności do regeneracji:

Lasy:

Lasy na terenie gminy Głusk zajmują ok. 500 ha, co stanowi niecałe 8 % jej ogólnej powierzchni. Lesistość gminy należy do najniższych w województwie (wskaźnik ten dla powiatu lubelskiego wynosił w 2015 r. 10,4%, zaś województwa lubelskiego - 23,2%). Największe kompleksy leśne występują w południowej (Majdan Mętowski, Głuszczyzna) i wschodniej (Kolonia-Prawiedniki, Ćmiłów, Wólka Abramowiecka) części gminy. Lasy na terenie gminy stanowią kontynuację dużych kompleksów leśnych zlokalizowanych w jej bezpośrednim sąsiedztwie - Lasu Dąbrowa, Lasu Skrzyńskiego i Lasu Krępieckiego.

Na terenie gminy dominują lasy stanowiące własność Skarbu Państwa. Są one administrowane przez Nadleśnictwo Świdnik. Dominującym typem siedliskowym lasu jest las mieszany świeży (LMśw). W lasach prywatnych dominującym gatunkiem lasotwórczym jest dąb (najczęściej w wieku 65-80 lat), z kolei w lasach państwowych dominuje sosna i dąb (najczęściej w wieku 70-90 lat).

Odporność na degradację i zdolność do regeneracji drzewostanów zależna jest od ich wieku, składu gatunkowego i występujących presji. Lasy na terenie gminy położone są poza zasięgiem oddziaływania zakładów przemysłowych.

Na terenie gminy Głusk występują lasy ochronne, których status wynika z położenia w odległości mniejszej niż 10 kilometrów od granic administracyjnych miasta Lublin (zgodnie z art. 15 pkt 7 lit. a ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach).

Same lasy, jak i ich obrzeża, stanowią rejon siedliskowe cennych gatunków roślin i zwierząt. W planowaniu przestrzennym są one szczególnie chronione przed zmianą sposobu użytkowania. Lasy w obrębie gminy, zarówno ze względu na siedlisko jak i wiek drzew, są przydatne dla różnych form rekreacji.

Trwałe użytki zielone i nieużytki o cechach naturalnych:

Poza terenami leśnymi, najwyższe wartości przyrodnicze reprezentują łąki, pastwiska oraz nieużytki. Na terenie gminy Głusk zajmują one jednak znikomą powierzchnię (ok. 84 ha - 1,3% powierzchni gminy). Występują one w większości w dolinie Bystrzycy i Czerniejówki na podmokłych terenach, tworząc ważne dla zwierząt płaty ekologiczne. Ich wysoka wartość przyrodnicza wynika również z ich stosunkowo ekstensywnego użytkowania i wysokiego zróżnicowania gatunkowego.

Ekosystemy łąkowe z zadrzewieniami cechują się dobrymi zdolnościami regeneracyjnymi, wykazując się też wysoką odpornością na degradację. Sprzyja temu również fakt, iż duża część trwałych użytków zielonych na terenie gminy jest położona na stosunkowo dobrych glebach (III i IV klasy bonitacyjnej).

Należy pamiętać, że przeznaczanie łąk na grunty rolne lub inne formy zagospodarowania doprowadza do całkowitego zniszczenia półnaturalnej szaty roślinnej, a więc sytuacji, w której regeneracja jest bardzo trudna. Podobnie w przypadku zaniechania koszenia czy wypasu, zbiorowiska te, na skutek naturalnej sukcesji, mogą zatracić swoje właściwości przyrodnicze.

Pola uprawne:

Największe arealy gruntów uprawnych znajdują się w centralnej i południowej części gminy Głusk. Ich łączna powierzchnia razem z sadami wynosi ok. 5097 ha, co stanowi ponad 80% powierzchni gminy. Według danych GUS w 2010 r. powierzchnia zasiewów wyniosła 3 706,05 ha, z czego zdecydowaną większość (ok. 2 839 ha) stanowiły zboża. Znaczną część zasiewów stanowiły ponadto uprawy przemysłowe (ok. 409 ha) i buraki cukrowe (ok. 218 ha). Uprawy te charakteryzują się niską różnorodnością biologiczną.

Funkcja środowiskowa pól uprawnych na terenie gminy Głusk wynika z aktywności biologicznej i bezpośredniego sąsiedztwa ze strukturami przyrodniczymi wyższego rzędu tj. łąkami o cechach naturalnych, nieużytkami, zadrzewieniami i lasami. Stanowią one niejako uzupełnienie i bufor dla środowisk o wyższej randze przyrodniczej. W aspekcie odporności na degradację i zdolności do regeneracji, pola uprawne są ogniwem niezwykle słabym. Decyduje o tym przede wszystkim bardzo ograniczony skład gatunkowy – zazwyczaj jeden gatunek. Monokultury rolne są narażone na infekcje grzybowe i bakteryjne.

Zieleń terenów zabudowanych:

Zieleń towarzysząca zabudowie jest zróżnicowana, zależy od jej lokalizacji, charakteru oraz zagospodarowania działki. Na niektórych, szczególnie większych posesjach zbiorowiska roślinne mają charakter typowo ozdobny, dominują tu trawniki, krzewy i drzewa często gatunków introdukowanych, oraz byliny kwitnące (poszczególne gatunki dobierane są na podstawie wyglądu, a ich nadrzędną funkcją jest poprawa estetyki). Ogrody przydomowe są najczęściej nieznacznych rozmiarów.

Udział terenów zieleni publicznej w gminie jest stosunkowo niewielki. Należy do nich zaliczyć przede wszystkim park dworski w Dominowie, park w Wilczopolu, ogródki działkowe w Kalinówce oraz zieleń cmentarna.

Trudno jest jednoznacznie scharakteryzować tereny zieleni towarzyszącej zabudowie w aspekcie zdolności do degeneracji i odporności na degradację. W przypadku zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej udział powierzchni biologicznie czynnej jest stosunkowo wysoki, dlatego też powstałe tam środowiska funkcjonują prawidłowo. W przypadku terenów zabudowy mieszkaniowej

wielorodzinnej i produkcyjno–usługowej odporność terenów zieleni na degradację jest nieco niższa, głównie ze względu na większą intensyfikację zagospodarowania obszaru.

Świat roślinny i zwierzęcy:

Na terenie gminy Głusk występują różnorodne zbiorowiska roślinne: lasy, zadrzewienia śródpolne, łąki i pastwiska w dolinach rzecznych oraz tereny pól uprawnych. Zidentyfikowano następujące siedliska roślinne: ols (dolina Czerniejówki powyżej stawów w Domaniewie), łągi (dolina Czerniejówki i Bystrzycy), grądy (las w Majdanie Mętowskim, Głuszczyźnie i Kolonii Prawiedniki), kontynentalny bór roślinny (kompleks leśny Dąbrowa, Ćmiłów i Kolonia Prawiedniki), zbiorowiska roślinne łąk i pastwisk, zbiorowiska wodne i szuwarowe (zakola Czerniejówki i Bystrzycy, stawy, rowy melioracyjne) oraz zbiorowiska synantropijne.

Na terenie gminy Głusk stwierdzono występowanie 11 gatunków roślin prawnie chronionych:

gatunki objęte ochroną ścisłą

- naparstnica zwyczajna (*Digitalis grandiflora*) – las chłopski na wschód od Biedaczowa,
- lilia złoto głów (*Lilium martagon*) – kilkanaście okazów w lesie na południe od Majdanu Mętowskiego i w lesie w rejonie Ćmiłowa,
- widłak jałowcowaty (*Lycopodium annotinum*) – 1 płat o pow. 1 m² w lesie chłopskim Ćmiłów,
- rojownik pospolity (*Jovibarba sobolifera*) – Las Rudki, około 300 okazów,

gatunki objęte ochroną częściową

- kruszyna pospolita (*Frangula alnus*) – gatunek pospolity w lasach całej gminy,
- kalina koralowa (*Viburnum opulus*) – najliczniej w lesie prywatnym koło Biedaczowa
- porzeczka czarna (*Ribes nigrum*) – pojedyncze krzewy w olszynach w dolinie Czerniejówki,
- przytulia wonna (*Galium odoratum*) – Las Dąbrowa, lasy prywatne w rejonie Ćmiłowa i Kol. Prawiedniki,
- kopytnik pospolity (*Asarum europaeum*) – uroczysko Dąbrowa,
- konwalia majowa (*Convallaria majalis*) – uroczysko Dąbrowa, w lasach prywatnych koło Ćmiłowa, Kol. Prawiedniki i Głuszczyzny,
- pierwiosnek lekarski (*Primula versis*) – pojedyncze okazy w lesie prywatnym koło Ćmiłowa.

Gmina Głusk, z uwagi na małą lesistość należy do terenów stosunkowo ubogich pod względem faunistycznym. Najliczniejsza i najciekawsza grupa zwierząt należy do fauny leśnej. Są to między innymi 3 gatunki dzięciołów (w tym jedno stanowisko rzadkiego dzięcioła czarnego), 6 gatunków sikor, kowalika, pełzacza leśnego i 2 gatunki muchołówek – szara i żałobna. W okresie wędrówki wiosennej można zaobserwować samca muchołówki białoszyjej. Ponadto na terenach rolnych stwierdzono kilka gatunków ptaków, które wyginęły bądź są silnie zagrożone w Europie Zachodniej. Należą do nich: ortolan, potrzyszcz i przepiórka.

Największe walory pod względem faunistycznym posiada dolina Czerniejówki. W tym rejonie stwierdzono występowanie 9 gatunków płazów (w tym rzekotkę drzewną, kumaka nizinnego, ropuchę zieloną). Na terenach podmokłych znajdują się liczne gatunki ptaków: czajka, krzyżówka, strumieniówka, potrzosz, dziwonka, perkoz, kokoszka, łyska, brzęczek.

Główne źródła zagrożeń środowiska:

Zagrożenia dla wód powierzchniowych i podziemnych:

- odprowadzanie ścieków komunalnych do wód powierzchniowych bądź gromadzenie ich w nieszczelnych zbiornikach,
- niewłaściwe składowanie obornika i gnojowicy w gospodarstwach rolnych,
- zanieczyszczenia obszarowe – spływy powierzchniowe z użytków rolnych, spowodowane niewłaściwym stosowaniem nawozów sztucznych i organicznych oraz środków ochrony roślin,
- deponowanie odpadów (tzw. dzikie wysypiska) w ciekach wodnych oraz na powierzchni terenu.

Zagrożenia dla powietrza atmosferycznego:

- niska emisja – związana jest z wykorzystywaniem węgla jako głównego paliwa do wytwarzania ciepła w gospodarstwach domowych zaopatrywanych z indywidualnych systemów grzewczych,
- emisja ze źródeł komunikacyjnych – za najbardziej zagrożone należy uznać tereny w sąsiedztwie drogi ekspresowej S12/S17 i drogi wojewódzkiej nr 835, stanowiących drogi wylotowe z Lublina,

Zagrożenia dla gleb i powierzchni terenu:

- nadmierne zakwaszenie gleb na terenach rolnych – prowadzi do obniżenia ich jakości. Sprzyjają mu czynniki antropogeniczne, takie jak: zanieczyszczenie powietrza, składowanie kwaśnych i kwasotwórczych odpadów, czy stosowanie nawozów fizjologicznie kwaśnych,
- nadmierne rozlewanie się zabudowy na terenach, na których występują gleby wysokich klas bonitacyjnych,

Zagrożenia dla terenów zieleni :

- nadmierna wycinka drzew w ramach pielęgnacji zieleni,
- przekształcanie terenów w sąsiedztwie dolin rzecznych, np.: pod uprawy rolne,
- presja zabudowy na obszary bezpośrednio sąsiadujące z terenami leśnymi.

Ocena stanu ochrony i użytkowania zasobów przyrodniczych oraz stanu zachowania walorów krajobrazowych, w tym krajobrazu kulturowego:

Zasoby przyrodnicze oraz wartości krajobrazowe na analizowanym obszarze są stosunkowo wysokie i dobrze zachowane. Najcenniejsze pod tym względem tereny są chronione w postaci Czerniejowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu. Największym walorem przyrodniczo-krajobrazowym gminy jest obecność dolin rzecznych, wzdłuż których ukształtowały się łąki i pastwiska, porożcinane zadrzewieniami. Należy również zwrócić uwagę na fakt, iż zabudowa na terenie poszczególnych miejscowości ma z reguły zwarty charakter, co również pozytywnie wpływa na krajobraz.

Krajobraz kulturowy jest reprezentowany przede wszystkim przez obszary i obiekty zabytkowe, w tym wpisane do rejestru zabytków. Obiekty te podlegają ochronie na podstawie przepisów odrębnych z zakresu ochrony zabytków.

Wnioski w zakresie uwarunkowań przyrodniczych:

Najważniejsze uwarunkowania przyrodnicze gminy Głusk to:

- obecność obszarów przyrodniczych objętych ochroną oraz wartościowych kompleksów użytków zielonych zasiedlanych przez rzadkie gatunki flory i fauny,
- wysokie walory krajobrazowe dolin rzecznych,
- występowanie gleb wysokich klas bonitacyjnych (II i III),

- niska lesistość na terenie gminy - niecałe 8%,
- występowanie na terenie gminy lasów ochronnych, których status wynika z położenia w odległości mniejszej niż 10 kilometrów od granic administracyjnych miasta Lublin,
- występowanie obszarów szczególnego zagrożenia powodzią,
- występowanie na terenie gminy złóż kruszyw naturalnych,
- niezadawalający stan czystości wód powierzchniowych,

Jako główne cele w zakresie kształtowania struktury przyrodniczej w gminie Głusk należy określić:

- ochronę użytków zielonych przed osuszaniem i zarastaniem prowadzącym do utraty siedlisk i zanikania tych obszarów,
- ochronę kompleksów leśnych i obszarów zadrzewień, utrzymanie oraz wzmocnienie ich ekologicznych funkcji,
- utrzymanie ciągłości ekologicznej w gminie i zapobieganie fragmentaryzacji najcenniejszych przestrzeni przyrodniczych,
- utrzymanie otwartych przestrzeni, głównie terenów rolnych i użytków zielonych, jako struktur współbudujących powiązania środowiskowe oraz krajobraz.

Jako główne cele w zakresie kształtowania krajobrazu, w tym krajobrazu kulturowego należy uznać:

- utrzymanie przestrzeni otwartych, jako struktur pozytywnie wpływających na krajobraz,
- przeciwdziałanie nadmiernemu rozpraszaniu zabudowy poza obszary zwartej zabudowy poszczególnych miejscowości,
- ochronę obiektów zabytkowych ujętych w rejestrze i ewidencji zabytków, a także krzyży, kapliczek, miejsc pamięci, cmentarzy i innych obiektów o wartościach kulturowych.

ROZDZIAŁ 5

STAN DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ

Rys historyczny:

Na terenie obecnej gminy Głusk w średniowieczu przebiegał uczęszczany trakt ruski vel lubelski. W okresie nowożytnym został on zastąpiony „traktem skrzyneckim” biegnącym od Lublina przez Abramowice do Rawy Ruskiej. Mocno obecnie uszczuplona gmina Głusk historycznie zintegrowana była z terenami przyległymi bezpośrednio do południowej granicy Lublina i znajdującymi się tam głównymi miejscowościami Abramowicami, Dominowem i XVII-wiecznym miastem Głuskiem. Najstarsze ślady kulturowe odnotowuje się jednak w Mętowie, gdzie przechowały się relikty ciałopalnego cmentarzyska kurhanowego z przeł. IX/X w.

Najstarsze wsie gminy, jak Wilczopole, Mętów, Ćmiłów, wzmiankowane już od XIV-XV w. należały pierwotnie do drobnej szlachty zagrodowej Wilczopolskich, Śmiłowskich, Mętowskich, Dominowskich, Dłuskich, a następnie Oszczepalskich, Stępkowskich, Skorkowskich. W II poł. XVII w. nastąpił proces kumulacji małych majątków w jednych rękach. Tak stało się w przypadku Tomasza Kazimierza Głuskiego z Drzewiec, który posiadał Dominów, Abramowice, część Wilczopola, Ćmiłów oraz odleglejsze Skrzynice (poza gminą).

W XVIII w. ranga Głusk zaczęła spadać. W 1869/70 r. utracił on prawa miejskie. Spowodowały to m.in. następujące czynniki: bliskość Lublina, pożary, epidemie oraz odsunięcie od ruchu tranzytowego wskutek przeprowadzenia prostej szosy Lublin-Piaski.

W 1885 r. nastąpiło wydzielenie przez Marię Stroynowską z d. Grabowską dóbr Dominów, a następnie ich rozbudowa w eklektyczną rezydencję z folwarkiem, ogrodem i rozległymi stawami hodowlanymi, o tradycji jeszcze szesnastowiecznej. Obecnie jest to jedyny zachowany na terenie gminy zespół dworski. W ciągu dziejów, na części wsi i folwarków ciążyły zobowiązania wobec kościołów i klasztorów, jak np. w Dominowie – splecającym dziesięcinę lubelskim dominikanom. Niektóre z nich stanowiły własność duchowną (np. Głuszczyzna, należąca do jezuitów chodelskich), czy wieś Mętów (w XVIII w. będąca w rękach dominikańskich). Natomiast Wilczopole stanowi przykład kolonizacji niemieckiej już z końca XIX w. Na gruntach folwarku Wilczopole powstała skolonizowana wieś Kliny. Trwałym jej przykładem są pozostałości zboru baptystów. Podobnej kolonizacji podlegały już na początku XX w. Prawiedniki.

Administracyjnie obszar obecnej gminy Głusk po 1474 r. należał do nowoutworzonego województwa lubelskiego. Po utracie niepodległości, w 1773 r. tereny województwa znalazły się pod zaborem austriackim i weszły w skład Prowincji Polskiej. Po 1785 r. występował jako cyrkuł lubelski w Galicji Zachodniej. Po 1842 r. tereny wokół Głuska ponownie znalazły się w województwie lubelskim. Następstwem Powstania Styczniowego była wzmożona rusyfikacja i unifikacja ziem Królestwa z Imperium Rosyjskim, co próbowano osiągnąć poprzez rozdrobnienie jednostek administracyjnych, umożliwiających skuteczniejszy nadzór policyjny. Uszczuplona gubernia lubelska podzielona została na powiaty i gminy wiejskie. Lokowany w 1688 r. Głusk stał się wówczas siedzibą gminy, jakkolwiek niebawem utracił prawa miejskie.

Po wybuchu I wojny światowej, w 1915 r. tereny powiatu lubelskiego znalazły się pod okupacją austriacko-węgierską. Wprowadzone początkowo obwody, w 1917 r. zastąpione zostały dawnymi gminami. W okresie międzywojennym przywrócono historyczne przynależności administracyjne w postaci województw i powiatów. Głusk mianowano siedzibą gminy Zemborzyce. Podczas II wojny światowej, Lublin i jego okolice znalazły się w odnośnym dystrykcie i powiecie Generalnej Guberni. Po wyzwoleniu, obszar gminy Zemborzyce z siedzibą w Głusku należał do województwa i powiatu

lubelskiego. Po reformie z 1973 r. Głusk sam stał się siedzibą gminy w woj. lubelskim. W 1987 r. włączono w granice Lublina północny obszar gminy wraz z Głuskiem i Abramowicami. Stąd do końca 2013 r. siedziba władz gminnych znajdowała się poza jej granicami. Obecnie została ona przeniesiona do Dominowa.

Charakterystyka wartości kulturowych gminy:

Gmina Głusk jest stosunkowo uboga w zakresie zasobów dziedzictwa kulturowego. Historyczna zabudowa na ogół została wyparta przez nową, pozbawioną walorów architektonicznych. Przykłady starszej zabudowy zagrodowej najliczniej występują na wyższych, prawych brzegach rzek, trudniej dostępnych, a zatem pozostających w pewnej izolacji od postępu, łączącego się z gwałtownym usprawnianiem komunikacji. Zabudowa ta tworzy wraz z ciągle czytelnymi łąkowymi nadziałami pól (Mętów, Wólka Abramowicka, Ćmiłów, Żabia Wola) strefę o zachowanej tożsamości krajobrazu kulturowego.

Obecnie na terenie gminy tylko w nielicznych miejscowościach zachowały się historyczne układy osiedleńcze. Są to układy jednodrożnicowe, z obu- lub jednostronną zabudową, spotykane w Wilczopolu, Klinach i w Majdanie Mętowskim. W pozostałej części gminy w ostatnich latach powstają nowe układy parcelacyjne, wzorowane na miejskich osiedlach zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej. W przypadku miejscowości Wólka Abramowicka, Ćmiłów i Mętów stary, ulicowy układ parcelacyjny, niemal całkowicie został wtopiony w nowe osiedla zabudowy mieszkaniowej.

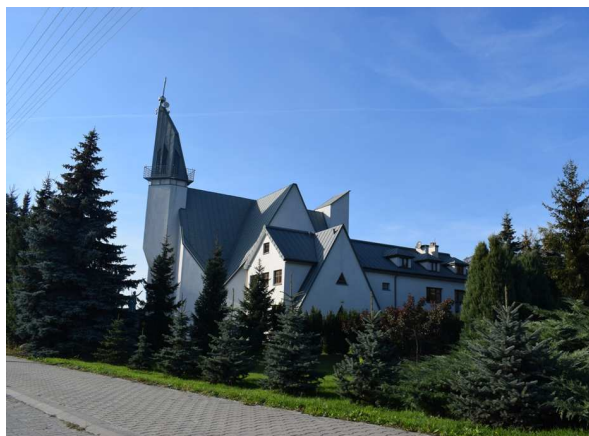
W miejscowościach: Dominów, Prawiedniki, Kalinówka i Kazimierzówka występują obydwie ww. systemy osiedleńcze. Skutkuje to zaburzeniem czytelności historycznych układów wsi jedno- i dwurzędowych, wpływając dysharmonizująco na krajobraz i stan ładu przestrzennego tych miejscowości.

W przeszłości na terenie gminy Głusk znaczącą rolę odgrywała kultura folwarczna i dworska. Obecnie jedyny zachowany na terenie gminy zespół dworsko-parkowy znajduje się w Dominowie. Na zachód od dworu zachowała się ponadto częściowo zabudowa folwarczna, zaadaptowana do współczesnych funkcji. Pozostałością po folwarku są również stawy hodowlane na prawym brzegu Czerniejówki. W przeszłości na terenie gminy funkcjonowały również zespoły dworskie i folwarczne w Mętowie, Wilczopolu, Prawiednikach, Głuszczyźnie i Żabiej Woli. Do chwili obecnej zachowały się jedynie relikty pozostałości tych zespołów.

Architektura sakralna na terenie gminy nie prezentuje wysokich wartości kulturowych. Kościoły w Ćmiłowie, Kazimierzówce i Wilczopolu powstały w ostatnim dziesięcioleciu i reprezentują architekturę nowoczesną.

Fot 19. Kościół parafii pw. Świętego Ducha w Ćmiłowice

Fot. 20. Kościół parafii pw. Narodzenia NMP - MB Siewnej w Wilczopolu

Istotnym elementem krajobrazu kulturowego gminy są liczne kapliczki i krzyże przydrożne. Najcenniejsze z nich to: kapliczka murowana z figurą Św. Jana Nepomucena w Dominowie oraz drewniana kapliczka domkowa w Głuszczyźnie ze współczesnym obrazem Matki Boskiej Częstochowskiej. Ponadto w Dominowie znajduje się jedyna na tym terenie kapliczka słupowa.

Większość krzyży przydrożnych na terenie gminy powstała stosunkowo niedawno. Nie mniej jednak stanowią one przedłużenie tradycji miejsca. Do najcenniejszych pod względem prezentowanych wartości kulturowych zaliczyć należy drewniane krzyże w Klinach, Prawiednikach i w Żabiej Woli oraz żeliwny krzyż na czterostopniowym cokole w Majdanie Mętowskim.

Fot 21. Krzyż przydrożny w Dominowie

Stosunkowo licznie na terenie gminy Głusk reprezentowane są stare młyny. Tradycja najstarszego, w Mętowie, sięga XVI w. Obecny drewniano-murowany młyn wodny wraz z towarzyszącą zabudową mieszkalno-gospodarczą pochodzą z początku XX w. W Wilczopolu zachował się młyn drewniano-murowany, wzniesiony w latach 20. XX w. z wykorzystaniem wcześniejszego. W Kazimierzówce istnieje ponadto dobrze zachowany młyn z kamienia wapiennego, z dekoracyjnymi obramieniami z czerwonej cegły, elektryczny, wzniesiony w okresie międzywojennym. Z kolei w Prawiednikach zachowała się zabudowa mieszkalno-gospodarcza towarzysząca nieistniejącemu już młynowi z okresu staropolskiego spalony w 1998 r.). Obecnie została ona zaadaptowana na funkcje rekreacyjne.

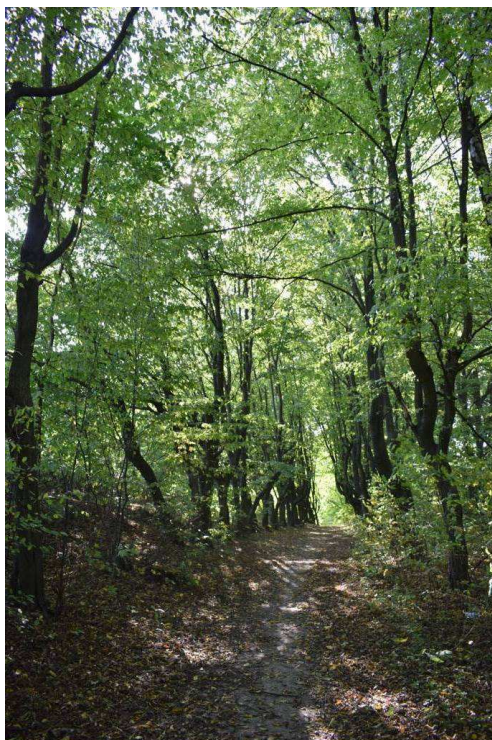

Fot 22. i 23. Drewniano-murowany młyn w Wilczopolu

Zabytki:

Przeszłość historyczną opisywanych terenów dokumentują stanowiska archeologiczne oraz obiekty zabytkowe. W obrębie gminy Głusk do rejestru zabytków nieruchomych województwa lubelskiego został wpisany zespół dworsko-parkowy w Dominowie (nr rej. A/745):

- przebudowany dwór wzniesiony pod koniec XIX w. dla Stroynowskich (zatracił cechy zabytkowe w trakcie adaptacji do obecnej funkcji),
- park (z zachowanym szpalerem grabowym),
- neogotycka brama wjazdowa do dawnego folwarku.

Fot. 24. Szpaler grabowy w zespole dworsko-parkowym w Dominowie

Fot. 25. Brama wjazdowa w zespole dworsko-parkowym w Dominowie

Ponadto na terenie gminy Głusk znajdują się następujące obiekty ujęte w wojewódzkiej ewidencji zabytków:

- magazyn spirytusu w zespole dworsko-parkowym w Dominowie,
- zbożowy młyn mączny z I poł. XX w. w Kazimierzówce,
- zbożowy młyn mączny z I poł. XX w. w Wilczopolu.

Dla gminy Głusk nie została opracowana gminna ewidencja zabytków.

Oprócz wyżej wymienionych obiektów pisanych do rejestru zabytków oraz ujętych w wojewódzkiej ewidencji zabytków, na terenie gminy występują stanowiska archeologiczne. Obszar gminy Głusk został rozpoznany w ramach AZP – Archeologicznego Zdjęcia Polski (arkusze AZP: 78-82, 79-81, 79-82, 80-81, 80-82). Na terenie gminy Głusk znajdują się 52 stanowiska archeologiczne o dużej wartości poznawczej. Jedno z nich zostało wpisane do rejestru zabytków archeologicznych województwa lubelskiego. Jest to kurhan wczesnośredniowieczny z IX/X w. (nr rej. C/11), oznaczony numerem ewidencyjnym AZP 79-81/41-1. W tabeli 5. przedstawiono wykaz stanowisk archeologicznych na terenie gminy Głusk.

Tabela 5. Wykaz stanowisk archeologicznych na terenie gminy Głusk - stan na 30.11.2017 r. (źródło: Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Lublinie)

L.P.	NR AZP STANOWISKA ARCHEOLOGICZNEGO	MIEJSCOWOŚĆ	FORMA OCHRONY
1	78-82/12-2	ABRAMOWICE KOŚCIELNE	stanowisko ujęte w wojewódzkiej ewidencji zabytków
2	78-82/33-5	ABRAMOWICE KOŚCIELNE	stanowisko ujęte w wojewódzkiej ewidencji zabytków
3	78-82/36-8	ABRAMOWICE KOŚCIELNE	stanowisko ujęte w wojewódzkiej ewidencji zabytków
4	78-82/35-7	ABRAMOWICE KOŚCIELNE	stanowisko ujęte w wojewódzkiej ewidencji zabytków
5	79-81/90-2	ĆMIŁÓW	stanowisko ujęte w wojewódzkiej ewidencji zabytków

6	79-81/91-3	ĆMIŁÓW	stanowisko ujęte w wojewódzkiej ewidencji zabytków
7	79-81/92-4	ĆMIŁÓW	stanowisko ujęte w wojewódzkiej ewidencji zabytków
8	79-81/102-5	ĆMIŁÓW	stanowisko ujęte w wojewódzkiej ewidencji zabytków
9	79-81/103-6	ĆMIŁÓW	stanowisko ujęte w wojewódzkiej ewidencji zabytków
10	79-81/83-1	ĆMIŁÓW	stanowisko ujęte w wojewódzkiej ewidencji zabytków
11	79-82/3-3	DOMINÓW	stanowisko ujęte w wojewódzkiej ewidencji zabytków
12	79-82/4-4	DOMINÓW	stanowisko ujęte w wojewódzkiej ewidencji zabytków
13	79-82/6-1	DOMINÓW	stanowisko ujęte w wojewódzkiej ewidencji zabytków
14	79-82/7-2	DOMINÓW	stanowisko ujęte w wojewódzkiej ewidencji zabytków
15	79-82/21-15	DOMINÓW	stanowisko ujęte w wojewódzkiej ewidencji zabytków
16	79-82/20-14	DOMINÓW	stanowisko ujęte w wojewódzkiej ewidencji zabytków
17	79-81/112-5	DOMINÓW	stanowisko ujęte w wojewódzkiej ewidencji zabytków
18	78-82/15-3	GŁUSK	stanowisko ujęte w wojewódzkiej ewidencji zabytków
19	78-82/34-6	GŁUSK	stanowisko ujęte w wojewódzkiej ewidencji zabytków
20	78-82/13-6	KALINÓWKA	stanowisko ujęte w wojewódzkiej ewidencji zabytków
21	78-82/14-2	KALINÓWKA	stanowisko ujęte w wojewódzkiej ewidencji zabytków
22	79-82/5-1	KLINY	stanowisko ujęte w wojewódzkiej ewidencji zabytków
23	79-81/84-6	KOL.PRAWIEDNIKI	stanowisko ujęte w wojewódzkiej ewidencji zabytków
24	79-81/85-7	KOL.PRAWIEDNIKI	stanowisko ujęte w wojewódzkiej ewidencji zabytków
25	79-81/86-8	KOL.PRAWIEDNIKI	stanowisko ujęte w wojewódzkiej ewidencji zabytków
26	79-81/87-9	KOL.PRAWIEDNIKI	stanowisko ujęte w wojewódzkiej ewidencji zabytków
27	79-81/42-5	KOL.PRAWIEDNIKI	stanowisko ujęte w wojewódzkiej ewidencji zabytków
28	79-82/15-6	KOL.WILCZOPOLE	stanowisko ujęte w wojewódzkiej ewidencji zabytków
29	79-82/16-7	KOL.WILCZOPOLE	stanowisko ujęte w wojewódzkiej ewidencji zabytków
30	79-82/17-8	KOL.WILCZOPOLE	stanowisko ujęte w wojewódzkiej ewidencji zabytków
31	79-82/19-10	KOL.WILCZOPOLE	stanowisko ujęte w wojewódzkiej ewidencji zabytków
32	79-82/18-9	KOL.WILCZOPOLE	stanowisko ujęte w wojewódzkiej ewidencji zabytków
33	79-81/79-2	MĘTÓW	stanowisko ujęte w wojewódzkiej ewidencji zabytków
34	79-81/80-3	MĘTÓW	stanowisko ujęte w wojewódzkiej ewidencji zabytków

35	79-81/81-4	MĘTÓW	stanowisko ujęte w wojewódzkiej ewidencji zabytków
36	80-82/5-1	MĘTÓW	stanowisko ujęte w wojewódzkiej ewidencji zabytków
37	79-81/82-5	MĘTÓW	stanowisko ujęte w wojewódzkiej ewidencji zabytków
38	79-82/8-7	MĘTÓW	stanowisko ujęte w wojewódzkiej ewidencji zabytków
39	79-82/9-8	MĘTÓW	stanowisko ujęte w wojewódzkiej ewidencji zabytków
40	79-81/41-1	MĘTÓW	zabytek archeologiczny wpisany do rejestru zabytków woj. lubelskiego pod nr. C/11
41	79-81/110-6	MĘTÓW	stanowisko ujęte w wojewódzkiej ewidencji zabytków
42	79-81/88-10	PRAWIEDNIKI	stanowisko ujęte w wojewódzkiej ewidencji zabytków
43	80-81/38-3	PRAWIEDNIKI	stanowisko ujęte w wojewódzkiej ewidencji zabytków
44	79-81/107-12	PRAWIEDNIKI	stanowisko ujęte w wojewódzkiej ewidencji zabytków
45	79-81/108-13	PRAWIEDNIKI	stanowisko ujęte w wojewódzkiej ewidencji zabytków
46	80-81/39-4	PRAWIEDNIKI	stanowisko ujęte w wojewódzkiej ewidencji zabytków
47	79-82/10-1	WILCZOPOLE	stanowisko ujęte w wojewódzkiej ewidencji zabytków
48	79-82/11-2	WILCZOPOLE	stanowisko ujęte w wojewódzkiej ewidencji zabytków
49	79-82/12-3	WILCZOPOLE	stanowisko ujęte w wojewódzkiej ewidencji zabytków
50	79-82/13-4	WILCZOPOLE	stanowisko ujęte w wojewódzkiej ewidencji zabytków
51	79-82/14-5	WILCZOPOLE	stanowisko ujęte w wojewódzkiej ewidencji zabytków
52	79-82/22-16	ŻABIA WOLA	stanowisko ujęte w wojewódzkiej ewidencji zabytków

Głównym zagrożeniem dla stanowisk archeologicznych występujących na terenie gminy Głusk są inwestycje budowlane i przemysłowe. Ponadto istotne zagrożenie dla stanowisk archeologicznych zlokalizowanych w obrębie pól uprawnych stanowi głęboka orka. Wiele zagrożeń wynika z intensywnego rozwoju gospodarczego. Oprócz używania ciężkiego sprzętu rolniczego należy tu wymienić również budowę dróg, rozbudowę sieci infrastruktury technicznej i rozwój turystyki.

Ponadto na terenie gminy Głusk zidentyfikowano następujące obiekty niebędące zabytkami o wysokich walorach architektonicznych i kulturowych, które proponuje się do ujęcia w gminnej ewidencji zabytków, gdy ta zostanie opracowana.

Tabela 6. Obiekty niebędące zabytkami o wysokich walorach architektonicznych i kulturowych (opracowanie własne)

L.P.	OBIEKT	MIEJSCOWOŚĆ
1	Kuźnia w zespole dworsko-parkowym z II poł. XIX w.	Dominów
2	Czworak z I poł. XX w.	Kalinówka
3	Zespół kościelny z I poł. XX w.: - kościół parafialny - dzwonnica	Kazimierzówka
4	Kapliczka z XIX w.	Mętów
5	Młyn z II poł. XXIX w. (zachowana zagroda młynarska)	
6	Zespół folwarczny z przełomu XIX i XX w.	
7	Czworak z przełomu XIX i XX w.	
8	Park z przełomu XIX i XX w.	

Wnioski w zakresie dziedzictwa kulturowego:

- Obszar gminy Głusk jest stosunkowo ubogi w zakresie zasobów dziedzictwa kulturowego.
- Na dziedzictwo kulturowe gminy Głusk składa się przede wszystkim zespół dworsko-parkowy w Dominowie wpisany do rejestru zabytków oraz obiekty nieruchome ujęte w gminnej ewidencji zabytków. O bogatej przeszłości tego obszaru świadczą również liczne stanowiska archeologiczne.
- Pośród obiektów będącymi materialnymi śladami przeszłości gminy można wyróżnić następujące grupy: sakralne (kapliczki przydrożne, krzyże), nieliczne pozostałości po obiektach dworskich i folwarcznych - w szczególności stare młyny.
- Najmocniejszą stroną dziedzictwa kulturowego gminy jest zachowany zespół dworsko-parkowy w Dominowie. Kierunki działań ochronnych w jego obrębie powinny polegać przede wszystkim na utrzymaniu kompozycji przestrzennej założenia (zwłaszcza w obrębie parku), a także na zachowaniu zabytkowych budynków.
- Wiele budynków i obiektów, nie będących zabytkami, szczególnie: kapliczki i krzyże, nieliczne zachowane dawne zabudowania mieszkalne i gospodarskie, współtworzy charakterystyczny, tradycyjny, krajobraz kulturowy gminy. W przypadku budynków o wartościach historycznych nie zachodzi szczególna konieczność obejmowania ich ochroną konserwatorską, ale wskazane byłoby podejmowanie działań zmierzających do ich zachowania, poprzez remonty z dopuszczeniem zmiany sposobu użytkowania na inne cele, ewentualne odtwarzanie lub realizację nowych z zachowaniem skali obiektu, regionalnych cech architektonicznych i materiałów budowlanych.

ROZDZIAŁ 6

REKOMENDACJE I WNIOSKI ZAWARTE W AUDYCIE KRAJOBRAZOWYM LUB OKREŚLENIE PRZEZ AUDYT KRAJOBRAZOWY GRANIC KRAJOBRAZÓW PRIORYTETOWYCH

Ustawą z dnia 24 kwietnia 2015 roku o zmianie niektórych ustaw w związku ze wzmocnieniem narzędzi ochrony krajobrazu, został wprowadzony obowiązek sporządzenia przez organy samorządu województwa audytu krajobrazowego. Dokument ten ma być sporządzany dla obszaru całego województwa nie rzadziej niż raz na 20 lat.

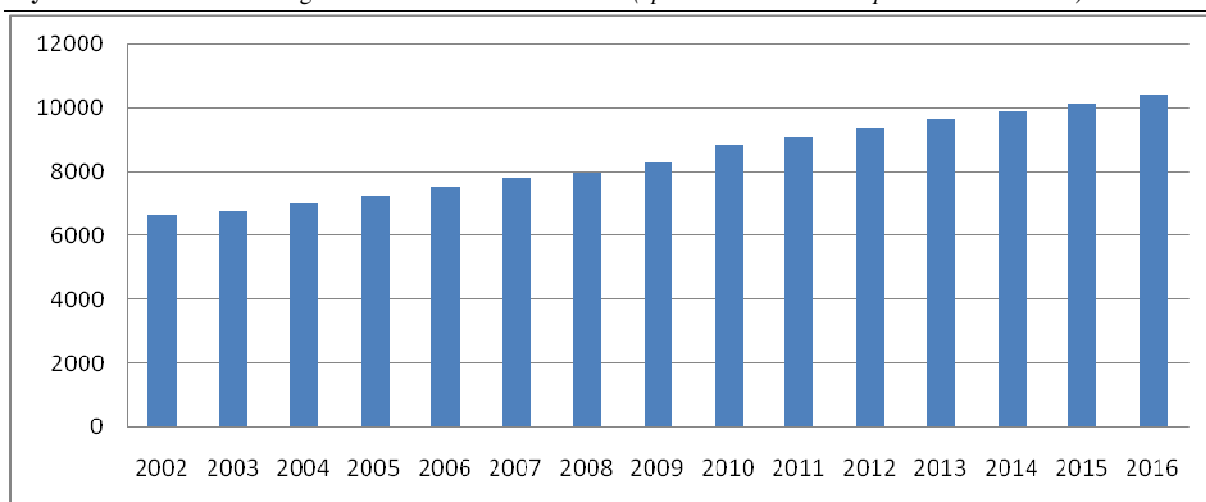
Audyt krajobrazowy identyfikuje krajobrazy występujące na obszarze danego województwa, wskazuje lokalizację krajobrazów priorytetowych, granice: parków kulturowych, parków narodowych, rezerwatów przyrody, parków krajobrazowych, obszarów chronionego krajobrazu, obiektów znajdujących się na listach Światowego Dziedzictwa UNESCO, obszarów Sieci Rezerwatów Biosfery UNESCO. Ponadto, audyt krajobrazowy wskazuje: zagrożenia dla możliwości zachowania wartości krajobrazów priorytetowych i krajobrazów obszarów chronionych oraz rekomendacje i wnioski dotyczące ochrony tych krajobrazów, a także lokalne formy architektoniczne w obrębie krajobrazów priorytetowych.

W związku z nałożonym na niego nowym obowiązkiem, Zarząd Województwa Lubelskiego w dniu 16 lutego 2016 roku Uchwałą Nr LXXXIII/1734/2016 przystąpił do wykonania audytu krajobrazowego dla województwa lubelskiego. Na etapie sporządzania Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Głusk, prace nad audytem krajobrazowym nie zostały zakończone, w związku z czym rekomendacje i wnioski nie są jeszcze znane.

ROZDZIAŁ 7 DEMOGRAFIA

Według danych Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego teren gminy Głusk zamieszkiwało ~~10 418~~ **11 148** mieszkańców (stan na ~~31.12.2016 r.~~ **31.12.2018 r.**). W latach 2002-2016 liczba ta systematycznie się zwiększała (wykres 1.). Tendencje wzrostową można zaobserwować także w przypadku zmian w liczbie ludności powiatu lubelskiego. Natomiast liczba ludności województwa lubelskiego spada.

Wykres 1. Liczba ludności w gminie Głusk w latach 2002-2016 (opracowanie własne na podstawie BDL GUS)

W tabeli 7. przedstawiono liczbę mieszkańców gminy Głusk w poszczególnych miejscowościach (stan na 31.12.2016 r.) w latach: 2005, 2010 i 2016.

Wynika z niej, że najwięcej osób zamieszkuje na terenie miejscowości: Kalinówka, Ćmiłów, Dominów, Mętów i Prawiedniki. W latach 2005-2016 najwyższy wzrost liczby mieszkańców odnotowano w Kalinówce (+865), Dominowie (+373) i Ćmiłowie (+345). Generalnie rzecz biorąc, w niemal wszystkich miejscowościach (za wyjątkiem Abramowic Kościelnych) w ostatnim 10-leciu nastąpił wzrost liczby mieszkańców. Najmniej dynamicznie ten proces przebiega w południowej i centralnej części gminy (Głuszczyzna, Majdan Mętowski, Żabia Wola, Kliny).

Tabela 7. Liczba mieszkańców gminy Głusk w podziale na miejscowości w latach: 2005, 2010 i 2016 (opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Głusk)

Miejscowość	Liczba mieszkańców w latach:			Zmiana liczby mieszkańców w latach 2005-2016
	2005	2010	2016	
Abramowice Kościelne	11	11	10	-1
Abramowice Prywatne	312	412	531	219
Ćmiłów	775	973	1120	345
Dominów	659	841	1032	373
Głusk	0	0	0	0
Głuszczyzna	373	389	413	40
Kalinówka	747	1038	1612	865
Kazimierzówka	343	403	497	154

Kliny	208	237	268	60
Majdan Mętowski	179	187	204	25
Mętów	1172	1291	1421	249
Nowiny	137	172	187	50
Prawiedniki	737	937	1070	333
Prawiedniki Kolonia	120	127	160	40
Wilczopole	454	476	549	95
Wilczopole Kolonia	485	493	543	58
Wólka Abramowicka	301	350	373	72
Żabia Wola	195	226	225	30

Wskaźnik przyrostu naturalnego w przeliczeniu na 1000 mieszkańców w gminie Głusk w ~~2015 r.~~ 2017 r. wynosił ~~+3,79~~ +8,88 i był wyższy niż dla powiatu lubelskiego (~~-0,1~~) oraz dla województwa lubelskiego (-1,4). Wskaźnik urodzeń w przeliczeniu na 1000 mieszkańców w gminie Głusk wynosił w ~~2015~~ 2017 roku ~~10,89~~ 14,7, zaś wskaźnik zgonów – 7,1. Od 2006 r. przyrost naturalny w gminie Głusk kształtuje się na dodatnim poziomie. Obserwuje się cykliczne okresy spadku i wzrostu.

Współczynnik dzietności ogólnej w gminie Głusk wynosił w 2015 roku 1,31 i był wyższy od średniej dla województwa lubelskiego (1,26) oraz dla kraju (1,29).

W ostatnich latach obserwuje się spadek salda migracji zagranicznych na terenie gminy Głusk, przy czym w ~~2015 r.~~ 2017 r. wynosił on 0. Przeanalizowano również dane dotyczące migracji ludności w ruchu wewnętrznym (w obrębie gminy). Dodatnie saldo migracji wewnętrznych wskazuje na to, że gmina Głusk stale zwiększa liczbę osób zameldowanych na jej obszarze, jednak od 2015r. obserwuje się spadek.

Tabela 8. Saldo migracji wewnętrznych i zewnętrznych w gminie Głusk w latach 2010-~~2015~~ 2017 (opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS)

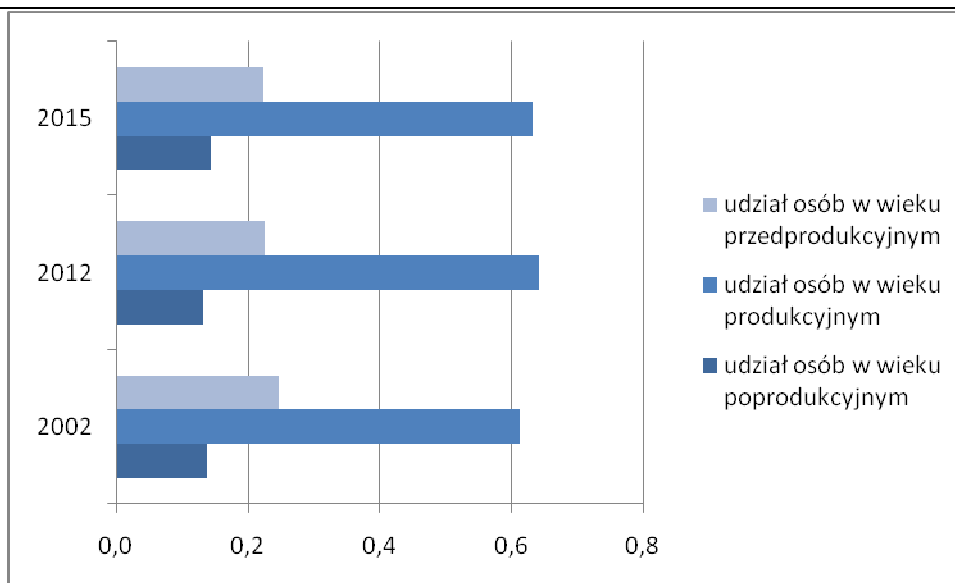
Kategoria	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
zameldowania w ruchu wewnętrznym	328	340	315	315	379	328	335	401
wymeldowania w ruchu wewnętrznym	51	81	76	87	109	89	104	114
saldo migracji wewnętrznych	277	259	236	228	270	239	231	287
zameldowania z zagranicy	5	2	1	2	0	0	0	0
wymeldowania zagranicę	1	3	1	0	2	0	0	0
saldo migracji zewnętrznych	4	-1	0	2	-2	0	0	0

Analizując strukturę wiekową ludności w latach 2002-2015 (wykres 2.) zaobserwowano utrzymującą się zdecydowaną przewagę osób w wieku produkcyjnym w stosunku do pozostałych grup wiekowych. Jednocześnie w analizowanym okresie zmniejszył się udział osób w wieku przedprodukcyjnym (o ok. 2,5%). W stosunku do 2002 r. zwiększył się natomiast udział osób w wieku produkcyjnym w ogóle społeczeństwa (o 1,8%). Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym utrzymuje się na stałym poziomie ok. 14%.

Wskaźniki obciążenia demograficznego, są niższe od średniej dla województwa lubelskiego (stan na 2015 r.):

- ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym – 58,2 (średnia dla województwa – 61,1),
- ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym – 22,8 (średnia dla województwa – 32,3),
- ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym – 64,6 (średnia dla województwa – 112,1).

Wykres 2. Struktura wiekowa ludności w gminie Głusk w roku 2002, 2012 i 2015 (opracowanie własne na podstawie BDL GUS)

Wykonując symulację liczby potencjalnych mieszkańców gminy Głusk do ~~2046 r.~~ 2018 r. wykorzystano funkcję liniową otrzymaną w wyniku wyznaczenia linii trendu zmiany liczby mieszkańców w okresie od 2004 roku do ~~2016~~ 2018 roku oraz prognozy dla powiatów i miast na prawie powiatu oraz podregionów na lata 2014-2050 sporządzonej przez Główny Urząd Statystyczny w roku 2014. Na podstawie średniej wyników funkcji liniowej $y = +275,59x + 6644,5$ $y = +312,5x + 6558$ i funkcji wielomianowej $y = -0,0235x^2 + 275,925x + 6643,7$ $y = 2,819x^2 + 267,4x + 6685$ wyznaczono liczbę mieszkańców gminy w okresie do 2046 ~~2048~~ roku. Liczba ta będzie wzrastała w tempie około +200 osób rocznie.

Zgodnie z otrzymaną prognozą, w roku ~~2046-2048~~ (okres 30 lat) liczba mieszkańców na terenie gminy wyniesie około ~~22 254~~ 22 800 i wzrośnie w stosunku do roku ~~2016 o 117% (o 12 039 osób).~~ 2018 o ok. 11 650 osób.

Według Prognozy demograficznej dla gmin na lata 2017-2030 opracowanej przez Główny Urząd Statystyczny przewidywane są zmiany w strukturze wiekowej ludności. Według danych GUS udział osób w wieku produkcyjnym w ogólnej liczbie ludności pozostanie na tym samym poziomie - 62%. Prognozuje się dalszy spadek udziału osób w wieku przedprodukcyjnym (o ok. 3%) i wzrost udziału osób w wieku poprodukcyjnym do 18% w 2030 r.

Tabela 9. Prognozowana struktura wieku ludności Gminy Głusk w latach 2017, 2020 i 2030 (opracowanie własne na podstawie danych Prognozy demograficznej ludności gmin na lata 2017-2030)

	2017	2020	2030
udział osób w wieku przedprodukcyjnym	23%	22%	20%
udział osób w wieku produkcyjnym	62%	62%	62%
udział osób w wieku poprodukcyjnym	15%	16%	18%

Wnioski w zakresie sytuacji demograficznej:

- Liczba mieszkańców gminy Głusk od 2002 r. systematycznie rośnie.
- Analizując poszczególne miejscowości, w latach 2005-2016 niemal we wszystkich miejscowościach odnotowano znaczący wzrost liczby mieszkańców. Największą dynamikę wzrostu zaobserwowano w centralnej i północnej części gminy (Kalinówka, Ćmiłów, Dominów).
- Z roku na rok struktura wieku w gminie ulega pogorszeniu – systematycznie maleje liczba osób w wieku przedprodukcyjnym na rzecz osób w wieku poprodukcyjnym. Jeśli obecny trend demograficzny nie ulegnie zmianie, do 2030 r. udział osób wieku poprodukcyjnym wyniesie 18% ogółu społeczeństwa.
- Prognoza demograficzna dla gminy Głusk jest korzystna. Prognozuje się wzrost liczby mieszkańców gminy w ~~2046 r.~~ 2048 r. do ok. ~~22 250~~ 22 800.

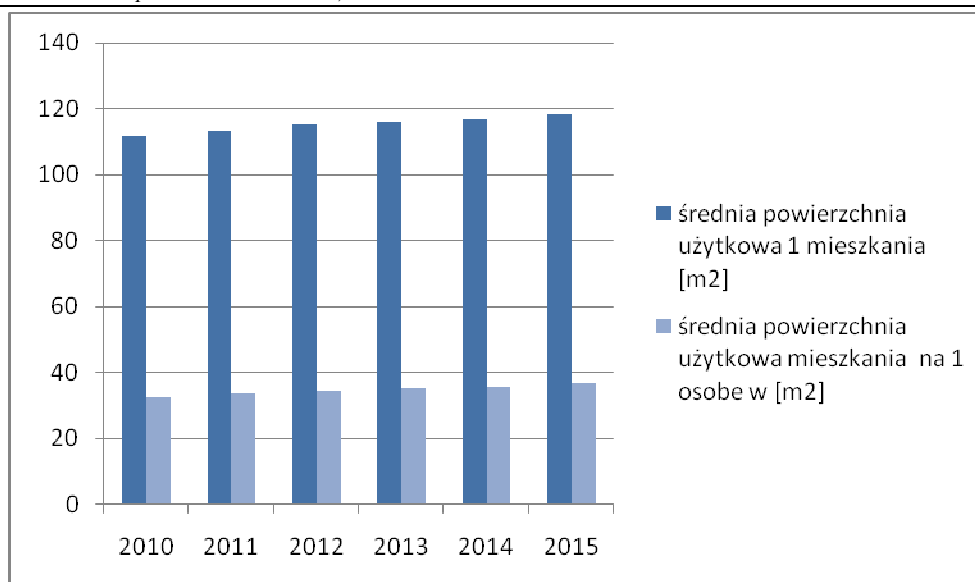
ROZDZIAŁ 8

WARUNKI I JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW W TYM OCHRONY ICH ZDROWIA

Sytuacja mieszkaniowa:

Według danych GUS za rok ~~2015~~ 2017, na terenie gminy Głusk znajduje się ~~3-155~~ 3460 mieszkań. Ich łączna powierzchnia użytkowa wynosi ~~373-065~~ 412 557 m². Oznacza to, że na każdego mieszkańca w ~~2015 r.~~ 2017 r. przypadało średnio ~~36,8~~ 38,2 m² powierzchni użytkowej mieszkania. W stosunku do 2010 r. wartość ta wzrosła o ~~4,2~~ 4,4 m². Budynki mieszkalne w gminie posiadają dostęp do sieci infrastruktury technicznej: wodociągowej (w ~~2015~~ 2017 roku zaewidencjonowano ~~3763~~ 3993 przyłączy do budynków mieszkalnych i niemieskalnych), kanalizacyjnej (w ~~2015~~ 2017 roku zaewidencjonowano ~~648~~ 686 przyłączy do budynków mieszkalnych i niemieskalnych), oraz gazowej (w ~~2015~~ 2017 roku zaewidencjonowano ~~2580~~ 3156 przyłączy do budynków mieszkalnych i niemieskalnych).

Wykres 3. Średnia powierzchnia 1 mieszkania i w przeliczeniu na 1 osobę w gminie Głusk w latach 2011-2015 (opracowanie własne na podstawie BDL GUS)

W ~~2015~~ 2017 r. w zasobie mieszkaniowym Gminy Głusk znajdowały się 3 mieszkania socjalne o łącznej powierzchni użytkowej 100m².

Zgodnie z Powszechnym Spisem Rolnym przeprowadzonym w 2010 roku, na terenie gminy Głusk znajduje się 1 155 gospodarstw domowych. Ich głównym źródłem utrzymania jest prowadzenie działalności rolniczej (971 gospodarstw).

Rynek pracy:

Według danych GUS stopa bezrobocia w gminie wynosiła w ~~2015 r.~~ 2017 r. ~~3,6%~~ 3,9%. W porównaniu z 2011 r. odnotowano spadek o ~~1,4%~~ 4,6%. Jest to wskaźnik niższy niż dla powiatu lubelskiego (~~10,0%~~ 7,3% na koniec ~~2015 r.~~ 2017 r.). Wśród bezrobotnych dominują kobiety – w ~~2015~~ 2017 r. stopa bezrobocia u kobiet wynosiła ~~4,0%~~ 4,8%, zaś u mężczyzn – ~~3,3%~~ 3,0%.

Z danych GUS wynika, że duża część mieszkańców gminy Głusk wyjeżdża do pracy poza gminę zamieszkania (głównie do Lublina). W 2015 r. poza granicę gminy do pracy wyjeżdżało 782 osób, zaś z innej gminy przyjeżdżało 359 osób. Oznacza to, że saldo przyjazdów i wyjazdów do pracy wynosiło -423.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w gminie w ~~2015~~ 2017 r. wyniosło ~~3 240~~ 3 527 zł. Jest to nieco niższa wartość od średniej dla województwa lubelskiego. ~~–3 699 zł.~~

Tabela 10. Bezrobotni na terenie gminy Głusk w latach 2011–~~2016~~ 2017 (opracowanie własne na podstawie BDL GUS)

bezrobotni	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
mężczyźni	135	181	173	133	109	79	60
kobiety	160	167	165	142	124	106	93
ogółem	295	348	338	275	233	185	153

Opieka społeczna:

Podstawową instytucją działającą w zakresie opieki społecznej na terenie gminy jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dominowie. Realizuje on zadania zlecone gminie przez administrację rządową, przy zapewnieniu środków z budżetu państwa oraz zadania własne gminy. Zadania te realizowane są w oparciu o ustawę z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. Polegają one głównie na:

- przyznawaniu i wypłacaniu przewidzianych ustawą świadczeń,
- pracy socjalnej,
- analizie i ocenie zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z zakresu pomocy społecznej,
- realizacji zadań wynikających z rozpoznanych potrzeb społecznych,
- rozwijaniu nowych form pomocy społecznej i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb.

Jak wynika z danych GUS, liczba gospodarstw domowych korzystających ze świadczeń pomocy społecznej na terenie gminy rosła do 2014 roku, jednak od tamtej pory systematycznie spada. W 2011 r. korzystało z niej 234 rodziny, w 2013 r. – 265 rodzin, zaś w ~~2016 r.~~ 2017 r. – ~~254 rodziny~~ 246 rodzin. Łączna liczba beneficjentów pomocy społecznej wynosiła w ~~2016 r.~~ 2017 r. ~~733~~ 691 osób, co stanowiło ok. ~~7,1%~~ 6,6% ogólnej liczby mieszkańców gminy.

Zgodnie ze Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Głusk na lata 2016-2026 głównymi powodami przyznania pomocy społecznej są: ubóstwo (161 rodzin w 2015 r.), bezrobocie (138 rodzin w 2015 r.) oraz bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego (104 rodziny w 2015 r.).

Zgodnie ze Strategią, głównymi zadaniami na najbliższe lata w zakresie opieki społecznej są:

- przeciwdziałanie ubóstwu i wykluczeniu społecznemu (m.in. poprzez aktywizację bezrobotnych do poszukiwania zatrudnienia, zabezpieczenie finansowe najuboższych osób i rodzin, organizowanie kursów i szkoleń dla osób bezrobotnych),
- przeciwdziałanie przemocy i uzależnieniom (m.in. poprzez finansowanie działalności świetlic opiekuńczo-wychowawczych, przeciwdziałanie występowaniu zjawiska przemocy w rodzinie),
- zapewnienie godnego życia osobom starszym, niepełnosprawnym (m.in. poprzez organizowanie imprez kulturalnych, zorganizowanie systemu wsparcia środowiskowego),
- wzmocnienie podstawowych funkcji rodziny (m.in. poprzez organizowanie szkoleń, spotkań, prelekcji),

- wzrost integracji społeczności lokalnej (m.in. poprzez organizację imprez środowiskowych o charakterze turystycznym, kulturalnym i sportowym).

Podmioty gospodarcze:

Według danych GUS w ~~2015 r.~~ 2017 r. na terenie gminy były zarejestrowane ~~947 podmiotów gospodarczych~~ 1052 podmioty gospodarcze (w tym ~~929~~ 1034 w sektorze prywatnym i 18 w publicznym). Od 2011 r. obserwuje się wzrost liczby podmiotów zarejestrowanych w rejestrze REGON na 10 tys. ludności. Odnotowuje się rocznie ok. 85-100 nowo zarejestrowanych podmiotów. Wśród podmiotów gospodarczych działających na terenie gminy, najwięcej jest przedstawicieli branży handlu hurtowego i detalicznego, budowlanej, przetwórstwa przemysłowego i transportu. W ~~2015 r.~~ 2017 r. na terenie gminy działało ~~22 średnie przedsiębiorstwa~~ 26 średnich przedsiębiorstw (zatrudniające od 10 do 49 pracowników) oraz ~~7~~ 5 dużych przedsiębiorstw (zatrudniające powyżej 50 pracowników).

Do największych podmiotów gospodarczych działających na terenie gminy należą:

- RURGAZ Sp. z o. o. - Prawiedniki,
- hurtownia kwiatów ciętych "ANGO" s.c. - Ćmiłów,
- hurtownia art. Spożywczych - Kalinówka, Głuszczyzna,
- Zakład Przetwórstwa Owocowego - Warzywnego "ARGO-PAL" - Dominiów,
- Zakład Przetwórstwa Mięsnego - Kalinówka,
- Zakład Produkcji Mebli "Skorpion" - Kalinówka,
- Zakład Produkcji Mebli "Miran" Sp. z o. o. - Kazimierzówka,
- Zakład Produkcji Armatury Wodociągowej - Abramowice Kościelne,
- "ZN" P.P.H.U. Wytwórnia Materiałów Budowlanych - Kazimierzówka,
- "Wat" Przedsiębiorstwo Wielobranżowe - Mętów,
- Orzeł Spółka Akcyjna.

Zgodnie z przeprowadzonym w 2010 roku Powszechnym Spisem Rolnym (GUS 2010), na terenie gminy Głusk istniały 1 155 gospodarstwa rolne o łącznej powierzchni ok. 4 735 ha. Dominują gospodarstwa małe - w przedziale wielkości do 5 ha mieści się 916 gospodarstw, co stanowi ok. 80% wszystkich gospodarstw rolnych w gminie.

Tabela 11. Pogłowie zwierząt w gospodarstwach rolnych na terenie gminy Głusk w 2010 r. (BDL BUS)

ZWIERZĘTA W GOSPODARSTWACH	POGŁOWIE W SZTUKACH
bydło	656
trzoda chlewna	1778
konie	174
drób	166415

Tabela 12. Powierzchnie zasiewów na terenie gminy Głusk w 2010 r. (BDL BUS)

NAJWAŻNIEJSZE UPRAWY	POWIERZCHNIA W HA
zboża	2839,6
kukurydza na ziarno	6,79
ziemniaki	145,31
uprawy przemysłowe	409,13
buraki cukrowe	217,79

Ochrona zdrowia:

Usługi medyczne na terenie gminy Głusk są świadczone przez Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej "ANIMA" (Mętów). Ponadto w Mętowie działa apteka.

Usługi szpitalne dla społeczności gminnej świadczy Wojewódzki Szpital Specjalistyczny im. Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Lublinie. Świadczona jest tam pomoc medyczna m.in. z zakresu: chirurgii ogólnej, chorób wewnętrznych, kardiologii, onkologii, ortopedii, pediatrii czy rehabilitacji. Ponadto działa tam Szpitalny Oddział Ratunkowy.

Oświata:

Na terenie gminy Głusk działają obecnie następujące placówki oświatowe:

Przedszkola - ~~329~~ 232 dzieci w 2016 r. 2017 r. (+125 +280 dzieci w oddziałach przedszkolnych przy szkołach podstawowych w 2016 r. 2017 r.):

- Niepubliczne Przedszkole „Elemelek” w Wilczopolu – Kolonii,
- Przedszkole Niepubliczne „Kubuś” w Mętowie,
- Przedszkole „Tajemniczy Las” w Prawiednikach,
- Przedszkole „Mały VIP” w Kalinówce,
- Przedszkole Niepubliczne „Bajka” w Dominowie,
- Niepubliczne Przedszkole „Kucykowa Kraina” w Kalinówce,
- Niepubliczny Punkt Przedszkolny w Prawiednikach,
- Klub Przedszkolaka w Kalinówce prowadzony przez Stowarzyszenie Nasza Szkoła.

Szkoły podstawowe - ~~698~~ 820 uczniów w 2016 r. 2017 r. (39 45 oddziałów):

- Publiczna Szkoła Podstawowa im. Kornela Makuszyńskiego w Prawiednikach,
- Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Mętowie (w Zespole Szkół w Mętowie),
- Szkoła Podstawowa im. Stefana Kardynała Wyszyńskiego w Wilczopolu - Kolonii (w Zespole Szkół w Wilczopolu-Kolonii),
- Szkoła Podstawowa w Kalinówce, (w Zespole Szkół w Kalinówce),

~~Gimnazja – 262 uczniów w 2016 r. (16 oddziałów):~~

- ~~Gimnazjum w Kalinówce (w Zespole Szkół w Kalinówce),~~
- ~~Gimnazjum im. Jana Pawła II w Mętowie (w Zespole Szkół w Mętowie),~~
- ~~Gimnazjum im. Stefana Kardynała Wyszyńskiego w Wilczopolu – Kolonii (w Zespole Szkół w Wilczopolu-Kolonii).~~

Kultura:

W gminie dużą rolę odgrywa Centrum Promocji i Kultury Gminy Głusk, które podejmuje szereg inicjatyw związanych z organizacją przedsięwzięć kulturalnych na terenie gminy. W ramach działań Centrum Kultury dotyczących kultywowania tradycji należą: organizowane corocznie dożynki, jarmark kultury ludowej, konkursy bożonarodzeniowe i wielkanocne. Organizuje również zajęcia dla dzieci i młodzieży w zakresie plastycznym, teatralnym, recytatorskim, tanecznym, wokalnym, instrumentalnym. Centrum Kultury organizuje wiele przedsięwzięć kulturalnych, konkursów recytatorskich, czytelniczych, fotograficznych, pokazów oraz wycieczek. W gminie działa także Orkiestra Dęta.

Na terenie gminy działa Gminna Biblioteka Publiczna Dominiów z filią w Wilczopolu. Księgozbiór bibliotek jest oceniany na ponad 20 tys. woluminów. Biblioteki zajmują się działalnością informacyjną oraz promocją czytelnictwa.

W Abramowicach Prywatnych, Ćmiłowie, Klinach, Majdanie Mętowskim. Prawiednikach i Wilczopolu istnieją świetlice wiejskie, które również pełnią ważną funkcję kulturalną w lokalnej społeczności.

Sport i Rekreacja:

Na terenie gminy od 1993 r. działa Gminny Klub Sportowy "Głusk". Klub posiada trzy drużyny sekcji piłki nożnej oraz od 2006r. sekcje tenisa stołowego.

W Dominowie znajduje się zespół boisk sportowych, wybudowany w ramach II edycji programu Ministerstwa Sportu "Moje Boisko - Orlik 2012".

Pozostała infrastruktura sportowa na terenie gminy:

- Kompleks sportowy przy Zespole Szkół w Kalinówce,
- Kompleks sportowy przy Zespole Szkół w Mętowie,
- Kompleks sportowy przy Szkole Podstawowej w Prawiednikach,
- Kompleks sportowy przy Szkole Podstawowej w Wilczopolu.

Każdego roku organizowane są cykliczne imprezy sportowe: turnieje piłki nożnej, rozgrywki powiatowej ligi piłkarskich i wiele innych. GLKS organizuje corocznie wyjazdy na powiatowe i wyższych szczebli zawody i turnieje sportowe. Młodzi sportowcy, uczniowie szkół podstawowych i gimnazjów z Gminy Głusk biorą udział w cyklicznych imprezach w tenisie stołowym, w piłkach: nożnej, ręcznej i w koszykówce. Placówki oświatowe organizują wyjazdy dzieci na baseny.

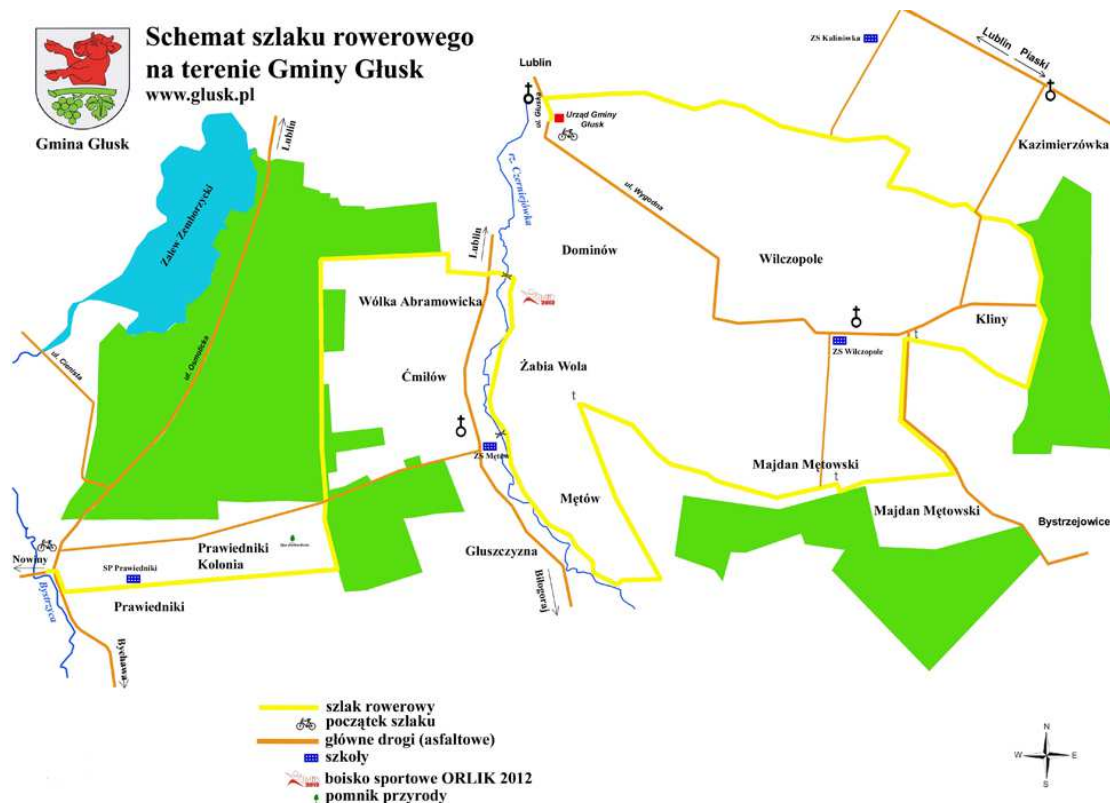
Turystyka:

Gmina Głusk posiada dogodne warunki do rozwoju turystyki. Do głównych atrakcji turystycznych gminy należą przede wszystkim bogate zasoby przyrodnicze i krajobrazowe –tereny leśne oraz doliny rzeczne. Dodatkowo krajobraz wzbogacają zadrzewienia śródpolne i przydomowe, stanowiące ciekawe obszary zarówno pod względem krajobrazowym jak i przyrodniczym. Stwarzają poprzez to dogodne warunki do turystyki pieszej oraz rowerowej.

Przez obszar gminy przebiega szlak rowerowy, o długości 37,2 km. Przebiega przez miejscowości: Głusk, Kalinówka, Kazimierzówka, Kliny, Wilczopole, Majdan Mętowski, Głuszczyzna, Mętów, Ćmiłów, Żabia Wola, Dominów, Prawiedniki. Szlak rozpoczyna się w pobliżu Urzędu Gminy Głusk, nieopodal przystanku MPK.. Trasa prowadzi przez teren o zróżnicowanej wysokości, od 189 m n.p.m. do 236 m n.p.m.. Na trasie znajdują się ważne dla dziedzictwa kulturowego gminy obiekty takie jak:

Kościół pw. św. Jakuba Apostoła, zespół dworsko-parkowy w Dominowie, czy młyn elektryczny w Kazimierzówce.

Rysunek 4. Przebieg szlaku rowerowego na terenie Gminy Głusk (<http://www.glusk.pl/wp-content/uploads/2014/08/schemat.jpg>)

Ponadto na terenie gminy Głusk oznakowano dwa turystyczne szlaki piesze:

- szlak wyżynny (Wschodni) - czerwony - biegnący w północnej i północno-wschodniej części gminy, w miejscowościach Kalinówka, Kazimierzówka i Kliny,
- szlak partyzancki - zielony - biegnący wzdłuż Lasu Rudnickiego, Lasu Dąbrowa, przez Las Mętowski, wzdłuż północnej granicy Lasu Skrzynickiego i dalej wzdłuż wschodniej granicy gminy.

Gmina Głusk nie posiada rozwiniętej bazy noclegowej. Na jej terenie znajduje się jeden hotel z 30 miejscami noclegowymi (w Kazimierzówce) oraz jedno gospodarstwo agroturystyczne (w Wilczopolu).

Bezpieczeństwo

W zakresie bezpieczeństwa publicznego na terenie gminy funkcjonuje 6 jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej. Jednostki te funkcjonują w miejscowościach: Ćmilów, Kliny, Majdan Mętowski, Mętów, Prawiedniki i Wilczopole. Dwie z nich - OSP Wilczopole i OSP Mętów są włączone do Krajowego Systemu Ratowniczo - Gaśniczego. Główne zadania Jednostek OSP to: prowadzenie działalności mającej na celu zapobieganie pożarom, udział w akcjach ratowniczych w czasie pożarów, zagrożeń ekologicznych i innych klęsk żywiołowych, prowadzenie w społeczności lokalnej działalności kulturalno-oświatowej i rozrywkowej.

Według danych GUS w ~~2015 r.~~ 2017 r. na terenie Gminy Głusk popełniono łącznie ~~112~~ 96 przestępstw, z czego:

- ~~75~~ 61 przestępstw o charakterze kryminalnym,
- 11 przestępstw o charakterze gospodarczym,
- ~~22~~ 18 przestępstw drogowych,
- ~~2~~ 3 przestępstwa przeciwko zdrowiu i życiu,
- ~~56~~ 43 przestępstwa przeciwko mieniu.

W porównaniu z 2012 r. liczba przestępstw spadła o ok. 87% (w 2012r. odnotowano 914 przestępstw). Średnia ilość przestępstw na 1000 mieszkańców w 2015 r. wyniosła 11,06 co jest wynikiem lepszym niż dla województwa lubelskiego (15,34), i średniej dla kraju (20,80). Wskaźnik wykrywalności przestępstw utrzymuje się na poziomie 64% i jest niższy niż dla województwa lubelskiego (71%).

Wnioski w zakresie warunków i jakości życia mieszkańców:

- **Sytuacja mieszkaniowa w gminie jest zadowalająca. W ostatnich latach wzrastała liczba mieszkań i ich średnia powierzchnia użytkowa w przeliczeniu na 1 mieszkańca gminy.**
- **Placówki oświatowe są dobrze rozwinięte, a ich liczba wystarczająca.**
- **Mieszkańcy gminy mają dostęp do usług zdrowia, w tym do usług specjalistycznych (w Szpitalu Wojewódzkim im. Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Lublinie).**
- **Wskaźnik bezrobocia w gminie systematycznie spada i jest niższy od średniego wskaźnika dla powiatu i województwa lubelskiego. Wśród osób bezrobotnych przeważają kobiety.**
- **Liczba gospodarstw domowych korzystających ze świadczeń pomocy społecznej systematycznie spada od 2014 r.**
- **Gmina posiada dobrze rozwiniętą infrastrukturę sportową.**
- **Poprawia się bezpieczeństwo mieszkańców gminy, głównie za sprawą spadającej liczby popełnianych przestępstw i zwiększającej się wykrywalności ich sprawców.**
- **Infrastruktura turystyczna na terenie gminy nie jest wystarczająco rozwinięta, zwłaszcza w zakresie bazy noclegowej.**

ROZDZIAŁ 9

ZAGROŻENIA BEZPIECZEŃSTWA LUDNOŚCI I JEJ MIENIA

Wraz z rozwojem gminy Głusk, powstają nowe potrzeby w zakresie bezpieczeństwa publicznego i obrony cywilnej. Nowe inwestycje, a także opracowywane plany miejscowe powinny umożliwiać realizację zadań obrony cywilnej związanych z bezpieczeństwem publicznym, co najmniej w zakresie: budownictwa ochronnego, zaopatrzenia w wodę w warunkach specjalnych, skutecznego działania systemu alarmowania ostrzegania przed niebezpiecznymi zjawiskami zachodzącymi w atmosferze, hydrosferze oraz szeroko pojętym środowisku geograficznym i wczesnego ostrzegania mieszkańców o zagrożeniach.

Do istotnych zagrożeń, na które są narażeni mieszkańcy gminy należą: zagrożenia radiologiczne, pożarowe, powodziowe, spowodowane warunkami atmosferycznymi oraz różnego typu zagrożenia komunikacyjne.

Zagrożenie skażeniami promieniotwórczymi:

Tego typu zagrożenie może nastąpić w wyniku: uszkodzenia źródeł promieniowania wykorzystywanych w procesach technologicznych, uwolnienia materiałów i opadów promieniotwórczych podczas składowania i transportu, uwolnienia substancji promieniotwórczych podczas awarii reaktorów jądrowych. Na terenie gminy Głusk zagrożenia radiologiczne mogą być spowodowane jedynie przez materiały radioaktywne stosowane w czujkach izotopowych montowanych w instalacjach sygnalizacyjno – alarmowych. Są to źródła o stosunkowo niewielkiej mocy, w związku z czym zasięg tych zagrożeń ma charakter lokalny. Przewóz materiałów radioaktywnych jest incydentalny i dotyczy bardzo małych ilości – praktycznie nie stwarzających zagrożenia. Należy liczyć się ponadto z zewnętrznym niebezpieczeństwem związanym z eksploatacją elektrowni jądrowych w Europie (6 czynnych elektrowni znajduje się w odległości około 350 km od granicy Polski).

Zagrożenie pożarowe:

Może ono wystąpić głównie w zwartej zabudowie poszczególnych miejscowości. Potencjalne zagrożenie pożarowe stwarzają większe obiekty handlowe, budynki inwentarskie w gospodarstwach rolnych oraz budynki użyteczności publicznej. Należy liczyć się również z zagrożeniami spowodowanymi wybuchem lub wtórną emisją toksycznych środków przemysłowych spowodowanych uszkodzeniami gazociągów, zbiorników na stacjach baz paliw, stacjach LPG i punktach dystrybucji gazów propan–butan. Potencjalne zagrożenie pożarowe stwarzają również znajdujące się w granicach gminy kompleksy leśne i ogrody.

Zagrożenie powodziowe:

Studium określa granice obszarów szczególnego zagrożenia powodzią, tj. obszaru, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi raz na 10 lat oraz obszaru, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi raz na 100 lat. Ponadto w Studium określono granice obszaru, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi raz na 500 lat.

Zagrożenia w transporcie samochodowym:

Największe zagrożenie występuje na drodze ekspresowej S12/S17 oraz na drodze wojewódzkiej nr 835, po których odbywa się transport w ruchu tranzytowym. W efekcie dużego i stale rosnącego natężenia przewozów materiałów niebezpiecznych i toksycznych oraz niejednokrotnie fatalnego stanu

technicznego taboru ciężarowego rośnie ryzyko zagrożenia. Potencjalnym niebezpieczeństwem mogą być cysterny samochodowe przewożące niebezpieczne substancje chemiczne.

Zagrożenia spowodowane warunkami atmosferycznymi:

Do zagrożeń, do jakich może dojść na terenie gminy, należy zaliczyć susze, a także ostatnio częściej spotykane nawałnice, które głównie powodują zniszczenia dachów. Na podstawie Systemu Monitoringu Suszy Rolniczej, prowadzonego przez Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa w Puławach, gleby w gminie Głusk są podatne na wystąpienie suszy. W 2017 roku w okresie od 11.05 do 10.07 kryterium suszy zostało przekroczone dla zbóż ozimych, zbóż jarych, tytoniu, krzewów owocowych, truskawek i roślin strączkowych. z koeli w okresie od 1.05 do 30.06 - dla zbóż jarych. W okresie zimowym może dochodzić do utrudnień w dojeździe do miejscowości i posesji. Gmina posiada podpisane umowy w celu szybkiej interwencji w razie zagrożenia. Dodatkowo lokalnie może dochodzić do podtopień w przypadku długotrwałych lub bardzo intensywnych opadów. W związku z tym wskazane jest niezabudowywanie naturalnych dolin rzecznych, ani obniżenie terenu oraz dbałość o systemy odwadniające i melioracyjne.

ROZDZIAŁ 10

WYSTĘPOWANIE OBSZARÓW NATURALNYCH ZAGROŻEŃ GEOLOGICZNYCH

Na terenie gminy Głusk nie występują osuwiska, a także tereny zagrożone ruchami masowymi ziemi.

ROZDZIAŁ 11

WYSTĘPOWANIE OBIEKTÓW I TERENÓW CHRONIONYCH ORAZ OGRANICZENIA W ZAGOSPODAROWNIU TERENÓW WYNIKAJĄCE Z PRZEPISÓW ODRĘBNYCH

Czerniejowski Obszar Chronionego Krajobrazu:

Południowa i centralna część gminy Głusk położona jest w granicach Czerniejowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu, dla którego obowiązują zasady i ograniczenia w zagospodarowaniu zgodnie z uchwałą Rozporządzeniem Nr 40 Wojewody Lubelskiego z dnia 17 lutego 2006 r. (Dz.U. Woj. Lubelskiego z dnia 31.03.2006 r. Nr 65, poz. 1225), a także wynikające z przepisów odrębnych z zakresu ochrony przyrody.

Pomniki przyrody:

Zgodnie z następującymi aktami prawnymi:

- Zarządzeniem Nr 42 Wojewody Lubelskiego z dnia 22 października 1987 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody (Dz. U. Woj. Lubelskiego Nr 12, poz. 211 z dnia 6.11.1987 r.),
- Rozporządzeniem Nr 2 Wojewody Lubelskiego z dnia 5 stycznia 1999 r. w sprawie uznania za pomnik przyrody (Dz. U. Woj. Lubelskiego Nr 1, poz. 3 z dnia 5.01.1999 r.),

na terenie gminy Głusk ustanowiono 2 pomniki przyrody, dla których obowiązują ograniczenia w zagospodarowaniu ich najbliższego otoczenia wynikające z przepisów odrębnych z zakresu ochrony przyrody.

Grunty rolne i leśne:

Grunty rolne klas I-III oraz grunty leśne podlegają ochronie na podstawie ustawy z dnia 3 lutego 1995 roku o ochronie gruntów rolnych i leśnych. Polega ona na ograniczeniu przeznaczenia gruntów na inne cele, zapobieganiu procesom degradacji i dewastacji, rekultywacji, przywracaniu/poprawie wartości użytkowej, zachowaniu torfowisk i oczek wodnych jako naturalnych zbiorników wodnych, a także ograniczeniu zmian naturalnego ukształtowania powierzchni ziemi.

Wszelkie działania mające na celu zmianę przeznaczenia gruntów rolnych/leśnych na cele nierolnicze/nieleśne muszą być poprzedzone uzyskaną zgodą:

- ministra właściwego do spraw rolnictwa i rozwoju wsi – dla gruntów rolnych stanowiących użytki rolne klas I – III położonych poza granicami administracyjnymi miast,
- ministra właściwego do spraw środowiska – dla gruntów leśnych stanowiących własność Skarbu Państwa,
- marszałka województwa – dla pozostałych gruntów leśnych.

Strefa ograniczeń w wysokości obiektów budowlanych:

Do przedsięwzięć wpływających na ograniczenia w zagospodarowaniu określonych fragmentów gminy Głusk zaliczyć należy Port Lotniczy "Lublin" w Świdniku. Północna część gminy leży w zasięgu nieprzekraczalnych ograniczeń wysokości obiektów budowlanych (budynki i budowle, w tym inwestycje celu publicznego z zakresu łączności publicznej) oraz naturalnych, określonych w dokumentacji rejestracyjnej lotniska, zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 25 czerwca 2003 roku w sprawie warunków, jakie powinny spełniać obiekty budowlane oraz naturalne w otoczeniu lotniska (Dz. U. Nr 130, poz. 1192 z późn. zm.).

Nadmienić należy, że ograniczenie wysokości obiektu obejmuje także umieszczone na nim urządzenia, a w szczególności anteny, reklamy, a w przypadku dróg lub linii kolejowych – również ich

skrajnie, zgodnie z §3 Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 25 czerwca 2003 roku w sprawie warunków, jakie powinny spełniać obiekty budowlane oraz naturalne w otoczeniu lotniska.

Dodatkowo zgodnie z przepisami odrębnymi z zakresu lotnictwa w odległości do 5 km od granicy lotniska zabrania się budowy lub rozbudowy obiektów budowlanych, które mogą stanowić źródło żerowania ptaków, z kolei na nieruchomościach w rejonach podejść do lądowania zabrania się sadzenia i uprawy krzewów i drzew mogących stanowić przeszkody lotnicze.

Ponadto znaczna część obszaru gminy Głusk znajduje się w zasięgu powierzchni ograniczającej (powierzchnia BRA) zabudowę od lotniczego urządzenia naziemnego - radiolatarni ogólnokierunkowej (DVOR). W strefie tej występują ograniczenia w realizacji turbin wiatrowych o wysokości powyżej 255 m n.p.m.

Złóża kopalin:

Występujące na terenie gminy Głusk udokumentowane złoża kruszyw naturalnych podlegają ochronie na podstawie przepisów odrębnych z zakresu ochrony środowiska, zgodnie z którymi ochrona złóż kopalin polega na racjonalnym gospodarowaniu ich zasobami oraz kompleksowym wykorzystaniu kopalin, w tym kopalin towarzyszących. Eksploatację złóż kopalin prowadzi się w sposób gospodarczo uzasadniony, przy zastosowaniu środków ograniczających szkody w środowisku i przy zapewnieniu racjonalnego wydobycia i zagospodarowania kopaliny. Podejmujący eksploatację złóż kopaliny lub prowadzący tę eksploatację jest zobowiązany przedsięwziąć środki niezbędne do ochrony zasobów złoża, jak również do ochrony powierzchni ziemi oraz wód powierzchniowych i podziemnych, sukcesywnie prowadzić rekultywację terenów poeksploatacyjnych oraz przywracać do poprzedniego stanu inne elementy przyrodnicze.

Zlikwidowane odwierty poszukiwawcze:

Na terenie gminy znajdują się zlikwidowane odwierty poszukiwawcze Wilczypole-1 o współrzędnych w układzie "PL-2000" X= 5671616.10, Y= 8405356. 10 oraz Wilczypole-2 o współrzędnych X= 5670120.79, Y= 84071 12.05. Od powyższych odwiertów należy zachować strefę wolną od zabudowy o promieniu R = 5m.

Obiekty zabytkowe:

W odniesieniu do obiektów zabytkowych obowiązują zapisy zawarte w ustawie z 23 lipca 2003 roku o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami. Ustawa określa przedmiot, zakres i formy ochrony zabytków i opieki nad nimi, w tym finansowania prac konserwatorskich, restauratorskich i robót budowlanych, a także organizację organów ochrony zabytków.

Zgodnie z art. 18 ww. ustawy, „ochronę zabytków i opiekę nad zabytkami uwzględnia się przy sporządzaniu.... strategii rozwoju gmin, studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego albo decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego, decyzji o warunkach zabudowy, decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej... W ww. dokumentach określa się rozwiązania niezbędne do zapobiegania zagrożeniom dla zabytków, zapewnienia im ochrony przy realizacji inwestycji oraz przywracania zabytków do jak najlepszego stanu; ustala się przeznaczenie terenu i zasady zagospodarowania terenu uwzględniające opiekę nad zabytkami.

Zagrożenie powodziowe:

Na podstawie map zagrożenia powodziowego sporządzonych w ramach programu ISOK (Informatycznego Systemu Osłony Kraju) na terenie gminy Głusk zidentyfikowano następujące kategorie obszarów, na których występuje zagrożenie powodziowe:

- obszary szczególnego zagrożenia powodzią, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi raz na 10 lat,
- obszary szczególnego zagrożenia powodzią, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi raz na 100 lat,
- obszary zagrożenia powodziowego, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi raz na 500 lat,

Na obszarach zagrożonych powodzią obowiązują ograniczenia w użytkowaniu zgodnie z przepisami odrębnymi z zakresu ochrony przed powodzią.

Inne obiekty:

Ograniczenia dla zabudowy wynikają także z przepisów odrębnych z zakresu dróg publicznych, które określają m.in. odległości w jakich mogą być usytuowane obiekty budowlane od poszczególnych rodzajów dróg.

Z przepisów dotyczących poszczególnych urządzeń infrastruktury wynikają warunki dotyczące lokalizacji i utrzymania tych urządzeń.

Pozostałe ograniczenia dla zagospodarowywania terenów i lokalizacji zabudowy wynikają z odrębnych, szczegółowych przepisów z zakresu prawa budowlanego.

ROZDZIAŁ 12

WYSTĘPOWANIE UDOKUMENTOWANYCH ZŁÓŻ KOPALIN, ZASOBÓW WÓD PODZIEMNYCH ORAZ UDOKUMENTOWANYCH KOMPLEKSÓW PODZIEMNEGO SKŁADOWANIA DWUTLENKU WĘGLA

Złóża kopalin

Gmina Głusk nie jest zasobna w surowce mineralne. Zgodnie z rejestrem udokumentowanych złóż kopalin Państwowego Instytutu Geologicznego na jej terenie występują następujące złoża kruszyw naturalnych:

- **Dominów I:**
  - kopalina: kruszywa naturalne,
  - powierzchnia: ok. 2,376 ha,
  - położenie: Dominów, część działki ewidencyjnej nr 531,
  - stan zagospodarowania: złożo rozpoznane szczegółowo,
  - forma złoża: pokładowa,
  - średnia miąższość złoża: 1,17 m,
  - zasoby geologiczne złoża: 41,83 tys. ton (bilansowe),
- **Mętów I:**
  - kopalina: kruszywa naturalne,
  - położenie: Mętów
  - powierzchnia: ok. 0,450 ha,
  - stan zagospodarowania: eksploatacja złoża zaniechana,
  - forma złoża: pokładowa,
  - średnia miąższość złoża: 1,25 m,
  - zasoby geologiczne złoża: 2,06 tys. ton (bilansowe),
- **Wilczopole I:**
  - kopalina: kruszywa naturalne
  - położenie: Wilczopole,
  - powierzchnia: ok. 0,610 ha,
  - stan zagospodarowania: eksploatacja złoża zaniechana,
  - forma złoża: pokładowa,
  - średnia miąższość złoża: 4,00 m,
  - zasoby geologiczne złoża: 15,90 tys. ton (bilansowe),
- **Zemborz.-Prawiedniki:**
  - kopalina: kruszywa naturalne,
  - położenie: Zemborzyce-Prawiedniki
  - powierzchnia: 4,040 ha,
  - stan zagospodarowania: złożo rozpoznane szczegółowo,
  - forma złoża: pokładowa,
  - miąższość złoża: od 0,80 m do 9,80 m,

- zasoby geologiczne złoża: 341,00 tys. ton (bilansowe).

Wody podziemne:

Na obszarze gminy Głusk występuje jeden podstawowy poziom wodonośny, związany z węglanowymi utworami górnej kredy i częściowo paleocenu. Są to wody szczelinowo-warstwowe, krążące w silnie spękanych skałach wieku kredowego. Magazynowanie wód odbywa się w porach i szczelinach skalnych, natomiast przepływ następuje głównie poprzez system otwartych szczelin.

Zasilanie paleoceńsko-kredowego poziomu wodonośnego odbywa się poprzez infiltrację opadów atmosferycznych. Intensywność infiltracji zależy od stopnia izolacji warstwy wodonośnej od powierzchni terenu. Korzystne warunki zasilania występują na przeważającym obszarze gminy ze względu na niemal odsłonięty lub przykryty cienką warstwą przepuszczalnych piasków polodowcowych, podstawowy kredowy poziom wodonośny. Wysoka przepuszczalność utworów strefy aeracji, stwarza korzystne warunki dla uzupełnienia zasobów wód podziemnych. Jest to jednocześnie zagrożeniem jakości wód z powodu łatwego przenikania zanieczyszczeń.

Cały obszar gminy Głusk położony jest w obrębie **Głównego Zbiornika Wód Podziemnych Niecka Lubelska (Lublin) (nr 406)**. Jest to zbiornik porowo-szczelinowy o powierzchni ok. 7476 km². Jego przybliżone zasoby dyspozycyjne wynoszą 1 052 700 tys. m³/d. Głębokość zalegania wód waha się od 40 m do 100 m. Średnia głębokość ujęć szacowana jest na 85 m.

Gmina Głusk położona jest w zasięgu następujących Jednolitych Części Wód Podziemnych:

- **nr 89 (kod PLGW200089)**, w obrębie której znajdują się 2 piętra wodonośne – piętro czwartorzędowo-kredowe (na głębokości do 10 m) oraz piętro paleoceńskie-kredowe (na głębokości do 15-50 m).

Zasilanie piętra paleoceńsko-kredowego (występującego na terenie gminy Głusk) ma charakter bezpośredni lub odbywa się na drodze przesączania się wód opadowych poprzez występujące na powierzchni terenu lessy, ewentualnie poprzez cienkie pokrywy glin zwałowych lub gliniastych deluwiów na zwietrzelinie kredowej. Bazę drenażową tego poziomu stanowi rzeka Bystrzyca oraz jej dopływy na całej swej długości. Z badań wynika, że około 30% wód podziemnych pochodzących z zasilania infiltracyjnego drogami regionalnego krążenia w głębszych partiach poziomu wodonośnego przepływa ku północy, gdzie jest prawdopodobnie drenowana przez równoleżnikowy odcinek Wieprza.

Zasoby wód podziemnych dostępnych do zagospodarowania w obrębie JCWPd 89 wynoszą 203 445 m³/d.

Dla JCWPd PLGW200089, określono następujące parametry (dane na podstawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły, 2016):

- JCWPd jest monitorowana,
  - stan ilościowy – dobry,
  - stan chemiczny – dobry,
  - ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych – niezagrażona.
- **nr 90 (kod PLGW200090)**, w obrębie której występują 3 piętra wodonośne: kredowe, czwartorzędowo-kredowe i czwartorzędowe.

Poziom kredowy (występujący na terenie gminy Głusk) na przeważającej części obszaru nie jest izolowany od powierzchni terenu lub izolowany cienką pokrywą utworów słabo przepuszczalnych. Jego zasilanie ma charakter bezpośredni lub odbywa się na drodze

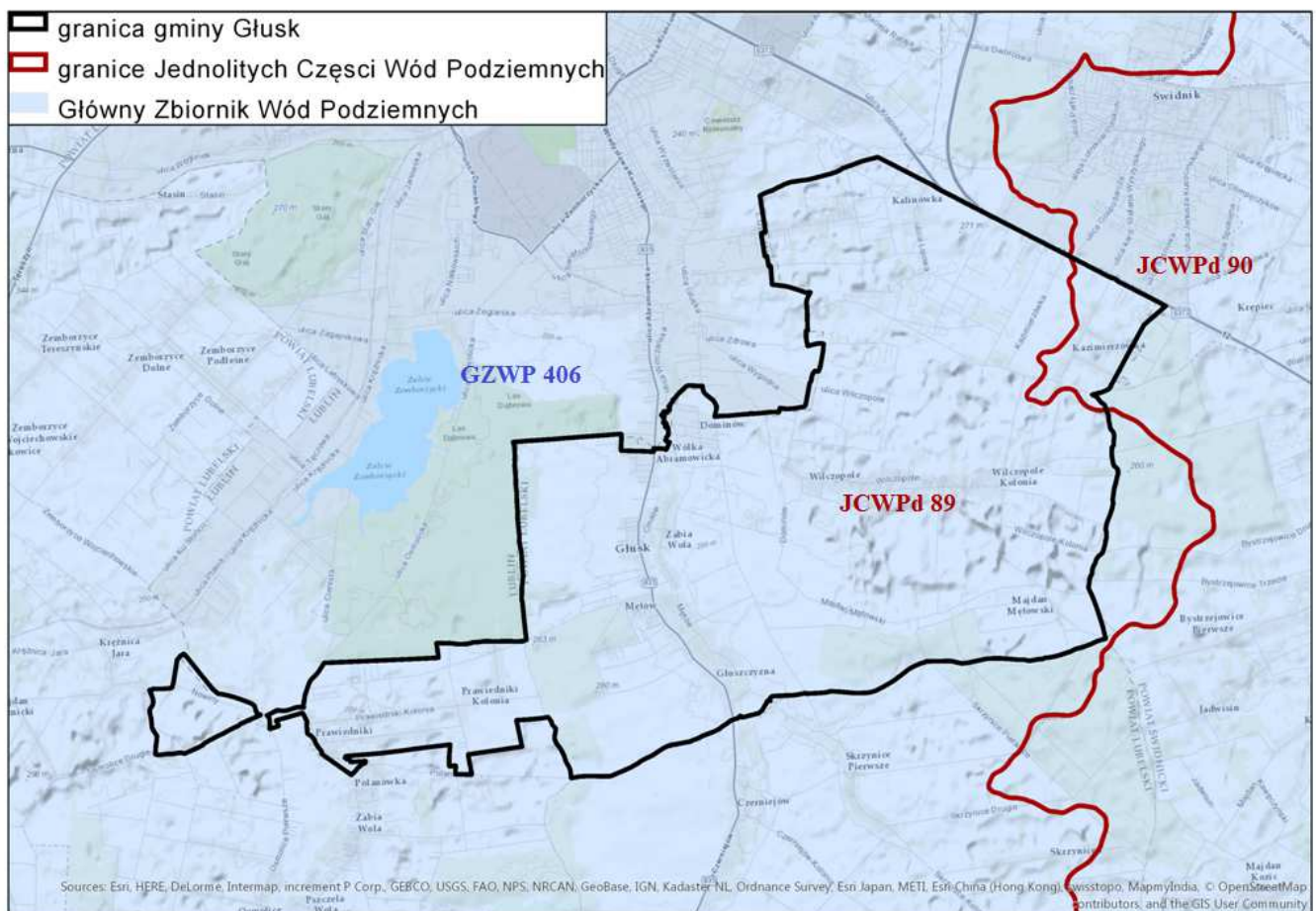
przesączania się wód opadowych poprzez występujące na powierzchni terenu utwory piaszczyste, ewentualnie poprzez cienkie pokrywy glin zwałowych lub gliniastych deluwiiów na zwietrzelinie kredowej. W części północnej zasilenie ma charakter pośredni poprzez utwory słabo przepuszczalne z poziomu czwartorzędowego. Bazę drenażową tego poziomu stanowi rzeka Wieprz oraz jej dopływy na całej swej długości.

Zasoby wód podziemnych dostępnych do zagospodarowania w obrębie JCWPd 90 wynoszą 675 140 m³/d.

Dla JCWPd PLGW200090, określono następujące parametry (dane na podstawie Planu zagospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły, 2016):

- JCWPd jest monitorowana,
- stan ilościowy – dobry,
- stan chemiczny – dobry,
- ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych – niezagrażona.

Rysunek 12. Gmina Głusk na tle Jednolitych Części Wód Podziemnych oraz Głównych Zbiorników Wód Podziemnych (opracowanie własne na podstawie Centralnej Bazy Danych Geologicznych Państwowego Instytutu Geologicznego)

Udokumentowane kompleksy składowania dwutlenku węgla:

Na terenie gminy Głusk nie występują żadne udokumentowane kompleksy składowania dwutlenku węgla.

ROZDZIAŁ 13

WYSTĘPOWANIE TERENÓW GÓRNICZYCH WYZNACZONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODREBNYCH

Zgodnie z rejestrem prowadzonym przez Państwowy Instytut Geologiczny, na terenie gminy Głusk nie występują obszary górnicze wyznaczone na podstawie przepisów odrębnych.

ROZDZIAŁ 14

**STAN SYSTEMÓW KOMUNIKACJI I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ, W TYM
STAN STOPNIA UPORZĄDKOWANIA GOSPODARKI WODNO-ŚCIEKOWEJ,
ENERGETYCZNEJ ORAZ GOSPODARKI ODPADAMI**

Układ drogowy:

Sieć drogowa na terenie gminy charakteryzuje się dość dużą gęstością, zwłaszcza w jej centralnej i północnej części, przez którą przebiega m.in. droga wojewódzka nr 835, którą odbywa się transport w ruchu tranzytowym. Ponadto przez północną część gminy przebiega droga ekspresowa S12/S17 (wspólny przebieg obu dróg). Infrastruktura komunikacyjna wymaga jednak poprawy, rozbudowy i modernizacji ze względu na jej niezadowalający stan techniczny. Wiele odcinków dróg (zwłaszcza kategorii gminnej) nie posiada dostatecznej nośności, co przy wzroście natężenia ruchu oraz przewozu towarów transportem kołowym, może powodować znaczne utrudnienia. Koniecznym jest także poprawienie stanu poboczy, wykonanie odwodnienia oraz poprawa bezpieczeństwa poprzez wybudowanie chodników oraz ścieżek rowerowych.

Sieć drogową na terenie gminy tworzą:

- droga krajowa nr 12 - droga publiczna klasy ekspresowej relacji: granica państwa - Łęknica - Żary - Żagań - Szprotawa - Przemków - Radwanice - Drożów - Głogów - Szlichtyngowa - Wschowa - Leszno - Gostyń - Jarocin - Pleszew - Kalisz - Błaszki - Sieradz - Łask - Piotrków Trybunalski - Sulejów - Opoczno - Przysucha - Radom - Zwoleń - Puławy - Kurów - Lublin - Piaski - Chełm - Dorohusk - granica państwa (na odcinku Lublin - Piaski - Chełm - granica państwa została zaliczona do sieci dróg międzynarodowych jako droga nr E 373),
- droga krajowa nr 17 - droga publiczna klasy ekspresowej relacji: Warszawa (Zakręt) - Garwolin - Ryki - Kurów - Lublin - Piaski - Krasnystaw - Zamość - Tomaszów Lubelski - Hrebenne - granica państwa (na całym przebiegu została zaliczona do sieci dróg międzynarodowych jako droga nr E 372).

Obie drogi posiadają wspólny przebieg na odcinku węzeł „Jastków” - węzeł „Piaski Wschód”. Bezpośrednią łączność z drogą ekspresową zapewniają drogi serwisowe zlokalizowane w Kalinówce i Kazimierzówce.

- droga wojewódzka nr 835 - droga publiczna klasy głównej ruchu przyspieszonego, łącząca Lublin z Grabownicą Starzeńską. Przebiega przez centralną część gminy w kierunku północ-południe. Jest to droga jednojezdniowa, z utwardzonymi poboczami, zatokami autobusowymi i chodnikami (w rejonie terenów zabudowanych).
- drogi powiatowe:

Tabela 13. Drogi powiatowe na terenie gminy Głusk (Zarząd Dróg Powiatowych w Lublinie z siedzibą w Bełżycach)

Nr drogi	Przebieg drogi	Długość [km]	Nawierzchnia utwardzona [km]	Nawierzchnia gruntowa [km]
2265L	Niedrzwica Duża - Prawiedniki - Lublin (ul. Prawiednicka)	8,550	5,150	3,400
2268L	Nowiny - Osmolice	3,885	3,885	-

2269L	Lublin (ul. Zemborzycza, ul. Osmolicka) - Bychawa	12,988	12,988	-
2270L	Prawiedniki - Mętów	5,648	5,648	-
2271L	Wólka Abramowicka - Dominów	0,553	0,553	-
2272L	Lublin (ul. Głuska) - Głusk - Skrzynice - Chmiel - Krzczonów - Sobieska Wola - dr.woj.837	30,539	26,151	4,388
2107L	Lublin (ul. Wygoda) - Głusk - Wilczopole - Kliny - Wierzchowiska	5,863	5,764	0,099
2109L	Kliny - Majdan Mętowski - Bystrzejowice	3,242	3,242	-
2273L	Lublin (ul. Zorza) - Abramowice Prywatne - Kalinówka	2,628	2,628	-

- drogi gminne:

Tabela 14. Drogi gminne na terenie gminy Głusk (opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Głusk)

Lp.	Numer ewidencyjny drogi	Przebieg drogi	Rodzaj nawierzchni
1	106529 L	Lublin (ul. Parafialna) - Abramowice Kościelne - Wilczopole - Kalinówka - Kazimierzówka - Kliny	Gruntowa Bitumiczna Tłuczniowo - żwirowa
2	106636 L	Abramowice Prywatne - Kalinówka	Bitumiczna
3	107098 L	Kalinówka, ul. Lipowa	Bitumiczna
4	107099 L	Kalinówka (szkolna) <i>Poblże szkoły</i>	Bitumiczna
5	107100 L	Kalinówka, ul. Dwie Topole	Bitumiczna

6	107101 L	Kalinówka - Kazimierzówka	Bitumiczna
7	107102 L	Kazimierzówka - Kliny	Bitumiczna
8	107103 L	Kazimierzówka	Bitumiczna
9	107104 L	Wilczopole - Wilczopole Kolonia	Bitumiczna Tłuczniowa gruntowa
10	107105 L	Wilczopole - do granicy zabudowy	Tłuczniowa Bitumiczna
11	107106 L	I - Wilczopole (Kliny) II - Kol. Wilczopole	Bitumiczna
12	107107 L	Wilczopole - Majdan Mętowski	Bitumiczna
13	107108 L	Majdan Mętowski - Mętów	Bitumiczna Tłuczniowa
14	107109 L	Głuszczyzna - Mętów	Bitumiczna Płyty betonowe Gruntowa
15	107110 L	Majdan Mętowski	
16	107111 L	Mętów - Żabia Wola	Bitumiczna
17	107112 L	Dominów - Mętów - 1 odcinek (koło UG) Mętów - 2 odcinek koło szkoły 3 odcinek k/OSP	Bitumiczna Bitumiczna Bitumiczna
18	107113 L	Mętów, ul. Lazurowa	Bitumiczna
19	107114 L	Prawiedniki Wygon szkolny Prawiedniki-Kol. Prawiedniki (poblize szkoły)	Bitumiczna Bitumiczna Tłuczniowa
20	107115 L	Prawiedniki - Wygon III	Bitumiczna
21	107116 L	Kolonia Prawiedniki - Prawiedniki	Bitumiczna

22	112435 L	Kalinówka, ul. Chmielna	Bitumiczna
23	112438 L	Kalinówka ul. Brzozowa ul. Kasztanowa	Bitumiczna
24	112439 L	Kalinówka ul. Irysowa Biała droga	Tłuczniowa Bitumiczna
25	112440 L	Kalinówka - Wilczopole Wilczopole Kalinówka ul. Sosnowa	Bitumiczna
26	112452 L	Wólka Abramowicka - Ul. Kwiatów Polskich Ćmiłów - Mętów	Bitumiczna Gruntowa
27	112453 L	Wólka Abramowicka - Ćmiłów (na granicy)	Tłuczniowa
28	112454 L	Ćmiłów - ul. Kwiatów Polnych	Kostka brukowa
29	112455 L	Dominów ul. Prześwit - Wilczopole	Bitumiczna
30	112456 L	Dominów - ul. Gwiazdzista + dz. nr 135	Bitumiczna Bitumiczna
31	112475 L	Ćmiłów ul. Rumiankowa	Gruntowa Bitumiczna Bitumiczna
32	112487 L	Wilczopole - Dominów (ul. Graniczna)	Tłuczniowa Gruntowa Płyty betonowe
33	112504 L	Mętów (początek od drogi gminnej 107111L do skrzyżowania z drogą powiatową nr 2272L)	Gruntowa
34	112505 L	Dominów nad stawami	Bitumiczna
35	112508 L	Dominów - Żabia Wola	Bitumiczna Tłuczniowa

36	112536 L	Mętów (od drogi gminnej nr 107111L do drogi powiatowej nr 2272L)	Gruntowa
----	----------	--	----------

Według danych z Urzędu Gminy Głusk długość dróg publicznych kategorii gminnej wynosiła ok. 72,6 km. Zdecydowanie przeważają drogi o nawierzchni bitumicznej - ok. 54, 9 km. Wśród dróg o kategorii gminnej nawierzchnię tłoczniową posiada ok. 8 535 m dróg (ok. 1,1%), gruntową - ok. 7 820 m, z płyt betonowych ok. 1 020 m, zaś o nawierzchni z kostki brukowej - ok. 330 m.

Komunikacja autobusowa:

Na terenie gminy Głusk działa publiczny transport zbiorowy prowadzony przez Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne w Lublinie z przystankami w Prawiednikach, Dominowie, Ćmiłowie, Mętowie i w Abramowicach Prywatnych.

W skali regionalnej transport zbiorowy w gminie funkcjonuje w oparciu o komunikację PKS i przewoźników prywatnych. Ponadto w bliskiej odległości względem gminy znajduje się stacja kolejowa Lublin Zemborzyce, a także Port Lotniczy Lublin.

Zaopatrzenie w wodę:

Na terenie gminy Głusk znajdują się 4 ujęcia wód podziemnych:

- Kalinówka (dz. ew. nr 96/4 i 96/5 obręb Kalinówka) - ujęcie składa się z 2 studni o głębokości 80 m i 90 m , ujęcie zaopatruje w wodę miejscowości: Kalinówka, Abramowice Prywatne, Abramowice Kościelne, Głusk i Lublin (ul. Sachsów, ul. Zorza i część ul. Głuskiej),
- Wilczopole (dz. ew. nr 29/9 obręb Wilczopole-Kolonia) - ujęcie składa się z 2 studni o głębokości 50 m każda, o wydajności 72 m³/h i 62 m³/h, ujęcie zaopatruje w wodę miejscowości: Wilczopole i Wilczopole Kolonia,
- Kliny (dz. ew. nr 270/3 i 271 obręb Kliny) - ujęcie składa się z 1 studni o głębokości 65 m, o wydajności 15 m³/h, ujęcie zaopatruje w wodę miejscowości: Majdan Mętowski, Kliny i Kazimierzówka,
- Prawiedniki (dz. ew. nr 672/30 obręb Prawiedniki) - ujęcie składa się z 2 studni o głębokości 80 m i 90 m, o wydajności 50 m³/h każda, ujęcie zaopatruje w wodę miejscowości: Prawiedniki, Prawiedniki Kolonia i Lublin (część ul. Osmolickiej).

Strefy ochrony dla ww. studni zostały ustawowo wygaszone z końcem 2012 r. (zostały ustanowione przed dniem 01.01.2002 r.). Ponadto na terenie gminy znajdują się studnie miejskie, które zostały oznaczone w części graficznej Studium.

Według danych GUS w ~~2015 r.~~ 2017 r. dostęp do zbiorczej sieci wodociągowej posiadało ~~96,4%~~ 96,7% mieszkańców gminy Głusk. Jej łączna długość wynosiła w ~~2015 r.~~ 2017 r. ~~161,7 km~~ 169,3 km. W porównaniu z 2011 r. jej długość wzrosła o ok. 9,9 km 11,5 km. W ~~2015 r.~~ 2017 r. zaewidencjonowano ~~3 763~~ 3 993 przyłączy do budynków mieszkalnych.

Odprowadzanie ścieków:

Sieć kanalizacyjna w gminie Głusk jest stosunkowo słabo rozbudowana. Do 2014 r. na terenie gminy nie było jej w ogóle. Obecnie korzysta z niej nieco ponad ~~21%~~ 22,3% mieszkańców gminy. Długość sieci kanalizacji sanitarnej w ~~2016 r.~~ 2017 r. (według danych GUS) wynosiła 37,5 km.

Sieć kanalizacji sanitarnej zlokalizowana jest w centralnej, najgęściej zaludnionej części gminy, na terenie miejscowości: Ćmiłów, Dominów, Mętów, Wólka Abramowicka i Żabia Wola. Dalsza realizacja sieci kanalizacyjnej ma przebiegać etapowo, w miarę posiadanych środków. Docelowo planuje się objęcie siecią kanalizacji sanitarnej całej gminy Głusk.

Na terenie gminy nie ma zlokalizowanej oczyszczalni ścieków. Ścieki z terenu gminy zostają poddane oczyszczeniu w oczyszczalni ścieków „Hajdów” położonej we wschodniej części miasta Lublina.

Gazownictwo i ciepłownictwo:

W ~~2015 r.~~ 2017 r. dostęp do sieci gazowej posiadało ok. ~~73,6%~~ 76,1% mieszkańców gminy Głusk. Długość czynnej sieci gazowej na terenie gminy wynosi ~~155,73 km~~ 166,12 km, z czego sieć rozdzielcza stanowi ~~150,23~~ 160,62 km. W ~~2015 r.~~ 2017 r. gaz był dostarczany do ~~2-321~~ 2 628 gospodarstw domowych (wzrost o ~~478~~ 771 gospodarstw w porównaniu z 2011 r.).

Przez północną część gminy Głusk przebiega gazociąg wysokiego ciśnienia DN500 Felin - Wrotków. Ponadto na terenie gminy występuje rozbudowana sieć gazowa średniego ciśnienia. Główne ciągi sieci średnioprężnej przebiegają z północy na południe przez miejscowości położone w ciągu drogi wojewódzkiej nr 835 oraz w ciągu doliny rzeki Czerniejówki. Dwa odgałęzienia wyprowadzone od tej sieci w kierunku zachodnim doprowadzają gaz do miejscowości: Głuszczyzna, Prawiedniki, Kol. Prawiedniki i Nowiny. Odgałęzienie poprowadzone w kierunku południowo – wschodnim doprowadza gaz do miejscowości: Wilczopole, Kol. Wilczopole, Kliny i Majdan Mętowski. Dwa dalsze odgałęzienia poprowadzone w kierunku wschodnim zasilają w gaz: Abramowice Prywatne, Abramowice Kościelne, Kalinówkę i Kazimierzówkę.

Gospodarka ciepłna w gminie oparta jest na lokalnych kotłowniach lub indywidualnych urządzeniach grzewczych opalanych przeważnie paliwem stałym lub gazem ziemnym. Zastosowanie gazu dla celów grzewczych sukcesywnie wzrasta, szczególnie w nowej zabudowie mieszkaniowej.

Elektroenergetyka:

Sieć elektryczna podłączona jest do wszystkich gospodarstw domowych oraz jednostek gospodarczych i społecznych. Bezpośrednio gmina Głusk zasilana jest przez sieci średniego i niskiego napięcia. Jest to w zdecydowanej większości sieć napowietrzna. Linie kablowe występują na długości niecałego kilometra.

Ponadto przez teren gminy przebiegają:

2 linie elektroenergetyczne najwyższych napięć:

- linia 220 kV relacji GSZ Abramowice - Elektrownia Stalowa Wola,
- linia 220 kV relacji GSZ Abramowice - GPZ Zamość - Mokre,

4 linie elektroenergetyczne wysokiego napięcia:

- linia 110 kV relacji GSZ Abramowice - GPZ Wschód,
- linia 110 kV relacji GSZ Abramowice - GSZ Odlewnia,
- linia 110 kV relacji GSZ Abramowice - GPZ Świdnik,
- linia 110 kV relacji GSZ Abramowice - GPZ Bychawa.

Usuwanie odpadów:

W związku z wejściem w życie ustawy z dnia 1 lipca 2011r. o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych innych ustaw, gminy zostały zobowiązane do wdrożenia do

lipca 2013 r. nowych rozwiązań systemowych w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi. Tym samym usuwaniem odpadów zajmuje się gmina.

Na terenie gminy Głusk raz w miesiącu odbierane są odpady komunalne: zmieszane oraz zbierane w sposób selektywny (w tym biodegradowalne). Na terenie gminy Głusk nie ma czynnego składowiska odpadów komunalnych. Odbiorem, transportem i zagospodarowaniem odpadów komunalnych z nieruchomości zamieszkałych położonych na terenie gminy zajmuje się Zakład Zagospodarowania Odpadów Komunalnych w Bełżycach. Na terenie gminy znajduje się ponadto Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (w Wilczopolu Kolonii), do którego bezpłatny dostęp posiadają wszyscy mieszkańcy gminy.

Wnioski w zakresie infrastruktury komunikacyjnej i infrastruktury technicznej:

- **Istniejąca sieć dróg powiatowych i gminnych jest dobrze wykształcona, wymagane są jedynie bieżące remonty oraz w miarę możliwości wydzielenie nowych dróg rowerowych.**
- **Na terenie gminy działa publiczny transport zbiorowy prowadzony przez Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne w Lublinie. Mieszkańcy mają także możliwość dojazdu do dużych ośrodków miejskich, głównie poprzez transport kolejowy oraz komunikacje PKS.**
- **Sieć wodociągowa niemalże w całości zaopatruje tereny zabudowane, niemal równie dobrze rozwinięta jest sieć gazowa.**
- **Sieć kanalizacji sanitarnej rozwija się na terenie gminy dopiero od kilku lat. Docelowa planuje się objęcie nią całej gminy Głusk.**
- **Gmina nie posiada zbiorczej sieci ciepłowniczej. Większość gospodarstw domowych zaopatrywanych jest w ciepło ze źródeł indywidualnych opalanych paliwami stałymi, głównie węglem i drewnem, a także gazem.**

ROZDZIAŁ 15

ZADANIA SŁUŻĄCE REALIZACJI PONADLOKALNYCH CELÓW PUBLICZNYCH

W niniejszym Studium uwzględniono zadania służące realizacji ponadlokalnych celów publicznych zawarte w dokumentach strategicznych o znaczeniu ponadlokalnym takich jak: Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030, Strategia Rozwoju Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 (z perspektywą do 2030 r.) i Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego.

Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 jest najważniejszym krajowym dokumentem strategicznym dotyczącym zagospodarowania przestrzennego kraju. Zgodnie z wymogami ustawowymi zawarte w niej ustalenia i zalecenia zostały przeniesione do planów zagospodarowania województw.

Strategia Rozwoju Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 (z perspektywą do 2030 r.) określiła cele strategiczne rozwoju województwa na najbliższe lata. Są to:

- wzmocnienie urbanizacji regionu,
- restrukturyzacja rolnictwa oraz rozwój obszarów wiejskich,
- selektywne zwiększenie potencjału wiedzy, kwalifikacji, zaawansowania technologicznego, przedsiębiorczości i innowacyjności regionu,
- funkcjonalna, przestrzenna, społeczna i kulturowa integracja regionu.

Najważniejsze cele operacyjne (mające odniesienie do zagospodarowania przestrzennego gminy Głusk), umożliwiające osiągnięcie ww. celów strategicznych to:

- rozwijanie funkcji metropolitalnych Lublina jako głównego ośrodka Polski Wschodniej, koncentrującego gospodarcze, naukowe i kulturalne kontakty ze światem, zwłaszcza ze wschodnimi sąsiadami,
- poprawa warunków dla wzrostu konkurencyjności i towarowości gospodarstw przez m.in. promowanie i wspieranie scalania gruntów i powiększania obszaru gospodarstw, poprawę struktury gospodarstw i przyspieszenie przepływu ziemi do gospodarstw większych obszarowo i nastawionych na produkcję towarową,
- rozwój przetwórstwa rolno-spożywczego, pozwalający na wykorzystanie istniejącego potencjału surowcowego regionu,
- poprawa wewnętrznego skomunikowania regionu dzięki powiązaniu jego najważniejszych miast sprawną siecią drogową, budowaną w pierwszej kolejności tam, gdzie jej niedoskonałość jest barierą rozwoju,
- racjonalne i efektywne wykorzystywanie zasobów przyrody dla potrzeb gospodarczych i rekreacyjnych, przy zachowaniu i ochronie walorów środowiska przyrodniczego.

W Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego obszar gminy Głusk został zaliczony do następujących kategorii obszarów problemowych:

- obszar funkcjonalny Lubelskiego Ośrodka Metropolitalnego - uznano, że największą słabością kształtującego się LOM jest: niedostosowany do jego potrzeb układ komunikacyjny (zarówno w aspekcie dostępności zewnętrznej, jak i wewnętrznej), niski stopień funkcjonalnej integracji obszaru oraz wysoka koncentracja zagrożeń wynikających z żywiołowej suburbanizacji.

Działania interwencyjne na tym obszarze powinny mieć na celu zwiększenie: zewnętrznej (kolejowej i drogowej) dostępności komunikacyjnej na kierunkach powiązań z Warszawą, Łodzią (Radomiem), Krakowem (Kielcami), Rzeszowem i Białymstokiem, wewnątrzregionalnej

dostępności komunikacyjnej stolicy regionu z innymi miastami województwa oraz w obrębie kształtującego się LOM (m.in. poprzez rozwijanie systemu transportu niskoemisyjnego).

Ponadto interwencja powinna mieć na celu wspieranie działań na rzecz podnoszenia konkurencyjności, dążenie do rozwijania gospodarki niskoemisyjnej, usprawnienie i integrację systemów gospodarki komunalnej, rozwój instytucji nauki i kultury, rozwój i promocję turystyki, kompleksową rewitalizację, wspieranie rozwiązań integrujących przestrzeń w zakresie zagospodarowania przestrzennego.

- obszar intensywnej produkcji rolniczej w obrębie którego zidentyfikowano następujące zjawiska problemowe:
  - wysoce zróżnicowany stan zainwestowania i zagospodarowania przestrzeni rolniczej, z enklawami zaawansowanych specjalizacji wysokotowarowej produkcji rolnej oraz drobnotowarowej i niedoinwestowanej gospodarki rolnej,
  - koncentracja zwartych arealów gleb o najwyższej przydatności dla produkcji żywności i roślin przemysłowych oraz szczególnie przydatnych dla rozwoju rolnictwa towarowego, a także koncentracja zakładów branży zbożowo-młynarskiej, cukrowej, tytoniowej, piwowarskiej, gorzelniczej, piekarniczo-cukierniczej, owocowo-warzywnej, zielarskiej oraz mięsnej.

Działania interwencyjne na tym obszarze powinny mieć na celu wsparcie inicjatyw na rzecz edukacji i podnoszenia kompetencji rolników, wsparcie tworzenia i rozwoju rynków hurtowych produktów rolnych, wsparcie rozwoju grup producenckich, wsparcie rozwoju zakładów przetwórstwa, zakładów branży mięsnej i mleczarskiej, wsparcie rozwoju infrastruktury gospodarki rybackiej, uzupełnienie sieć dróg i wyposażenia w infrastrukturę komunalną oraz zaplecza sanitarnego, rozbudowę i modernizację infrastruktury elektroenergetycznej i gazowej w celu umożliwienia poboru zwiększonej ilości energii ze źródeł rozproszonych.

Cele i kierunki polityki przestrzennej województwa sformułowane w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego zostały wyprowadzone bezpośrednio z Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 oraz innych dokumentów strategicznych przyjętych na poziomie krajowym i wojewódzkim i przekładają się one na odpowiednie zapisy dotyczące rozwoju społeczno-gospodarczego oraz na zagadnienia przestrzennego rozwoju i przekształceń elementów struktury przestrzennej województwa.

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego (PZPWL) jest najważniejszym dokumentem dotyczącym zagospodarowania przestrzennego w województwie Lubelskim. Określa on zasady i kierunki kształtowania rozwoju regionu oraz działania mające na celu realizację ponadlokalnych celów publicznych. Dokument ten jest punktem odniesienia do wydawania decyzji przestrzennych. PZPWL zawiera, jako jego część, plan zagospodarowania przestrzennego miejskiego obszaru funkcjonalnego ośrodka wojewódzkiego – Plan Zagospodarowania Przestrzennego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Ośrodka Wojewódzkiego (PZP LOM).

Zgodnie z zapisami Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa gmina Głusk jest gminnym ośrodkiem położonym w zasięgu oddziaływania Lubelskiego Ośrodka Metropolitalnego (LOM). W związku z tym, tereny te są coraz bardziej atrakcyjne do zamieszkania, wypoczynku lub prowadzenia działalności pozarolniczej. Odnowa obszarów wiejskich i związane z tym rozwój przestrzeni publicznych, rozbudowa sieci infrastrukturalnej oraz przekształcenie funkcji osadniczej, mogłyby wpłynąć na poprawę życia mieszkańców. Urbanizacja wsi podlegać będzie regulacjom prawno-ekonomicznym wspomagającym osiągnięcie ładu przestrzennego, co będzie sprzyjać zróżnicowaniu przestrzennych układów i form osadnictwa wiejskiego. Gmina Głusk jest w PZPWL

uwzględniona jako jedna z priorytetowych w zasięgu miejskich systemów komunalnych Lublina. Ważne jest, aby dążyć do krystalizowania struktury przestrzennej LOM w kierunku jej optymalizacji funkcjonalnej wraz ze wzmacnianiem powiązań funkcjonalno- przestrzennych ośrodków osadniczych LOM, w tym gminy Głusk.

Zgodnie z Planem Zagospodarowania Przestrzennego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Ośrodka Wojewódzkiego - Lubelskiego Obszaru Metropolitalnego Dominów został wskazany jako ośrodek osadniczy koncentracji przedsiębiorczości pozarolniczej. Jako główne kierunki rozwoju przestrzennego LOM (mające odniesienie do gminy Głusk) wskazano:

- intensyfikację procesów urbanizacyjnych na obszarach już zagospodarowanych, tak aby minimalizować ekspansję na nowe tereny,
- porządkowanie obszarów objętych procesami semi- i suburbanizacyjnymi poprzez określenie stabilnych granic rozwoju terenów zurbanizowanych jako terenów wymagających sporządzenia planów miejscowych,
- rewaloryzację zdegradowanych przestrzeni przyrodniczych dla ich rekreacyjnego wykorzystania,
- rozwój i podnoszenie jakości zagospodarowania przestrzeni publicznych,
- realizację kolei aglomeracyjnej,
- realizację elementów infrastruktury (dworce, przystanki, parkingi P+R) zapewniających integrację poszczególnych gałęzi transportu,
- realizację sieci ścieżek rowerowych,
- rozbudowę sieci infrastruktury komunalnej z uwzględnieniem włączania podmiejskich (urbanizujących się) jednostek osadniczych w miejskie systemy infrastruktury, w tym przede wszystkim w zakresie infrastruktury kanalizacyjnej i ciepłowniczej,
- wzmacnianie powiązań pomiędzy SPM a regionalną siecią ekologiczną,
- odtwarzanie i budowa zbiorników wodnych.

Głusk jako gmina wiejska uczestniczy w procesach rozwojowych integracji funkcjonalnej z najważniejszymi ośrodkami miejskimi. Charakteryzują się również dobrą dostępnością komunikacyjną do usług wyższego rzędu (komunikacja miejska Lublina), jak i dobrym potencjałem rolniczym wykorzystywanym rynkowo i miejscami pracy w obsłudze rolnictwa. Zaletą tego obszaru jest duża koncentracja gleb o dużej przydatności dla produkcji żywności oraz szczególnie korzystnych dla rozwoju rolnictwa towarowego. Obszar ten traci jednak swoją dotychczasową funkcję rolniczą. Rozwijające się tutaj układy osadniczo-gospodarcze wymagają ukierunkowanych działań w zakresie gospodarki przestrzennej, aby zapewnić ich właściwe funkcjonowanie. Należy stworzyć warunki dla dywersyfikacji sektorowej gospodarki rolnej oraz rozwoju przedsiębiorczości pozarolniczej. Główny ośrodek tej koncentracji zlokalizowany będzie w Dominowie, gdzie obecnie liczba podmiotów gospodarczych przekracza 350. Te warunki rozwoju będą możliwe z uwagi na położenie Gminy w kierunku zbiegu głównych tras komunikacyjnych.

Gmina znajduje się także w obszarze zielonego pierścienia LOM, co będzie miało kluczowe znaczenie w kształtowaniu zagospodarowania przestrzennego. Granice zielonego pierścienia wyznaczają strefy o różnej intensywności zagospodarowania i wskazują kierunki rozwoju urbanizacji powstrzymując jednocześnie żywiołowe rozlewanie się zabudowy w obszarach podmiejskich. Główną funkcją zielonego pierścienia w gminie Głusk jest ochrona (poprzez Czerniejowski Obszar Chronionego Krajobrazu) i zwiększanie bazy terenów rekreacyjnych LOM (zbiorniki wodne i kompleksy leśne). Należy zadbać o zachowanie powiązań przyrodniczych miasta, poprzez dolinę Czerniejówki,

z regionalną siecią ekologiczną i terenami otwartymi, Powiązania przyrodnicze mogą stanowić miejsce wypoczynku dla LOM (zbiorniki wodne-Prawiedniki) i znacząco wpłynąć na rozwój funkcji rekreacyjnej w tym obszarze.

W PZPW gmina Głusk została włączona do obszaru funkcjonalnego rozwoju gospodarki żywnościowej, do podobszaru *wyżynnego (centralnego) roślinnej rolniczej przestrzeni produkcyjnej*, która w Planie została określona jako strategiczny obszar żywicielski obejmujący strefę wyżynną województwa, wskazany do wysokotowarowej produkcji rolnej i wymagający szczególnej ochrony gleb dla celów roślinnej produkcji rolnej. Jako kierunki zagospodarowania w tej strefie wskazano:

- produkcję roślinną,
- rozwój bazy przetwórstwa rolno-spożywczego,
- rozwój agroturystyki jako formy wzbogacania funkcjonalnego obszarów wiejskich,
- rozwój infrastruktury turystycznej (głównie szlaków turystycznych),
- produkcję zdrowej żywności,
- rozwój infrastruktury technicznej i transportowej.

W gminie Głusk projektowany jest szczególny obszar ochronny Głównego Zbiornika Wód Podziemnych (GZWP). W projektowanych obszarach ochronnych GZWP wyklucza się realizację przedsięwzięć wpływających negatywnie na stan jakościowy i ilościowy wód podziemnych. W celu ochrony obszarów bardzo wrażliwych na zanieczyszczenia (o dużej przepuszczalności) oraz obszarów wokół dużych ujęć wód podziemnych w obrębie projektowanych obszarów ochronnych GZWP wyodrębnia się obszary szczególnej ochrony. Na terenie gminy wskazują się potrzebę wyznaczenia wspólnej strefy ochronnej ujęć wód. Na terenie projektowanych stref ochrony pośredniej ujęć wód podziemnych uznaje się za celowe eliminowanie działań powodujących zmniejszenie przydatności ujmowanej wody lub wydajności ujęcia, w tym w szczególności lokalizowania składowisk odpadów.

Na terenie gminy Głusk, jakiego całego województwa lubelskiego istnieją duże możliwości wykorzystania energii odnawialnej. Większość obszaru jest uznany za obszar o najlepszych warunkach usłonecznienia o potencjalnej energii użytecznej powyżej 950 kWh/rok. Dodatkowo, południowo-zachodnia część gminy jest wskazana jako obszar proponowany do rozwoju energetyki wiatrowej.

W Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego przyjęto następujące wytyczne dotyczące kształtowania przestrzeni w dokumentach planistycznych (poniżej wymieniono te, które mogą dotyczyć gminy Głusk):

w zakresie kształtowania sieci osadniczej:

- porządkowanie poprzez regulacje planistyczne obszarów objętych procesem suburbanizacji,
- kształtowanie granic zielonych pierścieni (Green Belts) w lokalnych dokumentach planistycznych,
- dążenie do integracji systemów infrastruktury i transportu publicznego terenów podmiejskich z ośrodkami ponadlokalnymi,
- zwiększenie udziału funkcji pozarolniczej w kształtowaniu osadnictwa wiejskiego,
- zachowanie dziedzictwa kulturowego wraz z wykorzystaniem w rozwoju turystyki,
- poprawie stanu infrastruktury energetycznej i jej wymaganego zaopatrzenia, wprowadzeniu źródeł energii odnawialnej,

- lokalizacji w gminnych ośrodkach lokalnych: usług podstawowych w zakresie administracji, porządku publicznego i bezpieczeństwa, telekomunikacji, ochrony zdrowia ludzi i zwierząt, kultury, oświaty i wychowania, handlu i gastronomii, a także innych usług i drobnej przedsiębiorczości,
- dla właściwego funkcjonowania regionalnego portu lotniczego należy uwzględnić strefę ograniczeń wysokości zabudowy obejmującą fragment m.in. gminy Głusk,

w zakresie środowiska kulturowego:

- wskazanie w dokumentach szczebla lokalnego obiektów dziedzictwa kulturowego,
- rozwijanie turystyki związanej z pasmem kulturowych Jana III Sobieskiego,
- ochrona i eksponowanie miejsc pamięci narodowej, w tym miejsc wydarzeń historycznych,

w zakresie środowiska przyrodniczego:

- racjonalne gospodarowanie ograniczonymi zasobami wód śródlądowych,
- zabezpieczeniu zasobów wód podziemnych udokumentowanych w GZWP przed degradacją,
- ochrona planistyczna projektowanych obszarów ochronnych zlewni rzek,
- ochrona stref ochrony pośredniej ujęć wód podziemnych,
- stosowanie odpowiednich rozwiązań technicznych zapobiegających zanieczyszczeniu azotanami pochodzenia rolniczego,
- zachowanie i ochrona planistyczna elementów ekspozycji krajobrazowej,
- przeciwdziałanie lokalizowaniu funkcji wrażliwych na uciążliwość hałasu w bezpośrednim sąsiedztwie głównych powiązań transportowych,
- ustanawianie stref ciszy przy strefach szczególnie narażonych na oddziaływanie hałasu,
- prowadzenie racjonalnej gospodarki zalesieniowej i zadrzewieniowej,
- ochrona obszarów złóż kopalin przed zainwestowaniem uniemożliwiającym podjęcie eksploatacji,
- stosowanie odpowiednich rozwiązań technicznych w celu poszukiwań gazu ziemnego z łupków.

Po analizie dokumentów strategicznych i planistycznych na szczeblu krajowym i wojewódzkim stwierdzono, że na terenie gminy Głusk planowana jest do realizacji jedna inwestycja celu publicznego o znaczeniu lokalnym: przebudowa drogi wojewódzkiej nr 835 (odcinek od km 10+014 do km 43+162, Lublin-Wysokie).

ROZDZIAŁ 16

WYMAGANIA DOTYCZĄCE OCHRONY PRZECIWPOWODZIOWEJ

Zagrożenie powodziowe na terenie gminy Głusk związane jest z przepływającymi przez jej teren rzekami: Czerniejówką i Bystrzycą. Zgodnie z mapami zagrożenia powodziowego opracowanymi w ramach projektu „Informatyczny System Osłony Kraju” (ISOK) na terenie gminy Głusk występuje:

- obszar szczególnego zagrożenia powodzią, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi raz na 100 lat ($p=1\%$),
- obszar szczególnego zagrożenia powodzią, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi raz na 10 lat ($p=10\%$),
- obszar, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi raz na 500 lat ($p=0,2\%$).

Zgodnie z obowiązującymi przepisami odrębnymi, dla obszarów szczególnego zagrożenia powodzią sporządza się mapy ryzyka powodziowego, na ich podstawie sporządza się z kolei plany zarządzania ryzykiem powodziowym. W tym przypadku jest to Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły (przyjęty rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 18.10.2016 r. poz. 1841). Określono w nim m.in. priorytety działań w kwestii ochrony przeciwpowodziowej w obszarze dorzecza Wisły.

W poniższej tabeli przedstawiono problemy związane z zarządzaniem ryzykiem powodziowym na obszarze dorzecza Wisły (mające odniesienie do terenu gminy Głusk) wraz z ich głównymi przyczynami.

Tabela 15. Problemy związane z zarządzaniem ryzykiem powodziowym na obszarze dorzecza Wisły (*Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły*)

Problem	Przyczyna problemu
<i>Wzrastające zagrożenie i ryzyko powodziowe</i>	zmiany klimatyczne powodujące wzrost wielkości, czasu trwania, a przede wszystkim częstotliwość występowania wezbrań
	brak wystarczających środków finansowych oraz niedostateczny zakres i częstotliwość przedsięwzięć utrzymaniowych i odtworzeniowych koryt i dolin rzecznych, szczególnie na głównych rzekach nizinnej części obszaru dorzecza (Wisła, Narew, Bug), a także obwałowań i innej infrastruktury przeciwpowodziowej
	wzrastający poziom wrażliwości obszarów zagrożonych powodzią w związku z postępującym ich zagospodarowaniem – zabudową nowych obszarów, wzrost wartości w wyniku modernizacji obiektów istniejących, zwłaszcza na obszarach szczególnego zagrożenia, ale także na obszarach o niskim prawdopodobieństwie wystąpienia powodzi oraz chronionych obwałowaniami

	<p>przyspieszenie przejścia fal wezbraniowych na mniejszych ciekach w zlewni, przede wszystkim w związku z ich regulacją i udrażnianiem oraz obwałowywaniem, co w konsekwencji prowadzi do nakładania się fal i wzrostu sumarycznej kulminacji na głównych rzekach obszaru dorzecza, powodującego tzw. transfer ryzyka</p>
<p><i>Wzrastające zagrożenie wystąpienia powodzi zatorowych i utrudnienia akcji lodołamania</i></p>	<p>zmiany w profilu podłużnym i poprzecznym koryta rzecznoego wskutek degradacji i dysfunkcji zabudowy regulacyjnej zwiększającej zatorogenność i pogarszającej warunki pracy lodołamaczy (brak odpowiednich głębokości)</p>
	<p>niedostateczna ilość lodołamaczy, a także miejsc postojowych dla tych jednostek, potrzebnych do prowadzenia skutecznych akcji lodołamania</p>
<p><i>Wzrost wrażliwości obszarów zagrożonych powodzią</i></p>	<p>nieuwzględnienie w przepisach prawa krajowego lokalizacyjnych i technicznych aspektów zabudowy na obszarach zagrożenia powodziowego, których wprowadzenie stanowiłoby podstawę prawną zakazu budowy bądź budowy pod określonymi warunkami nowych, a także modernizacji istniejących obiektów</p>
	<p>niewystarczające instrumenty prawne, ekonomiczne i komunikacyjne, które mogłyby zniechęcić do zagospodarowywania terenów zagrożonych powodzią (np. wysokie stawki ubezpieczeń) lub zachęcających do określonych zachowań zwiększających bezpieczeństwo powodziowe, np. budowy zbiorników retencyjnych wód deszczowych - przydomowych oraz kanalizacyjnych - dobrych praktyk gospodarowania gruntami rolnymi, czy zalesiania nieużytków</p>
<p><i>Niewystarczająca sprawność istniejącego systemu reagowania na zagrożenie powodziowe i usuwania skutków powodzi</i></p>	<p>nadmiernie rozbudowany i skomplikowany układ zależności pomiędzy organami działającymi w ramach systemów zarządzania kryzysowego i ochrony przeciwpowodziowej oraz rozproszenie rozwiązań dotyczących zadań i struktur w różnych aktach prawnych</p>

Niska świadomość społeczna w zakresie zagrożenia powodziowego oraz metod ograniczania ryzyka powodziowego	niski poziom świadomości społecznej na temat zagrożenia powodziowego oraz brak odpowiednich akcji informacyjnych i edukacyjnych prowadzonych przez samorządy lokalne jest istotnym problemem dla skutecznego zarządzania ryzykiem powodziowym na całym obszarze dorzecza. Niedostatek informacji dotyczy również metod ograniczania ryzyka powodziowego na etapie przygotowania się do powodzi oraz na etapie prowadzenia akcji przeciwpowodziowej i usuwania skutków powodzi
--	---

W celu osiągnięcia wyznaczonych celów szczegółowych zarządzania ryzykiem powodziowym, w planie wskazano kierunki działań, z których w regionie wodnym Środkowej Wisły (na jego terenie położona jest gmina Głusk) najwyższy priorytet mają:

- wyeliminowanie lub unikanie wzrostu zagospodarowania na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią (m.in. zakaz budowy obiektów infrastrukturalnych oraz obiektów zagrażających środowisku),
- ochrona lub zwiększenie retencji na obszarach zurbanizowanych,
- ograniczanie istniejącego zagrożenia powodziowego (m.in. poprzez prowadzenie akcji lodołamania, budowę i modernizację wałów przeciwpowodziowych, poprawę stanu technicznego istniejącej infrastruktury przeciwpowodziowej),
- ograniczenie wrażliwości obiektów i społeczności na zagrożenie powodziowe (m.in. poprzez trwałe zabezpieczanie terenu wokół budynków, uszczelnianie budynków, stosowanie materiałów wodoodpornych,
- budowa instrumentów prawnych i finansowych zniechęcających lub skłaniających do określonych zachowań zwiększających bezpieczeństwo powodziowe,
- budowa programów edukacyjnych poprawiających świadomość i wiedzę na temat źródeł zagrożenia powodziowego i ryzyka powodziowego.

Ponadto art. 176 ustawy Prawo wodne stanowi: „1. W celu zapewnienia szczelności i stabilności wałów przeciwpowodziowych zakazuje się wykonywania robót lub czynności, które mogą wpływać na szczelność lub stabilność wałów przeciwpowodziowych, w tym:

- 1) przejeżdżania przez wały oraz wzdłuż wałów pojazdami lub konno oraz przepędzania zwierząt, z wyjątkiem miejsc do tego przeznaczonych;
- 2) uprawy gruntu, sadzenia drzew lub krzewów na wałach oraz w odległości mniejszej niż 3 m od stopy wału;
- 3) prowadzenia przez osoby nieuprawnione robót lub czynności ingerujących w konstrukcję wałów przeciwpowodziowych, w tym ich rozkopywania, uszkodzenia darniny lub innych umocnień skarp i korony wałów, wbijania słupów i ustawiania znaków;
- 4) wykonywania na wałach przeciwpowodziowych obiektów lub urządzeń niezwiązanych z nimi funkcjonalnie;

5) wykonywania obiektów budowlanych, kopania studni, sadzawek, dołów oraz rowów w odległości mniejszej niż 50 m od stopy wału;

6) lokalizowania cmentarzy w odległości mniejszej niż 50 m od stopy wału”.

Istnieje jednak możliwość uzyskania zwolnienia od ww. zakazów na podstawie obowiązujących przepisów odrębnych.

ROZDZIAŁ 17 POTRZEBY I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU GMINY

Ustawa z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji rozszerzyła zakres art. 10 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym w części dotyczącej uwarunkowań wynikających z potrzeb i możliwości rozwojowych gminy oraz wynikających z nich kierunków zagospodarowania. Zmiany, które zostały wprowadzone w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego nałożyły obligatoryjny obowiązek przeprowadzenia analizy potrzeb i możliwości rozwoju gminy. Musi ona obejmować elementy zawarte w art. 10 ust. 1 pkt 7 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Niniejszy rozdział stanowi syntezę problematyki i wyników zgromadzonych w przeprowadzonej analizie.

Potrzeby rozwojowe gminy Głusk:

Uwarunkowania sprzyjające rozwojowi gminy to:

- atrakcyjne położenie w sąsiedztwie Lublina,
- położenie przy drodze ekspresowej S12/S17,
- dobrze rozwinięta infrastruktura techniczna i komunikacyjnej (wodociągi, gaz, sieć elektroenergetyczna),
- duża liczba terenów inwestycyjnych,
- wysokie walory przyrodnicze i krajobrazowe,
- pokrycie obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego,
- duże zasoby atrakcyjnie położonych terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową i usługową,
- wzrost liczby MŚP, głównie w zakresie usług,
- ulgi podatkowe dla nowopowstałych przedsiębiorstw oraz firm rozszerzających swoją działalność,
- wzrastająca w ostatnich latach liczba mieszkańców.

W chwili obecnej polityka gminy zmierza do:

- kontynuacji zabudowy na terenach wyznaczonych w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, a dotychczas niezabudowanych,
- koncentracji zabudowy w ramach istniejących jednostek osadniczych (miejscowości),
- przeciwdziałania rozpraszaniu zabudowy mieszkaniowej jako zjawiska niekorzystnego z punktu widzenia wyposażenia terenów w infrastrukturę techniczną poprzez:
  - wypełnianie zabudową istniejących struktur przestrzennych,
  - przyjęcie nadrzędnej zasady równoległej realizacji infrastruktury technicznej przy uruchamianiu nowych terenów zabudowy mieszkaniowej, przy jednoczesnym planowaniu nowej zabudowy na terenach położonych poza zwartą strukturą funkcjonalno-przestrzenną w formie ekstensywnej.

Sporządzając analizę potrzeb i możliwości rozwoju gminy Głusk, biorąc pod uwagę dynamikę zmian uwarunkowań faktycznych, jak i prawnych, a także zmieniających się potrzeb społecznych, mających wpływ na kształtowanie struktury funkcjonalno - przestrzennej gminy, określając zapotrzebowanie na nową zabudowę przyjęto perspektywę czasową wynoszącą 30 lat.

Zgodnie ze sporządzoną prognozą demograficzną liczba mieszkańców gminy Głusk w roku 2046 2048 wyniesie ok. ~~22~~ 194 22 800 osób. Kolejnym czynnikiem wpływającym na wzrost

zapotrzebowania na nową zabudowę jest spadek liczby gospodarstw domowych dwu- i wielorodzinnych.

Uwzględniając przeprowadzone analizy ekonomiczne, środowiskowe, społeczne, prognozy demograficzne, jak również przy uwzględnieniu możliwości finansowania, głównymi czynnikami wpływającymi na zapotrzebowanie gminy w zakresie lokalizacji nowej zabudowy mieszkaniowej, usługowej i produkcyjnej są:

- prognozowany wzrost liczby mieszkańców gminy,
- obserwowany i prognozowany spadek liczebności gospodarstw domowych w gminie,
- położenie w bezpośrednim sąsiedztwie Lublina
- sąsiedztwo drogi ekspresowej S17/12
- dobre powiązania komunikacyjne z dużymi ośrodkami miejskimi w regionie,
- prowadzona przez gminę polityka związana ze stopniowym zwiększaniem ilości nowych miejsc pracy, w tym m.in. terenów pod zabudowę produkcyjno-usługową i usługową,
- stopniowe zwiększanie atrakcyjności gminy w zakresie usług sportu i rekreacji, infrastruktury społecznej i technicznej,
- dostępność środków z różnych programów operacyjnych,
- zmiany strukturalne w rolnictwie, odchodzenie od produkcji w małych gospodarstwach rolnych i zmiany w źródłach dochodów.

Wyznaczenie obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej

Na potrzeby przeprowadzonej analizy na terenie gminy Głusk wyznaczono obszary o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej. Podstawowe założenia wyznaczenia tych obszarów to:

- grunty położone w odległości do 200 m od istniejących terenów zurbanizowanych – zabudowanych,
- grunty posiadające dostęp do drogi publicznej,
- grunty posiadające dostęp do elementów infrastruktury technicznej (energia elektryczna i wodociąg),
- z analizy wyłączone są: tereny leśne, tereny infrastruktury technicznej, tereny wód powierzchniowych, tereny kolejowe, tereny i obszary górnicze oraz tereny dróg.

W analizie jako obszary o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej przyjęto te obszary zwartej zabudowy, które posiadają dostęp do istniejących dróg publicznych oraz posiadające dostęp do sieci infrastruktury technicznej.

W wyniku przeprowadzonej analizy wyznaczono obszary o łącznej powierzchni ok. 1 045 ha, co stanowi ok. 16,26% powierzchni całej gminy. W znacznej mierze grunty te położone są w centralnych częściach najintensywniej zabudowanych miejscowości, zwłaszcza w Prawiednikach, Kalinówce, Mętowie i Kazimierzówce. Najmniej o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej wyznaczono w Majdanie Mętowskim, Żabiej Woli i Wólce Abramowickiej. W wyniku przeprowadzonej analizy nie wyznaczono obszarów zwartej zabudowy w miejscowości Głusk i Abramowice Kościelne.

W analizie wyznaczono luki w zabudowie na obszarach o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej, rozumiane jako pojedyncze działki ewidencyjne (lub zespoły działek ewidencyjnych) znajdujących się wewnątrz obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej, posiadających dostęp do dróg publicznych oraz infrastruktury technicznej (energia elektryczna, wodociągi i kanalizacja sanitarna), które nie zostały dotychczas zabudowane.

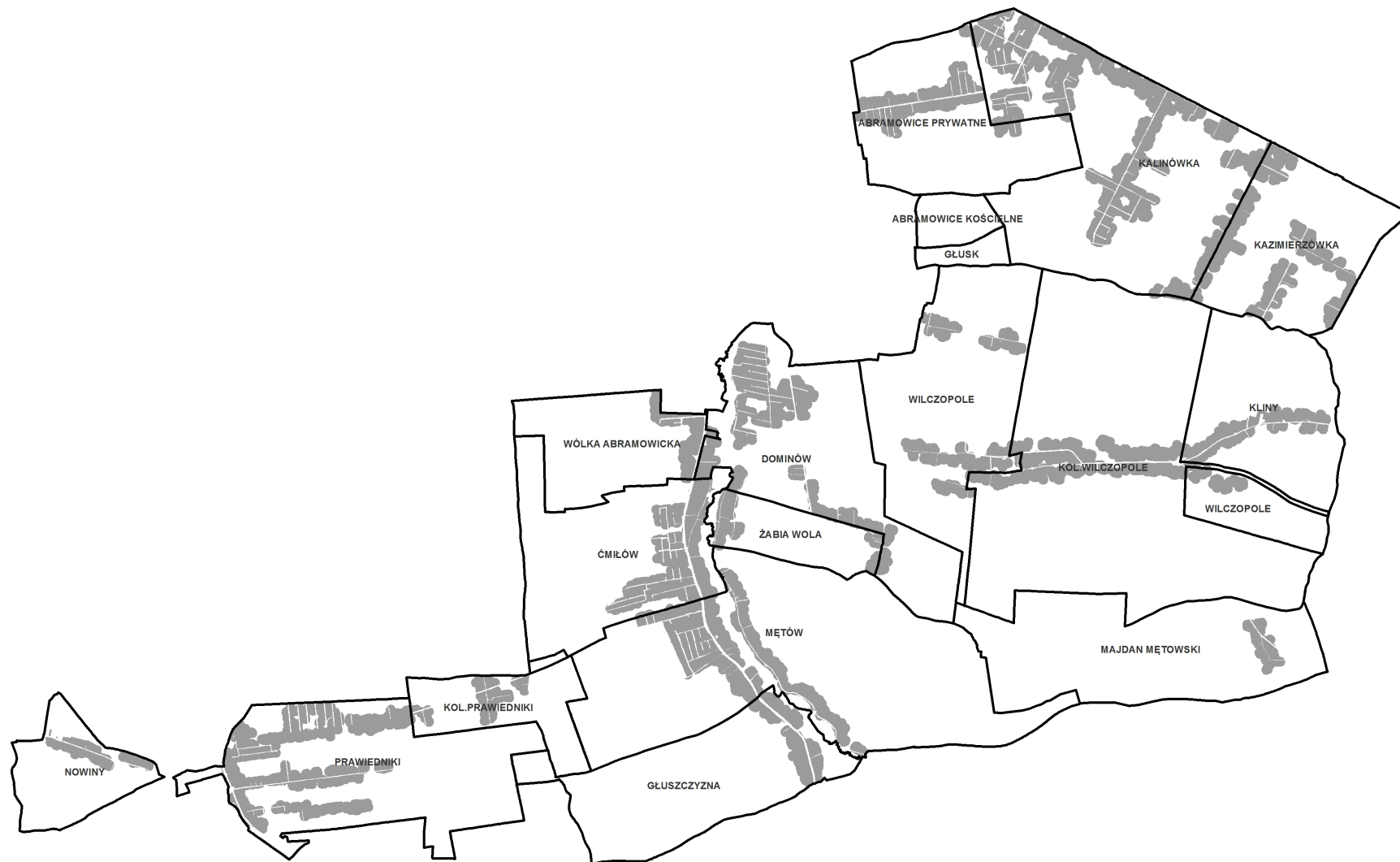
Ważne, aby podkreślić, że realnie tereny te nie zostaną skonsumowane w całości. Część terenów nigdy nie zostanie zabudowana, bądź w perspektywie odleglejszej niż przyjęte 30 lat. Składają się na to następujące czynniki:

- nieuregulowane własności,
- rolnicze użytkowanie gruntów,
- geometrie działek uniemożliwiające zabudowę,
- brak realnej możliwości zapewnienia dojazdu do działek powstających w wyniku wtórnych podziałów nieruchomości rolnych,
- niesprzyjające sąsiedztwo,
- brak planów właścicieli co do ich zabudowy bądź sprzedaży nieruchomości na cele budowlane.

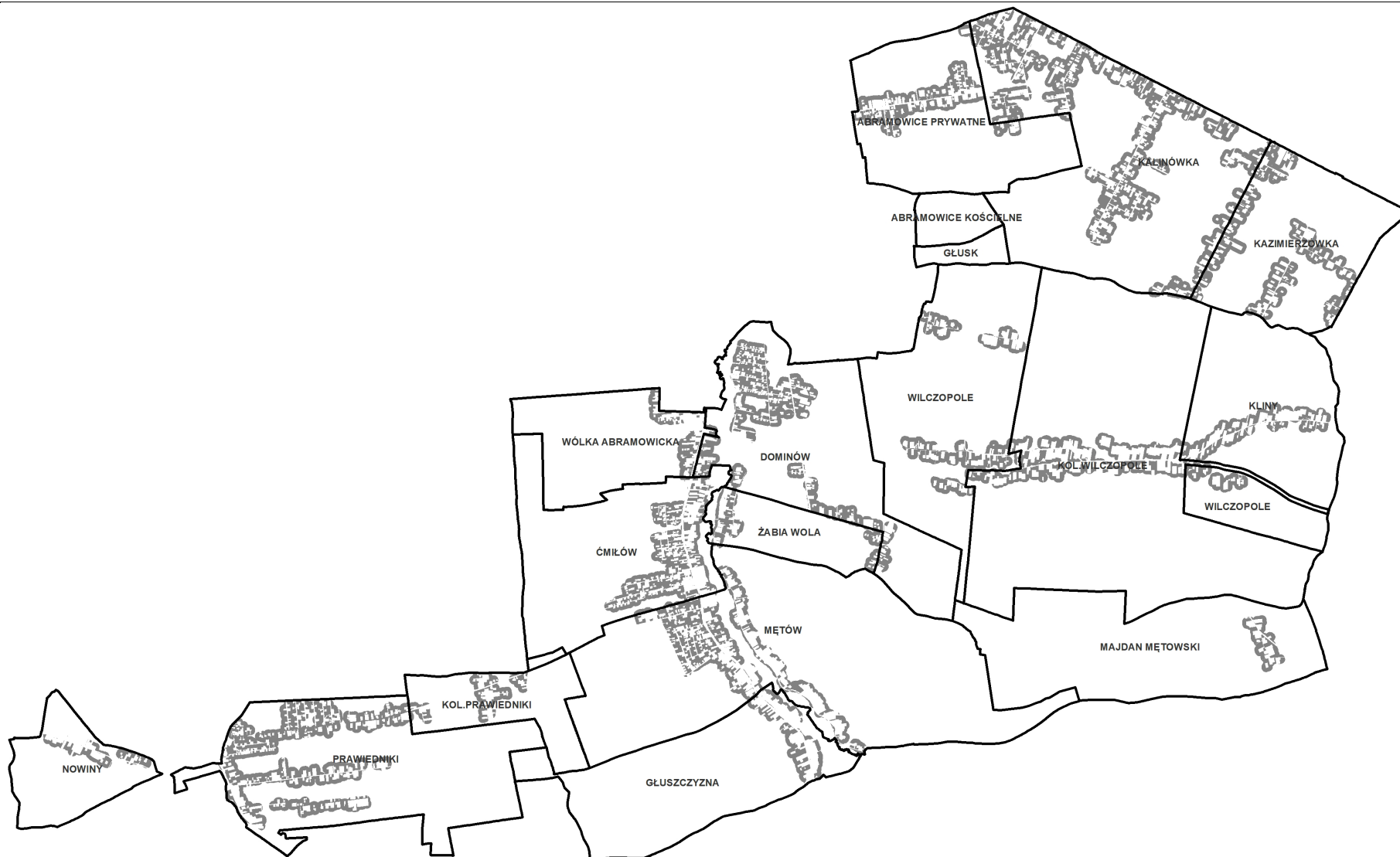
Tabela 16. Powierzchnia obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno – przestrzennej wraz z lukami w zabudowie na terenie gminy Głusk (opracowanie własne)

nazwa obrębu geodezyjnego	powierzchnia w ha	powierzchnia w ha	udział w %
	powierzchnia obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej [ha]	powierzchnia luk w zabudowie na obszarach o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej [ha]	udział luk w zabudowie w obrębie obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej
Abramowice Kościelne	-	-	-
Abramowice Prywatne	53,42	34,97	65,46%
Ćmiłów	75,19	45,62	60,67%
Dominów	96,01	65,78	68,51%
Głusk	-	-	-
Głuszczyzna	31,04	14,82	47,74%
Kalinówka	203,97	137,94	67,63%
Kazimierzówka	77,87	55,25	70,95%
Kliny	37,55	23,12	61,57%
Kolonia Prawiedniki	21,81	13,96	64,01%
Kolonia Wilczopole	80,30	44,31	55,18%
Majdan Mętowski	14,08	9,29	65,98%
Mętów	104,65	55,55	53,08%
Nowiny	17,94	9,31	51,90%
Prawiedniki	121,20	84,88	70,03%
Wilczopole	66,65	46,8	70,22%
Wólka Abramowicka	22,26	11,65	52,34%
Żabia Wola	21,04	14,31	68,01%
SUMA	1044,98	667,56	63,88%

Rysunek 13. Obszary o w pełni wykształconej strukturze funkcjonalno – przestrzennej na terenie gminy Głusk (opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Głusk)

Rysunek 14. Luki w zabudowie na obszarach o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno – przestrzennej na terenie gminy Głusk (opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Głusk)

Obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego

Na terenie gminy Głusk obowiązuje aktualnie 15 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, które obejmują swym zasięgiem obszar całej gminy w jej granicach administracyjnych. Na potrzeby analizy przeanalizowano zapisy obowiązujących na terenie gminy miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w celu identyfikacji terenów przeznaczonych pod zabudowę: mieszkaniową jednorodzinną, mieszkaniową jednorodzinną i zagrodową, mieszkaniowo-usługową, usług sportu i rekreacji, produkcyjną, usługową, handlową i obsługi komunikacji, usługową, usługowo-produkcyjną.

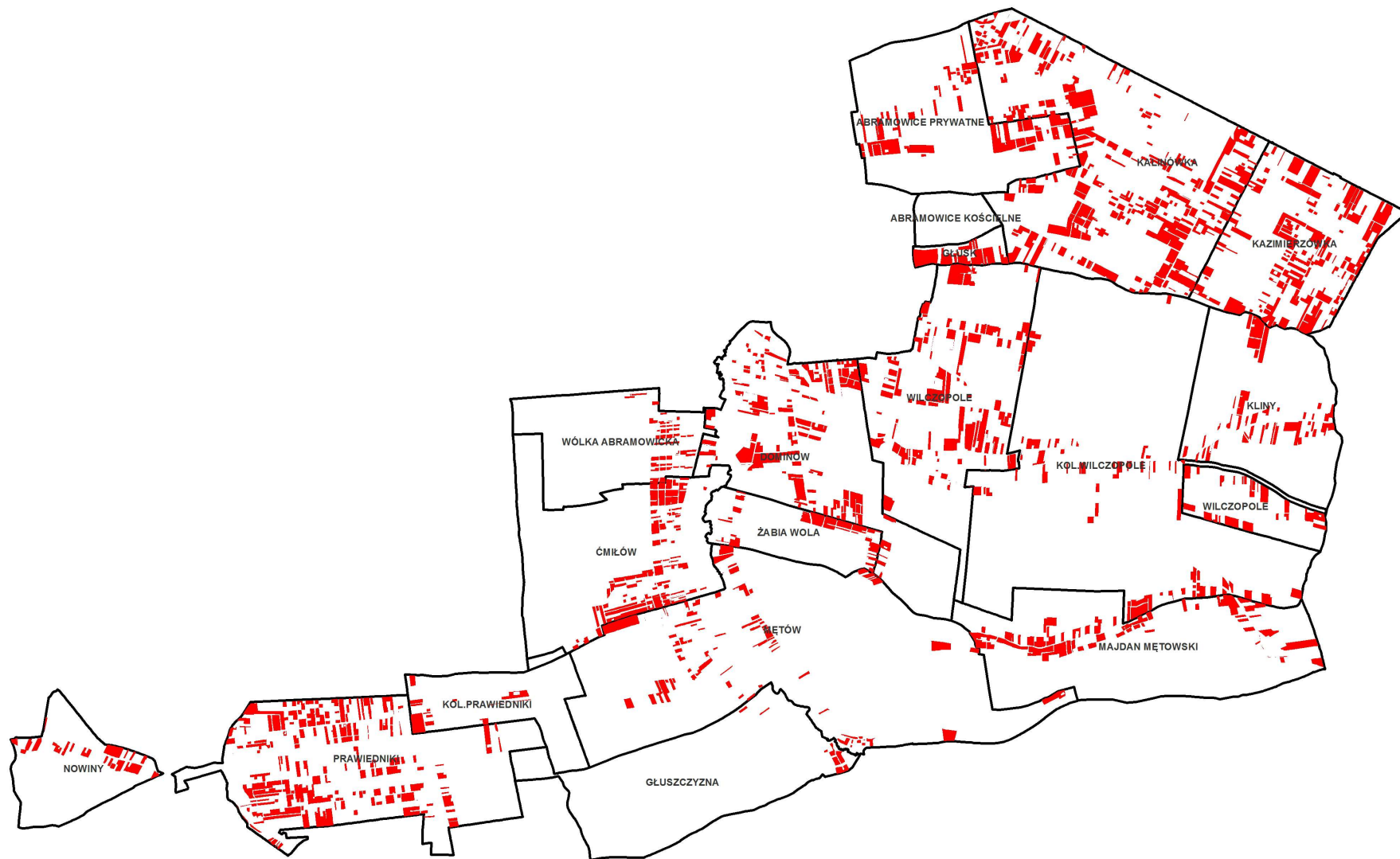
Rysunek 15. Tereny przeznaczone pod zabudowę w obecnie obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego (opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Głusk)

Tabela 17. Obszary funkcjonalne w obowiązujących planach miejscowych na terenie gminy Głusk – przeznaczone pod zabudowę (opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Głusk)

nazwa obrębu geodezyjnego	powierzchnia w ha										
	tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej	tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i zagrodowej	tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i usługowej	tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i usługowej	tereny zabudowy produkcyjnej	tereny zabudowy usługowej i produkcyjnej	tereny zabudowy zagrodowej	tereny zabudowy usługowej	tereny zabudowy usługowej i mieszkaniowej jednorodzinnej	tereny zabudowy usługowej i produkcyjnej	tereny zabudowy usługowej i zabudowy zagrodowej
Abramowice Kościelne	-	-	-	-	-	-	0,90	0,47	-	-	-
Abramowice Prywatne	5,09	-	22,96	-	-	-	68,94	-	-	-	-
Ćmiłów	44,30	-	28,45	-	-	0,59	23,20	2,18	0,27	-	-
Dominów	47,65	-	16,00	0,65	-	0,49	73,96	1,68	2,21	10,95	-
Głusk	0,49	0,95	0,40	-	-	-	15,67	-	-	-	-
Głuszczyzna	0,95	-	0,02	-	-	-	16,76	-	-	-	-
Kalinówka	48,39	-	63,53	-	-	-	171,42	20,20	10,25	0,55	0,05
Kazimierzówka	8,01	-	49,41	-	1,70	15,19	91,00	1,75	0,57	-	-
Kliny	4,55	-	-	-	-	-	48,88	0,37	0,01	-	-
Kolonia Prawiedniki	1,44	-	7,55	-	3,31	3,00	2,89	3,40	-	-	-
Kolonia Wilczopole	2,65	-	3,68	-	-	1,97	95,40	1,83	0,16	-	3,24
Majdan Mętowski	19,30	-	0,54	-	-	0,35	55,63	0,41	-	-	-
Mętów	56,82	-	3,61	-	-	1,60	65,77	3,70	-	-	-
Nowiny	-	-	9,18	-	-	-	18,50	0,17	-	-	-
Prawiedniki	40,98	-	14,25	-	-	0,59	136,98	0,25	0,09	-	-
Wilczopole	6,56	-	14,78	-	-	-	163,13	0,49	-	-	-
Wólka Abramowicka	11,31	-	18,63	-	-	0,80	2,40	0,79	-	-	-
Żabia Wola	0,78	-	-	-	-	-	27,74	-	-	-	-
SUMA	299,27	0,95	252,99	0,65	5,01	24,58	1079,17	37,69	13,56	11,50	3,29

Rysunek 16. Tereny przeznaczone pod zabudowę – niezabudowane w obecnie obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego (opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Głusk)

Tabela 18. Obszary funkcjonalne w obowiązujących planach miejscowych na terenie gminy Głusk – niezabudowane (opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Głusk)

nazwa obrębu geodezyjnego	powierzchnia w ha										
	tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej	tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i zagrodowej	tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i usługowej	tereny zabudowy mieszkaniowej wielnorodzinnej i usługowej	tereny zabudowy produkcyjnej	tereny zabudowy usługowej i produkcyjnej	tereny zabudowy zagrodowej	tereny zabudowy usługowej	tereny zabudowy usługowej i mieszkaniowej jednorodzinnej	tereny zabudowy usługowej i produkcyjnej	tereny zabudowy usługowej i zabudowy zagrodowej
Abramowice Kościelne	-	-	-	-	-	-	-	0,14	-	-	-
Abramowice Prywatne	3,89	-	17,76	-	-	-	56,19	-	-	-	-
Ćmiłów	34,32	-	18,84	-	-	-	8,44	0,95	0,09	0,59	-
Dominów	35,08	-	12,16	0,27	-	-	55,55	1,14	1,59	5,62	-
Głusk	-	0,59	0,08	-	-	-	15,40	-	-	-	-
Głuszczyzna	0,53	-	-	-	-	-	6,63	-	-	-	-
Kalinówka	38,68	-	47,00	-	-	0,55	145,69	1,15	9,05	-	2,63
Kazimierzówka	6,90	-	41,91	-	0,37	10,61	73,32	0,99	0,46	-	-
Kliny	3,13	-	0,01	-	-	-	36,49	0,27	-	-	-
Kolonia Prawiedniki	1,01	-	5,24	-	0,03	1,65	2,74	3,37	-	-	-
Kolonia Wilczopole	2,16	-	2,39	-	-	0,78	61,64	1,66	0,16	-	2,67
Majdan Mętowski	17,83	-	0,51	-	-	0,17	44,42	0,41	-	-	-
Mętów	34,25	-	3,06	-	-	-	38,46	2,68	-	-	-
Nowiny	-	-	7,22	-	-	-	10,89	0,17	-	-	-
Prawiedniki	30,51	-	12,31	-	-	0,09	106,21	0,25	0,06	-	-
Wilczopole	6,13	-	13,61	-	-	-	128,92	0,38	-	-	-
Wólka Abramowicka	8,62	-	10,90	-	-	0,74	1,82	0,22	-	-	-
Żabia Wola	0,45	-	-	-	-	-	20,43	-	-	-	-
SUMA	223,49	0,59	193,00	0,27	0,40	14,59	813,24	13,37	11,41	6,21	5,30

Z powyższego bilansu wynika, że tereny przeznaczone pod zabudowę mieszkaniową, mieszkaniowo-usługową, usługową i produkcyjną, w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, są zainwestowane w ok. 26%. Na chwilę obecną gmina Głusk posiada jeszcze ok. 1280 ha niezabudowanych terenów inwestycyjnych, z których najwięcej w planach miejscowych zostało przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową jednorodziną oraz pod zabudowę produkcyjną, usługową, handlową i obsługi komunikacji.

Chłonność luk w zabudowie na obszarach o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej oraz obszarów przeznaczonych pod zabudowę w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego

Przedmiotem analizy chłonności jest określenie przybliżonej powierzchni użytkowej zabudowy oraz liczby mieszkańców przy założeniu całkowitej konsumpcji inwestycyjnej terenów obecnie niezabudowanych znajdujących się na obszarach o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej oraz terenów położonych poza tymi obszarami, które w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego zostały przeznaczone pod zabudowę. Obliczono chłonność dla zabudowy o funkcji mieszkaniowej, usługowej i produkcyjnej. Metodyka została szerzej opisana w rozdziale 13 „Analizy potrzeb i możliwości rozwoju gminy Głusk”.

Ostateczna chłonność luk w zabudowie na obszarach o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej oraz obszarów niezagospodarowanych (położonych poza ww. obszarami), które w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego zostały przeznaczone pod zabudowę w gminie Głusk wynosi:

- ok. 584 133 m² powierzchni użytkowej zabudowy o funkcji mieszkaniowej,
- ok. 111 157 m² powierzchni użytkowej zabudowy o funkcji usługowej,
- ok. 28 728 m² powierzchni użytkowej zabudowy o funkcji produkcyjnej.

Zapotrzebowanie na nową zabudowę

Zgodnie z art. 10 ust. 5 pkt 4 lit. b ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (~~Dz. U. z 2017, poz. 1073 ze zm.~~) tylko w przypadku, gdy maksymalne w skali gminy zapotrzebowanie na nową zabudowę przekracza chłonność luk w zabudowie na obszarach o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej oraz obszarów przeznaczonych pod zabudowę w planach miejscowych (poza obszarami o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej), przewiduje się rozwój nowej zabudowy poza tymi obszarami. Szczegółowe obliczenia zostały przedstawione w tabeli 19.

Tabela 19. Zapotrzebowanie na nową zabudowę w gminie Głusk w podziale na funkcje zabudowy, wyrażone w powierzchni użytkowej zabudowy (opracowanie własne)

zapotrzebowanie na nową zabudowę mieszkaniową w perspektywie 30 lat na podstawie przeprowadzonych analiz z uwzględnieniem niepewności procesów rozwojowych wyrażającą się możliwością zwiększenia zapotrzebowania w stosunku do wyników analiz o 30%.				chłonność, położonych na terenie gminy, obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej rozumiana jako możliwość lokalizowania na tych obszarach nowej zabudowy (w m ²)	chłonność, położonych na terenie gminy, obszarów przeznaczonych w planach miejscowych pod zabudowę, innych niż wymienione w art. 10 ust. 5 pkt 2, rozumianą jako możliwość lokalizowania na tych obszarach nowej zabudowy, wyrażoną w powierzchni użytkowej zabudowy (w m ²)	powierzchnia użytkowa zabudowy do wyznaczenia w Studium (w m ²)
kategoria	prognozowana wielkość	prognozowana przeciętna powierzchnia użytkowa na 1 mieszkańca (w m ²)	maksymalne w skali gminy zapotrzebowanie na nową zabudowę mieszkaniową, wyrażone w ilości powierzchni użytkowej zabudowy powiększone o 30%	chłonność, położonych na terenie gminy, obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej rozumiana jako możliwość lokalizowania na tych obszarach nowej zabudowy (w m ²)	chłonność, położonych na terenie gminy, obszarów przeznaczonych w planach miejscowych pod zabudowę, innych niż wymienione w art. 10 ust. 5 pkt 2, rozumianą jako możliwość lokalizowania na tych obszarach nowej zabudowy, wyrażoną w powierzchni użytkowej zabudowy (w m ²)	powierzchnia użytkowa zabudowy do wyznaczenia w Studium (w m ²)
prognozowany wzrost liczby ludności na podstawie analiz demograficznych	11 652 mieszkańców	54	888 170	406 607	177 526	304 037
prognozowana liczba ludności potrzebujących nowych mieszkań w związku ze spadkiem ilości gospodarstw wielorodzinnych	500 mieszkańców					
prognozowana liczba ludności związana z rozwojem istniejących stref aktywności gospodarczych	500 mieszkańców					
zapotrzebowanie na nową zabudowę produkcyjną, w tym: zabudowę usługową, magazynową i składową w perspektywie 30 lat na podstawie przeprowadzonych analiz z uwzględnieniem niepewności procesów rozwojowych wyrażającą się możliwością zwiększenia zapotrzebowania w stosunku do wyników analiz o 30%.				chłonność, położonych na terenie gminy, obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej rozumiana jako możliwość lokalizowania na tych obszarach nowej zabudowy (w m ²)	chłonność, położonych na terenie gminy, obszarów przeznaczonych w planach miejscowych pod zabudowę, innych niż wymienione w art. 10 ust. 5 pkt 2, rozumianą jako możliwość lokalizowania na tych obszarach nowej zabudowy, wyrażoną w powierzchni użytkowej zabudowy (w m ²)	powierzchnia użytkowa zabudowy do wyznaczenia w Studium (w m ²)
prognozowany stosunek powierzchni zabudowy o funkcji produkcyjnej do zabudowy mieszkaniowej do 10%			88 817	24 121	4 607	60 089

<p>zapotrzebowanie na nową zabudowę usługową w perspektywie 30 lat na podstawie przeprowadzonych analiz z uwzględnieniem niepewności procesów rozwojowych wyrażającą się możliwością zwiększenia zapotrzebowania w stosunku do wyników analiz o 30%.</p>		<p>chłonność, położonych na terenie gminy, obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej rozumiana jako możliwość lokalizowania na tych obszarach nowej zabudowy (w m²)</p>	<p>chłonność, położonych na terenie gminy, obszarów przeznaczonych w planach miejscowych pod zabudowę, innych niż wymienione w art. 10 ust. 5 pkt 2, rozumianą jako możliwość lokalizowania na tych obszarach nowej zabudowy, wyrażoną w powierzchni użytkowej zabudowy (w m²)</p>	<p>powierzchnia użytkowa zabudowy do wyznaczenia w Studium (w m²)</p>
<p>prognozowany stosunek powierzchni zabudowy o funkcji usługowej do zabudowy mieszkaniowej do 15%</p>	<p>133 255</p>	<p>67 449</p>	<p>43 708</p>	<p>22 068</p>

Zgodnie z art. 10 ust. 5 pkt 4 lit. b ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (~~Dz. U. z 2017, poz. 1073 z późn. zm.~~) tylko w przypadku, gdy maksymalne w skali gminy zapotrzebowanie na nową zabudowę przekracza chłonność luk w zabudowie na obszarach o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej oraz obszarów przeznaczonych pod zabudowę w planach miejscowych (poza obszarami o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej), przewiduje się rozwój nowej zabudowy poza tymi obszarami.

Uwzględniając przeprowadzone analizy, stwierdzono zapotrzebowanie gminy Głusk na ok. ~~174,4 ha~~ 174,7 ha nowych terenów przeznaczonych pod zabudowę.

Ze względu na brak zależności pomiędzy liczbą ludności a wielkością powierzchni produkcyjnej i usługowej wynikającej m.in. z korzystnego położenia gminy Głusk w granicach aglomeracji Lubelskiej, sąsiedztwa miasta wojewódzkiego - Lublina, rynku zbytu towarów i usług, wpływu drogi ekspresowej na rozwój działalności gospodarczej, a także dużą powierzchnię potencjalnych terenów inwestycyjnych wzdłuż dróg wylotowych z Lublina, m.in. wzdłuż drogi powiatowej 2272L Lublin - droga wojewódzka nr 837, autorzy analizy dopuszczają wyznaczenie większej powierzchni nowych terenów zabudowy usługowej i zabudowy produkcyjnej (w tym składów, baz i magazynów) niż wynika to ww. wyników przeprowadzonej analizy.

Wielkość powierzchni użytkowej zabudowy produkcyjnej i usługowej oraz sposób ich wykorzystania, może powodować zmiany liczby ludności zamieszkującej dany teren. Bardzo istotne jest, biorąc pod uwagę prognozy demograficzne oraz położenie, żeby gmina Głusk posiadała stosunkowo liczne i atrakcyjne tereny umożliwiające lokalizację zabudowy usługowej (o znaczeniu lokalnym i ponadlokalnym) i zabudowy produkcyjnej. Najistotniejszymi czynnikami, które należy brać pod uwagę przy wyznaczaniu takich terenów są przede wszystkim uwarunkowania przyrodnicze, czynniki sprzyjające rozwojowi działalności gospodarczej takie jak: dostęp do infrastruktury technicznej i komunikacyjnej, odległość do rynków zbytu czy naturalne sąsiedztwo, oraz w drugiej kolejności możliwości finansowe gminy. Wielkość (powierzchnię) terenów produkcyjnych i usługowych należy analizować w skali powiatu lub najlepiej regionu. Niewielkie odległości oraz zwiększająca się mobilność to czynniki wpływające na relacje pomiędzy współczynnikami demograficznymi i przestrzennymi. Zapotrzebowanie na tereny produkcyjne i usługowe jest wynikiem założeń polityki przestrzennej władz gminy, strategii rozwoju gminy Głusk oraz indywidualnych wniosków mieszkańców gminy i podmiotów działających na jej terenie.

W Studium wyznaczono ponadto 160 ha terenów zabudowy mieszkaniowej oraz 8,5 ha terenów zabudowy mieszkaniowo-usługowej, co nie przekracza stwierdzonego zapotrzebowania gminy na nowe tereny przeznaczone pod zabudowę.

Uwzględniając powierzchnię nowych terenów przeznaczonych pod zabudowę w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Głusk przyjętym uchwałą Nr V/37/19 Rady Gminy Głusk z dnia 24 stycznia 2019 r., w zmianie Studium stwierdzono zapotrzebowanie na przeznaczenie pod zabudowę terenu o powierzchni nieprzekraczającej 6,2 ha.

W zmianie Studium wyznaczono 4,0 ha nowych terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i zagrodowej (M) oraz 0,8 ha nowych terenów zabudowy usługowej i produkcyjnej (U/P), co nie przekracza stwierdzonego zapotrzebowania gminy na nowe tereny przeznaczone pod zabudowę.

Zgodnie z informacjami zawartymi w rozdziale 3. sporządzonej analizy (m.in. na podstawie wydatków za inwestycje z zakresu układu komunikacyjnego i infrastruktury technicznej od 2010 r.

oraz prognozę tych wydatków do 2046 r. 2048 r.) stwierdzono, że Gmina Głusk będzie w stanie sfinansować inwestycje z zakresu budowy sieci komunikacyjnej oraz infrastruktury technicznej, a także niezbędnej infrastruktury społecznej towarzyszącej nowo wyznaczonym terenom pod zabudowę w perspektywie 30-letniej.